

Ο ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Α.

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΑΝ

ΤΕΥΧΟΣ Ι.

ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

ΤΗ 15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1880.

ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Η κατὰ τὸ ἐνὸν βελτίωσις τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ ὑπῆρξε πάντοτε ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ τὸ κυριώτερον μέλημα πρὸς ὃ συνεκέντρώσαμεν ἅπασαν ἡμῶν τὴν προτοχὴν, ἀπάσας ἡμῶν τὰς ἐνεργείας. — Οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τῷ ἐξωτερικῷ συνδρομηταὶ τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» μετὰ εἰλικρινοῦς πιστεύομεν ἐνδιαφέροντος θὰ παρηκολούθησαν ἀπάσας τὰς προσπάθειάς ἃς δὲν ἐπαύσαμεν μέχρι τοῦδε καταβάλλοντες ὅπως ἀνταποκριθῶμεν ὅσον ἐνεστί πληρέστερον πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἀπανταχοῦ ὁμογενοῦς δημοσίου.

ὑπὸ τῆς αὐτῆς πάντοτε ἐμφορούμενοι ζω-

ρᾶς ἐπιθυμίας καὶ ἐννιούντες ὅπως καταστήσωμεν τὸ ἡμέτερον περιοδικὸν ἐν τῶν σπουδαιοτέρων τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς ἀναγνωσμάτων, ἀπεφασίσαμεν ὅπως ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς τεύχους ἀντὶ πάσης ἄλλης ἱστορικῆς ὕλης παραθέτωμεν τὴν «Συνέχειαν τῆς Ἱστορίας τοῦ Ρωσσοτουρκικοῦ Πολέμου», ἧς τὴν προσεχῇ ἐκδοσὶν ἡγγείλαμεν πρὸ τινος δι' ἰδιαιτέρως ἐπὶ τούτῳ ἀγγελίας. — Διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἱστορικοῦ τούτου συμπληρώματος πληροῦμεν κενὸν, οὗτινος οὐδεὶς πιστεύομεν ἐννοεῖ νὰ ἀρνηθῇ τὴν σπουδαιότητα.

Καίτοι δὲ διὰ τῆς ἐν τῷ «Γραφικῷ Κόσμῳ» παραθέσεως τοῦ πολυτίμου τούτου ἔργου θέλουσιν ὑποστῇ αὐξήσιν λίαν ἐπαισθητὴν αἱ τακτικαὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ δαπάναι, ἐν τούτοις ἐπιθυμοῦντες ὅπως διατηρῶ-

μεν πάντοτε τὸ ἡμέτερον περιοδικὸν προσιτὸν διὰ πᾶσαν ἀνεξαίρετως τάξιν τοῦ ἀπανταχοῦ ἐλληνικοῦ δημοσίου οὐδόλως προτιθέμεθα ὅπως αὐξήσωμεν τοὺς ὅρους τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς αὐτοῦ συνδρομῆς, περιοριζόμενοι ἀπλῶς νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ἐλπίδα ὅτι τὸ ὁμογενὲς ὁχμόσιν θέλει ἐκτιμήσει πρεπόντως τὴν σπουδαίαν ταύτην θυσίαν ἣν χάριν αὐτοῦ καὶ μόνου ὑφιστάμεθα.

Κ]πολις 8]20 Ἰουλίου 1880.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ.

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΥΛΙΣΜΟΣ

(Ἰδὲ τεύχος Θ').

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

Πιστοὶ εἰς τὴν ὑπόσχεσιν ἣν παρέσχομεν τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» μεταφράζομεν σήμερον καὶ παρέχομεν αὐτοῖς τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον σπουδαιοτάτης ταύτης πραγματείας ἐν ᾧ ἐκτίθενται αἱ θεωρίαι τῶν Μονογενιστῶν.

Ἰδῶμεν ἐν πρώτοις τί φροναὶ ὁ ἐπιστημονικὸς οὗτος ὁμιλος περὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Εἰς μεμακρυσμένην τινα ἐποχὴν τὰ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἀποτελοῦντα στοιχεῖα, ἦτοι τὸ ἄζωτον, ὁ ἀνθραξ, τὸ ὀξυγόνον, τὸ ὕδρογόνον κτλ. ἐξ ἐμμανοῦς καταληφθέντα πρὸς ἀλλήλα ἔρωτος ἤρξατο συνκινεῖσθαι, ὑπεύκοντα εἰς τὴν δύναμιν τῆς ἰσχυρᾶς καὶ μυστηριώδους ἐκείνης συμπαθείας, ἣν καὶ αὐτοὶ οἱ χημικοὶ δὲν ἐννοοῦν νὰ ἀρνηθῶσιν. Αἱ πρῶται τοιαύτης φύσεως συνενώσεις παρήγαγον διαφόρους ὀργανικὰς οὐσίας, οἷον ἐγκυματογενεὴ ζώδια, ἀκτινοειδῆ φυτὰ, μαλλάνια κτλ.

Ἐκ καυστικῆς τινος μετὰ τοῦ ὀξυγόνου συνενώσεως παρήχθησαν τὰ ὀξέα καὶ τὰ ἅλατα. Ὑπῆρξε τέλος μία ἡμέρα, ἡμέρα ἑσπεῖ διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς γῆινου σφαίρας ἀξιωματικὸς, καθ' ἣν τὸ ὑπέρτατον ἔργον ἐπετελέσθη, ἐπὶ τινος ση-

μείου τῆς γῆς. Παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ σημεῖον τοῦτο ἦτον ἐν Ἀσίᾳ καὶ τοῦτο ὅπως εὐχρηστίσωμεν πολλοὺς τῶν σοφῶν μας οἵτινες πιστεύουσιν ἀπαρασκαλεύτως εἰς τοῦτο. Αἱ χημικαὶ συνενώσεις δὲθ' διενεργοῦνται παρὰ ἐν τῷ ὑγρῷ στοιχείῳ· κατὰ συνέπειαν οἷον νὰ παραδεχθῶμεν ἀναγκασίως ὅτι καὶ ἡ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα παραγαγοῦσα θαυμασία αὕτη τῶν διαφόρων στοιχείων συνένωσις ἐπετελέσθη ἐν τινι θαλάσσῃ, λίμνῃ, ποταμῷ ἢ τέλματι. Ὁ πρῶτος λοιπὸν ἄνθρωπος ἐξῆλθε — κατὰ τοὺς Μονογενιστάς — ἐξ ὑγροῦ τινος στοιχείου, ἐν ᾧ ἐμπεριέχοντο ὑπὸ κατάλληλιν θερμοκρασίαν, πρόσφορον ἀναλογίαν καὶ ἀρμοδίους χημικὰς οὐσίας πάντα τὰ στοιχεῖα τὰ ἀποτελοῦντα σήμερον τὸ ἀνθρώπινον σῶμα. Τὰ σῶματα τοῦ ἄζωτου, τοῦ ἀνθρακος, τοῦ φωσφόρου κτλ. ἀπλᾶ ἢ ὀξυποιημένα, ὑποστάντα ἀλληλοδιαδόχως διαφόρους μεταβολὰς καὶ προσλαβόντα πιθανῶς ἰνώδεις ἢ λευκοματωδεις μορφὰς ἀπετέλεσαν ἐπὶ τέλος τὸν ἀνθρώπον. Πλὴν μὴ ὦμεν ἐπιλήσμονες. Παρήγαγον δύο σῶματα τὸ τοῦ ἀνδρός καὶ τὸ τῆς γυναικός. Τὰ δύο ταῦτα ὄντα καλέσωμεν Ἀδὰμ καὶ Εὐάν· τὰ ὀνόματα ἥκιστα ἐνδιαφέρουσιν ἡμῖν.

Διὰ τοῦ θαυμασίου τούτου τρόπου οἱ Μονογενισταὶ ἐπιλύοντες τὸ πολυπλοκώτερον τῶν ζητημάτων, τὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀνθρώπου, οὐδεμίαν πλέον δοκιμάζουσι δυσκολίαν ὅπως ἐξηγήσῃσι τὸ πῶς κατεκλήθη ὁ κόσμος, ὥς καὶ τὰς παραλλαγὰς ἃς ὑπέστησαν οἱ ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ τούτου τόπου προκύψαντες. Οἱ Μονογενισταὶ προχωροῦσι καὶ περαιτέρω περιγράφουσι τὴν ἡθικὴν καὶ φυσικὴν τοῦ πρώτου τούτου ζεύγους κατάστασιν. Κατ' αὐτοὺς οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ἦσαν δυσουδαῖς τὴν ὄψιν καὶ βλάκας τὸ πνεῦμα· δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ μὴ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ γνώμη αὕτη τῶν Μονογενιστῶν ἀντίκειται προφανῶς πρὸς τὰ ἐν τῇ Ἀγίᾳ Γραφῇ ἐμπεριεχόμενα, καθ' ἃ οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ἦσαν ὁ τύπος τῆς ὡραιότητος, ἀγνότητος καὶ νοημοσύνης.

Οἱ Μονογενισταὶ εἰσι λίαν ἀποκλειστικοὶ ἐν ταῖς σκέψεσι καὶ θεωρίαις αὐτῶν· χωρὶς δὲ νὰ θελήσωσι νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν οὐδὲν τῶν λογικῶν ἐπιχειρημάτων δι' ὧν ἑτέρου συστήματος

ἐπιστήμονες κατεπολέμησαν τὰς τολμηρὰς αὐτῶν ἀρχάς, κατήντησαν εὐχερῶς, εὐχερέστατα εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι πάντες οἱ ἄνθρωποι ἀνήκουσιν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ εἶδος καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν ὁ ἄνθρωπος ὑπῆρξε κατ' ἀρχὰς ἐφ' ἐνὸς σημείου τῆς γῆνι ταύτης σφαίρας ἐξ οὗ ἐξηπλώθη κατόπιν καὶ ἐπὶ τῆς λοιπῆς ὑψηλίου, καὶ ὅτι τὸ σημεῖον τοῦτο κεῖται ἐν Ἀσίᾳ.

Οἱ Πολυγενισταὶ καίτοι ἀσυγκρίτῳ λόγῳ λογικώτεροι καὶ ἐπιστημονικώτεροι τῶν Μονογενιστῶν, ἐν τούτοις προκειμένου περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀνθρώπου, προσκόπτουσιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σκοπέλου.

Κατ' αὐτοὺς οἱ διάφοροι ἀνθρώπινοι τύποι οἱ ὑπάρχοντες ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, εἰσὶ διακεκριμένα ἄτομα. Οὕτως ὥστε ἐκάστη ἡπειρος ἔχει ἰδιαιτέρον εἶδος ἀνθέων, ζώων καὶ ἀνθρώπων.

Τὸ σύστημα τοῦτο δὲν ἀναγκάζει ἡμᾶς, ὡς βλέπετε, νὰ παραδεχθῶμεν ἀπειρίας μετοικησιῶν ὅπως λύσωμεν τὸ ζήτημα τοῦ συνοικισμοῦ τῆς γῆς· οὔτε μᾶς ὑποχρεοῖ ἐκόντας ἄκοντας νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ Ἰνδὸς, ὁ Γερμανός, ὁ Ἀμερικανός, ὁ Σίνος, ὁ Αὐστριλιανός, ὁ Ἀφρικανός καὶ ὁ Λάπων εἰσὶ μεμακρυσμένοι ἐξάδελφοι. Οἱ κύριοι ὁμῶς πολυγενισταὶ περιπίπτουσιν εἰς ἑτέραν ὑπερβολὴν· ἐννοοῦσι νὰ μὴ παραδέχωνται ὅτι ὁ ἀνθρώπινος τύπος εἶναι ἐπιδεκτικὸς μεταβολῆς καὶ ἀλλοιώσεως. Οἱ Πολυγενισταὶ βλέπουσιν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἤκιστα σήμερον μεταβάλλεται, ἐκ τούτων δὲ δὲν δισταζοῦν νὰ παραδεχθῶν ὅτι οἱ τύποι τῶν διαφόρων ὀργανικῶν ὄντων εἰσὶ σταθερώτεροι καὶ μᾶλλον ἀμετάβλητοι καὶ αὐτῶν τῶν κρυστάλλων.

Οἱ Πολυγενισταὶ οὐδόλως παραδέχονται τὴν ὑπαρξίν ἀρχαῶν ζεύγους, πηγῆς τῆς ἀνθρωπότητος, ἀδυνατοῦντες δὲ νὰ λύσωσι τὸ ζήτημα τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀνθρώπου δὲν λείπουν καὶ οὗτοι — ὡς καὶ οἱ Μονογενισταὶ — νὰ ρίψωσι τὸν λίθον κατὰ τοῦ Δαρβινισμοῦ. Κατ' αὐτοὺς τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι καὶ ἔσται ἄλυτον· ἐκεῖνος δὲ ὅστις ἀναλαμβάνει νὰ διευκρινίσῃ καὶ λύσῃ τοῦτο ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς ἐπιστήμης καὶ προδίδει προφανῶς φαντασίαν μανιώδη καὶ τυχοδιωκτικὴν!

Η ΓΗ

ΠΡΟ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΛΕΣΜΟΥ.

(Ἰδὲ τεῦχος Θ'.)

Ἡ σφαῖρα ἐν τοσούτῳ τῆς γῆς, καίτοι ἦτον ταρασσομένη τῆς περὶ αὐτὴν ἀτμοσφαίρας, ὑφίστατο ἀναβρασμούς καὶ τρικυμίας ἀενάους, παραγομένας ὑπὸ τῶν ἀναριθμητῶν χημικῶν ἐνώσεων, αἵτινες ἐτελοῦντο ἐντὸς τοῦ ὕγρου καὶ διακκοῦς ὄγκου.

Ὁ ἐκ τῶν ἀπείρων ἐκείνων χημικῶν ἐνώσεων ἀναπτυσσόμενος ἡλεκτρισμὸς παρήγαγε τρομερὰς ἡλεκτρικὰς ἐκπυρτοκροτήσεις· αἱ δὲ ἀστραπαὶ καὶ οἱ ῥόθιοι κρότοι τῶν κεραυνῶν, ἐπισκηπτόντων ἐντὸς τοῦ ἀπειρομεγέθους ἐκείνου πυρῶδους τυφῶνος, ἀπειργάζοντο μέγαν βρόμον καὶ πάταγον, εἰς ἐπίμετρον τοῦ φοικῶδους θεάματος τῶν ἀρχαιογόνων ἐκείνων σκηνῶν, αἵτινες ἀναμιμνήσκουσι τὰς περὶ τοῦ ταρτάρου καὶ τοῦ ἐρέβους τῶν ἀρχαίων λαῶν παραδόσεις, καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀνθρωπίνη φαντασία καὶ γραφίς δὲν δύναιται μηδὲ νὰ συλλάβῃ καὶ τὴν εἰκόνα.

Ὁ ἡμέτερος λοιπὸν πλανήτης, ριφθεὶς, ἐκίλυντο ἐντὸς τοῦ ἀπείρου, σύρων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν φλογώδη καὶ πολυσύνθετον αὐτοῦ ἀτμοσφαῖραν, ἐμφορουμένην ὑδάτων μεταλλικῶν καὶ γεωδῶν οὐσιῶν καὶ ἥτις μὴ διαπερωμένη ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, περὶ τὸν ὅποιον διέγραφε τὴν πελωρίαν αὐτῆς τροχίαν, ἦτο ἀκτάλληλος ἐτι πρὸς διατήρησιν τῆς ζωῆς.

Ἡ θερμοκρασία τῶν πλανητικῶν διαστημάτων ταπεινωτάτη οὖσα κατὰ τὸν Λαπλάσιον κατέρχεται εἰς 400^ο κάτωθεν τοῦ 0. Ἡ πυρίνη καὶ ὑγρὰ τῆς γῆς σφαῖρα διατρέχουσα τὰ κατεψυγμένα ταῦτα διαστήματα ἐψύχαστο· βαθμηδὸν δὲ καὶ κατ' ὀλίγον ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς περιῆλθεν εἰς ζυμώδη κατάστασιν.

Μὴ λησμονήσωμεν δὲ ὅτι ἡ γῆ ὑγρὰ οὖσα ὑπέκειτο ὁλοσχερῶς εἰς τὴν ἐπιρροὴν τῶν πλημμυρίδων, ἡ τῶν ἄρσεων τῶν κυμάτων τῶν συμπεριοδεούντων αἰὲ τῇ σελήνῃ, κατὰ τινὰς ὀρισμένους καιροὺς, καὶ τῶν ἀμπώσεων ἡ τῆς ὑπα-

υποτροπῆς αὐτῶν προερχομένων ἐκ τῆς ἔλξεως τῆς σελήνης καὶ ἡλίου, ἥτις σήμερον δὲν ἐνεργεῖ πλέον εἰ μὴ μόνον εἰς τὰς θαλάσσας ἤτοι τὰς κινητάς καὶ ὑγρὰς τοῦ πλανήτου οὐσίας.

Ἡ κίνησις ἐκείνη τῶν ὑγρῶν καὶ κινητῶν ἀτόμων τῆς σφαίρας ἐπετάχυνεν οὐσιωδῶς τὴν ἀπόφυξιν καὶ παγίωσιν τῆς γήινης ἐπιφανείας, ἀπαραλλάκτως ὥς ὁ ὑγρὸς σίδηρος ἀποφύχεται καὶ στερεοῦται βαθμῶδὸν μεταφερόμενος ἀπὸ τῆς καμίνου εἰς τὰ ἐκμαγεῖα.

Ἄλλ' ἡ παγίωσις δὲν ἐπῆλθε γενικῇ ἐφ' ὅλης τῆς ἐπιφανείας. Καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν ἐσχηματίσθησαν ἐπ' αὐτῆς σποραδικαί τινες νῆσοι οὐσίας στερεᾶς καὶ συμπεπηγυίας, αἵτινες πρῶτον μὲν ἔπλεον ἀπομεμονωμένοι, ὕστερον δὲ, ἐνωθεῖσαι ἀπετέλεσαν στρώμα συνεχές ἐφ' ὅλης αὐτῆς τῆς ἐπιφανείας, ἀπαραλλάκτως ὥς βλέπομεν σήμερον τοὺς πάγους τῶν βορείων θαλασσῶν τοὺς ἐν εἵδει κινητῶν νόσων ἐπὶ τοῦ ὠκεανοῦ νηχομένους, πλησιάζοντας ἀλλήλοις, ἐνωμένους καὶ ἀποτελοῦντας ὅλας παγετώδεις ἡπείρους.

Διὰ τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ φαινομένου τούτου ἐκ τῆς ἀπάσης τῆς σφαίρας ἐπαγιάθη λοιπὸν ὅλος ὁ πᾶς ὡς ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς.

Καὶ ἰδοὺ ἡ γῆ, ἥτις ἐν ἀρχῇ ἐσφενδονίσθη ἐν τῷ ἀπείρῳ ὥς νεφέλη πεπυρακτωμένη, λαμβανούσα διὰ τῆς ἀποφύξεως τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς σύστασιν καὶ φλοιὸν ὅστις εἰ καὶ εὐθραστος οὐχ ἦττον περιποιεῖ αὐτῇ σύστασιν καὶ μορφήν εὐλικρινεστέραν, συνέχων ὅπωςδὴ ποτε τὰς ὑπ' αὐτὸν ἔτι μαινομένας ὕλας, τῶν ὁποίων ἡ παγίωσις προῦρίσται ἵνα ἐκτελεισθῇ πολὺ βραδύτερον, ἀφοῦ μέχρι σήμερον δὲν ἐπεραιώθη εἰσέτι.

Τὸ πάχος τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς ὑπολογίζεται περὶ τὰς 12 λεύγας ἢ 48 χιλιόμετρα· ἡ δὲ μέση ἀκτίς τῆς γῆς περὶ τὰς 4584 λεύγας ὅπερ καταδεικνύει ὅτι ὁ παγιωθεὶς φλοιὸς τοῦ ἡμετέρου πλανήτου δὲν κατέχει εἰ μὴ μικρὸν πολλοστιμόριον τοῦ ὅλικοῦ αὐτοῦ ὅγκου.

Ἵνα παραστήσωμεν τὴν ἀναλογίαν τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς μετὰ τῆς λοιπῆς σφύτης μάζης δι' ἀπομοιώσεως κοινῆς μὲν ἀλλ' εὐκαταλήπτου, φαντασθῶμεν τὴν γῆν ὁμοίαν πορτογαλ-

λίῳ ἐπὶ τοῦ ὁποίου προσεκολλήσαμεν φύλλον χάρτου. Ὁ χάρτης παρίστησιν ἡμῖν ἀκριβῶς τὸ σχετικὸν πάχος τοῦ ἀρטיפαγοῦς στερεοῦ φλοιοῦ τοῦ περικαλύπτοντος τὸ ἐσωτερικὸν πῦρ τοῦ πλανήτου.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ προσδιωρίσωμεν ἐπακριβῶς πόσου χρόνου διάστημα ἐδίδητε μέχρις οὗ ἡ ἀποφυχθεῖσα ἐπιφάνεια τῆς γῆς μεταβλήθῃ εἰς πάγιον φλοιόν. Ὁ πρωτογενὴς οὗτος φρουδὸς φλοιὸς δὲν ἠδύνατο ν' ἀντίσχυρῃ εἰς τὴν ὁρμήν τῶν ἀπεράντων πυρίνων κυμάτων τῶν ὑπὸ κεραυνῶν καὶ ἡλεκτρικῶν ἐκπυρσοκροτήσεων διασταυρουμένων, καὶ αἵτινα ἐξηγείροντο καὶ κατέπιπτον ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς σελήνης καὶ τοῦ ἡλίου ἐν εἵδει πλημμυρίδος καὶ ἀμπώτιδος. Τίς δύναται νὰ φαντασθῇ τοὺς τρομεροὺς σάλους καὶ ρυγμοὺς καὶ τὰς ἐνι τρομερωτέρας ἐκρήξεις τοῦ μυχίου πυρὸς διαρρυγνύοντος καὶ πλημμυροῦντος ἐπὶ τῆς ἀρטיפαγοῦς ἐπιφανείας τῆς γῆς; Τίς δύναται νὰ περιγράψῃ τὸ φρικτὸς μεγαλεῖον τῶν πρώτων ἐκείνων καὶ μυστηριωδῶν κλονισμῶν τοῦ ἡμετέρου πλανήτου; Χεῖμαρροι ὑγρᾶς καὶ πεπυρακτωμένης ὕλης μετ' ἀερίων ἀναμεμιγμένοι καὶ ὑπὸ ποικίλων δυνάμεων ἐλαυνόμενοι ἀνέτεινον καὶ διερρήγνον τὴν ἀρטיפαγὴν ἐκείνην φλοιὸν ἀδυνατοῦντα εἰσέτι νὰ χαλινώσῃ τὴν ὁρμὴν τῶν ὑπ' αὐτὸν σάλων.

Ἀπὸ τῶν μεγάλων ἐκείνων ρηγμῶν, ἀπὸ τῶν κολοσιαίων ἐκείνων κρατήρων ἀνέθρυσαν τότε χεῖμαρροι ρευστοῦ πεπυρακτωμένου γρανίτου, οἵτινες, διαχέομενοι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἐπήγνυντο ἀναφυγόμενοι. Καὶ ἰδοὺ πῶς διανέστησαν καὶ ἐσχηματίσθησαν οἱ πρώτοι σωροὶ τῶν ὀρέων, αἱ πρώται ἀνωμαλίαι τῆς τίνος λείας ἐπιφανείας τῆς σφαίρας, καὶ ἰδοὺ πῶς ἐμορφώθησαν ἀνὰ μέσον τῶν διασπαγῶν τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ αἱ μεταλλικαὶ φλέβαι, αἵτιναι εἰσιν ἀληθεῖς ἐγγύσεις ἡφαιστειῶν ὕλων ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς σφαίρας ἐκσφενδονισθεισῶν, καὶ πληρωσασῶν, τὰς διασπαγὰς διὰ τῶν μεταλλικῶν ἐκείνων ὕλων, αἵτιναι εἰσιν ἡ παγὴ τῆς ἐξορύξεως διαφόρων μετάλλων.

Ἐν τούτῳ ἡ γῆ ἐξακολουθεῖ ἀποφυγομένη. Ἐπέρχεται δὲ ὥρα καὶ ἡ ἡγεμονία τῆς

ἐπιφανείας αὐτῆς, καταπεσοῦσα, δὲν δύναται πλέον νὰ διατηρῇ τὰ εἰς κατάστασιν ἀτμοῦ ἄπειρα ποσὰ τῶν ὑδάτων ἅτινα ἠωροῦντο ἐν εἴδει ἀτμοῦ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ αὐτῆς. Καὶ ἰδοὺ οἱ ἀ-ἀτμοὶ μεταβάλλονται βαθμυδὸν εἰς ὕδωρ καὶ καταρράτουσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς κατακλύζοντες αὐτὴν χειμάρροις ζεόντων ὑδάτων. ἅτινα μόλις ἐλθόντα εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς φλεγομένης ἐπιφανείας τῆς σφαίρας μεταβάλλονται αὐθις ἐν ἀκαρεὶ εἰς ἀτμόν, καὶ φέρονται μετάρσια πρὸς τοὺς αἰθέρας. Ὑψωθέντα δὲ μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆνης ἀτμοσφαίρας ἐν εἴδει πυκνῶν νεφῶν ψυχραίνονται καὶ συμπυκνοῦνται ἐκ νέου καὶ καταρράτουσιν ἐν εἴδει βιαίου ὕετοῦ ἐπὶ τῆς φλεγομένης ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἥτις ἐξαιτμίζει αὐτὰ ἐκ νέου. Αἱ μεταβολαὶ αὗται τῆς φυσικῆς καταστάσεως τοῦ ὕδατος ἀφῆρουν μέγα ποσὸν τῆς θερμότητος τῆς γῆς, ἐξηντλημένης καὶ ἀφιπταμένης πρὸς τὰ αἰθέρια. Ἐπειδὴ δὲ πᾶσα ὑγρὰ ἐξαιτμισίς παράγει ἡλεκτρισμὸν, ἡ ἐπιφανεία τῆς γῆς ἅπαντα μετεβλήθη εἰς ἐστίαν ἡλεκτρικοῦ ρευστοῦ· αἱ δὲ ἀστραπαὶ καὶ αἱ βρονταὶ καὶ αἱ πτώσεις βαρυγδούπων κεραυνῶν καὶ αἱ συμπληγᾶδες μυρίων γνῶφων ἀνεμιγνύοντο μετὰ τῶν κρότων τῶν καταπιπτόντων χειμάρρων τοῦ ὕδατος, ἀπεργαζόμεναι ἀκατανόητον βρόμον καὶ πάταγον.

Ἐπὶ πόσον διήρκεισεν ἡ πάλη ἐκείνη, ὁ τρομερὸς ἐκεῖνος πόλεμος τῶν δύο στοιχείων τοῦ πυρός καὶ τοῦ ὕδατος, ὁ διὰ τῶν κεραυνῶν δίκην πυροβόλων διεξαχθεὶς; Τοῦτο μόνον γνωρίζομεν, ὅτι τὸ ὕδωρ ἐνίκησεν ἐπὶ τέλους τὸ πῦρ καὶ ἐκάλυψε θριαμβεῶς ὁλοσχερῶς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. Τὸ δὲ πῦρ καταβλήθην πρὸς ὥραν συληχθῆναι μανιωδῶς ἐντὸς τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς βρυχώμενον καὶ κλονίζον ἀδιαλείπτως τὴν εἰσκήτην αὐτοῦ.

Ἐπῆλθε λοιπὸν περίοδος κατ' ἣν ἡ γῆ ἐκάλυπτετο πανταχόθεν ὑπὸ τῶν ὑδάτων. Ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης νέα ἤρξατο ἐποχὴ, ἡ τυχωτέρα, κανονικωτέρα, καὶ μόνον ἐκ διαλειμμάτων ὑπὸ τῶν ἐκρήξεων διακοπτομένη τοῦ ἐσωτερικοῦ πυρός, ὅπερ ἐδεσμεύθη ὑπὸ τὸν κρυσταλλόπηκτον φλοιὸν αὐτῆς.

Περὶ τὸ τέλος λοιπὸν τῆς πρώτης ταύτης φάσεως ζέοντα καὶ εἰλυόμενα ὕδατα ἐκάλυπτον ἅπασαν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ἀρχεγόνου γῆς, καὶ μόνον ἐνθεν κάκειθεν ἀνέθρωστον ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῶν ἀπείρων ἐκείνων θαλασσῶν νησιδίατινα γρανιτικῆς φύσεως οἶονεϊ ἀρχιπέλαγος εἰκονίζοντα. Ἐν τοσούτῳ ἡ σύμπηξις τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς ἐξακολούθει ἐπὶ αἰῶνας αὖξουσα προσοδεύουσα πρὸς τὸ κέντρον τῆς γῆς διὰ τῆς ἐπιρροῆς τῆς ἐπὶ τῇ ἐπιφανείᾳ αὐτῆς ἐπενεργούσης ψυχρότητος τῆς ἀτμοσφαίρας, τίς ἐπαγίου βαθμυδὸν καὶ κατ' ὀλίγον τὰ ὑπὸ τὸν φλοιὸν ὑγρά. Καὶ ὅμως ἡ ἐπιπόλαιος ἐκείνη ἡρεμία δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ· διότι ὁ στερεὸς ἐκεῖνος φλοιὸς δὲν ἦτο εἰσέτι ἀρκούντως συμπηγμένος, ὥστε ν' ἀνθιστῇται εἰς τὴν πίεσιν τῶν ἀερίων καὶ τῶν ὑγρῶν ὑλῶν, τὰς ὁποίας περιεκάλυπτε καὶ συνεῖχε διὰ τῆς ἐλαστικῆς αὐτοῦ συστάσεως. Τὰ ἀτίθασσα κύματα τῆς ἐσωτερικῆς ἐκείνης πυρίνης θαλάσσης, ὑπὸ μυρίων αἰτιῶν ταρασσόμενα, διερεμήγνουν τὸ φρούδον ἐκεῖνο περικάλυμμα, μεγάλας ἐξεργαζόμενα κλύας ἀνατροπᾶς τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔδαφος ἀνυσθῆναι οὕτως ἐνθεν κάκειθεν ὑπεράνω τῶν θαλάσσην, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων μεγάλοι διανίσταντο σωροὶ ὀρέων, ἅτινα δὲν ἦσαν πλέον ἀποκλειστικῶς φύσεως γρανιτικῆς, ἀλλὰ συνέκειντο καὶ ὑπὸ τῶν σχιστῶν βράχων, οἵτινες ἐναπετέθησαν ὑπὸ τῶν ὑδάτων εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης.

Ἡ γῆ ἐξακολούθουσα νὰ ἀποφύχεται ἡλεκτουτο τὸν ὄγκον· ἡ δὲ σφαίρουντις αὕτη τοῦ ὄγκου ἐπέφερεν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς διασφραγὰς, σχίσματα καὶ ρηγμοὺς, οἵτινες ἐπληρώθησαν βραδύτερον ὑπὸ τῆς ὑγρᾶς ὕλης τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς σφαίρας, ἥτοι τοῦ ἡφαιστείου γρανίτου καὶ τῶν διαφορίων μεταλλικῶν συνθέσεων, ἡ μετεβάλλοντο εἰς κρατῆρας, ἀφ' ὧν ἀνεπήδων χειμάρροι ζέοντος ὕδατος ἀναμεμιγμένου μετὰ μεταλλικῶν ἀλάτων, χάλικος, διττανθρακικῆς τιτάνου καὶ μαγνησίας, ὑλῶν αἵτινες ἀναμιχθεῖσαι μετὰ τῶν ὑδάτων τοῦ μεγάλου ἀρχεγόνου ὠκεανοῦ, καὶ ἐναποτεθεῖσαι ἐπὶ τοῦ βυθοῦ τῶν θαλασσῶν ἐκείνων, ἠῤῥησαν τὸν ὄγκον καὶ ἀριθμὸν τῶν μεταλλικῶν οὐσιῶν τῆς σφαίρας.

Αἱ ἐκρήξεις αὐταὶ τῶν γρανιτικῶν καὶ μεταλλικῶν ὑλῶν, καὶ αἱ μεγάλαι ἐγγύσεις μεταλλικῶν ὑλῶν διὰ τῶν διασφαγῶν τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς ἐπανελήφθησαν πολλάκις κατὰ τὴν πρώτην περίωδον. Οὐδὲν ἄπορον λοιπὸν ἐν βλέπωμεν τὰ ἀρχαῖα ἐδάφη τεταραγμένα, ἀναστατωμένα, περιοριζόμενα εἰς μικρὰ διαστήματα καὶ συνεχῶς διαπερῶμενα ὑπὸ τῶν μεταλλικῶν φλεβῶν, αἵτινες εἰσιν ἡ πηγὴ τῆς συγχρόνου ἐξορύξεως τῶν ὕξειδίων τοῦ χαλκοῦ καὶ τοῦ κασσιτέρου, τοῦ μολύβδου, τοῦ ἀντιμόνου καὶ τοῦ σιδήρου, καὶ αἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν βάσιν τῆς ἀνθρωπίνης βιομηχανίας.

ΖΩΟΛΟΓΙΚΑ

ΤΑΞΙΣ ΤΩΝ ΓΜΕΝΟΠΤΕΡΩΝ.

Ἡ τάξις τῶν ΓΜΕΝΟΠΤΕΡΩΝ περιλαμβάνει τὰ ἔντομα τὰ ἔχοντα τέσσαρες πτέρυγας τινὲς μῆκος, διασταυρουμένας ὀριζοντίως ἐπὶ τοῦ σώματος, ἐξ ὁλοκλήρου μεμβρανώδεις καὶ μοιρούσας νευριδίων ἀνευ συναρθρώσεων. Τὸ ὄνομα αὐτῶν παράγεται ἐκ τῶν δύο ἑλληνικῶν λέξεων ὁμὴν (μεμβράνη) καὶ πτερόν.

Τὰ ΓΜΕΝΟΠΤΕΡΑ ἔχουσι στόμα συντιθέμενον ἐκ δύο γνάθων κερατωδῶν, ἐκ σιαγόνων καὶ χειλέων ἰδίων εἰς τὴν μύζην.

Μεταξὺ τῶν ΓΜΕΝΟΠΤΕΡΩΝ συναντιῶνται τὰ ἔντομα τὰ μᾶλλον βιομήχανα, ἔντομα κατέχοντα ἀληθῆ νοημοσύνην.

Τὰ ζῷα ταῦτα προσφέρουσιν ἡμῖν τὰ μᾶλλον θαυμάσια παραδείγματα τῆς κοινωνικότητος. Γενόμενα ἀρχιτέκτονες, κατασκευάζουσι κατοικίας θαυμασίως διαυστημένας, χρησιμεύουσας συνάμα αὐτοῖς εἰς τὸ ἀνατρέφειν τὸ σπέρμα των καὶ εἰς τὸ συσσωρεύειν τὰς προμηθείας των. Οὐδὲν παρόμοιον πρὸς τὴν μητρικὴν ἀκρίβειαν μεθ' ἧς ἐπαγρυπνῶσι τὰ νῆα των λαρβία, ὄντα εἰσέτι ἀνίκανα περὶ τὸ κινεῖσθαι καὶ ὑποβάλλεσθαι καθ' ἑαυτὰ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπάρξεώς των.

Σχηματίζουσι δημοκρατίας, κυβερνωμένας

ὑπὸ νόμων ἀναλλοιώτων. Κἀμύνουσι τὸν πόλεμον πρὸς τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν, ἐν σώματι μάχης. ἔχουσι προτερήματα ἢ ἀντιπαθείας πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἀναζητοῦντα τὴν κοινωνίαν αὐτῶν, συνεπεία τῶν ὕλικῶν προτερημάτων, ἃ ἐξ αὐτῶν πορίζεται.

Αἱ Μελίσσαι, οἱ Βόμβηκες, οἱ Σφήκες καὶ οἱ Μύρμηκες εἰσὶν οἱ τύποι οἱ μᾶλλον γνωστοὶ τῆς τάξεως ταύτης τῶν ἑντόμων.

Παρὰ τοῖς πλείστοις τῶν ΓΜΕΝΟΠΤΕΡΩΝ, τὰ θηλακ εἰσὶν ὠπλισμένα διὰ κέντρου, τοῦ ὁπερ ἀπονέμει αὐτοῖς τὸ ὄνομα κεντροφόρα.

Τὸ διὰ τοῦ κέντρου τοῦτου ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἢ τῶν ζῶων παραγόμενον κίνημα ἔστιν ὀδυνηρόν. Τὰ Ὑμένόπτερα εἰσὶν ὅθεν ἐν καταστάσει τοῦ ἀμόνισθαι καὶ μάλιστα ἐπιτίθονται.

Ὅλα τὰ ἔντομα ταῦτα ὑφίστανται πλήρεις μεταμορφώσεις.

Εἰς τὴν κατάστασιν λαρβίων, εἰσὶν ἀνίκανα περὶ τὸ κινεῖσθαι καὶ ζητεῖν τὴν τροφὴν αὐτῶν ἀλλ' ἡ φύσις προσέβλεψεν, διὰ διαφόρων τρόπων, εἰς τὴν συντήρησιν αὐτῶν.

Τὰ μὲν οἰκοῦσι καὶ τρέφονται ὑπὸ τῶν ἐργατιδῶν τῆς φυλῆς, θηλέων ἀγόνων, αἵτινες, διὰ παραδείγματα ἀπερνήτους λίαν σπανίαι ἐν τῇ φύσει, δὲν φαίνονται ἔχουσαι ἄλλην κληρονομίαν τοῦ θυσιαζέσθαι εἰς τὸ εὖ εἶναι τῶν λαρβίων. Αἱ ἐργατίδες κατασκευάζουσι τὴν φωλεάν καὶ προσκομίζουσι τὰς πρὸς βρώσιν προμηθείας. Τοῦτο μόνον ἐστὶν ἀξιοπαρατήρητον περὶ ταῖς Μελίσσαις καὶ τοῖς Μύρμηξιν.

Ὑπάρχουσιν ΓΜΕΝΟΠΤΕΡΑ ἱδρύνοντα τὴν κοίτην τοῦ γένους αὐτῶν ἐν τῷ θώρακι ἄλλων ἑντόμων καὶ ἀποθνήσκοντα ἐν τῇ στιγμῇ, καθ' ἣν τὰ λαρβία αὐτῶν, τεθημένα ἐν τῷ ἔνυ τοῦ σώματος, ἐκτίσαντο τὴν πλῆρη αὐτῶν ἀναπτύξιν.

Τὰ λαρβία τῆς Χαλκίδος καὶ τοῦ Ἰχθυόμονος προμηθεύουσι παραδείγματα Ὑμενοπτέρων οἰκούντων τὸ ἐσωτερικόν αὐτῶ τοῦ σώματος ἄλλου ἑντόμου. Ζῶν ὁλόωμα τοῦ παρσύτου, τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐξακολουθεῖ ὑπάρχον, ἐγκλείον ἐν ἑαυτῇ τὰ σπέρματα τοῦ θανάτου αὐτοῦ!

Ἑτερα γμENOΠΤΕΡΑ παράσιτα εἰσὶν ἡκιστα διωργανισμένα ἕνεκ τοῦ εἶδους τούτου ἐκμεταλλεύσεως ἄλλου. Ἀρκοῦνται εἰς τὸ ἀποθέτειν τὰ διὰ αὐτῶν ἐν ταῖς φώλεαῖς ἄλλων εἰδῶν ἐχόντων ἐπ' αὐτῶν τὸ πλεονέκτημα τοῦ εἰδέναι κατασκευάζειν τὰς κατοικίας αὐτῶν. Τὰ λαρβία αὐτῶν ζῶσιν οὕτως ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ τοῦ πλησίον, τρέφονται δὲ ταῦτα ἐκ τῆς συσσωρευθείσης δι' ἄλλων προμηθείας. Οὕτω ζῶσιν οἱ Κλέπται, αἱ Χρυσίδες κλπ.

Τέλος πάντων Ὑμενόπτερα τινὰ, οἷα τὰ ἀγλάντομα καὶ οἱ Τενθρέδο, ἡ ψευθεῖς κάμπαι, ζῶσιν ἐν τῇ πρώτῃ αὐτῶν καταστάσει εἰς ἀνακάλυψιν ἐπὶ τῶν ὀρυκτῶν, καὶ τρεφόμενα ἐκ τῶν φύλλων αὐτῶν.

Δὲν θὰ περιγράψωμεν ἐνταῦθα εἰμὴ τὰς κυριώτερας οἰκογενεῖας τῆς τάξεως τῶν Ὑμενόπτερον, περιεχούσης ἀξιόλογον ἀριθμὸν εἰδῶν. Αἱ οἰκογενεῖαι αὗται θέλουσιν εἶσθαι: 1ον Οἱ Ἀπίδες, περιλαμβάνοντες τὰς Μελίσσας, τὰ Μελόπονα, τοὺς Βύμβηκας. 2ον Οἱ Ἑσπίδες, τοῦτέστιν αἱ Σφήκες. 3ον οἱ Μυρμηκοφόνοι, περιλαμβάνοντες τοὺς Μύρμηκας. 4ον οἱ Κυνηφίδες ἡ θαλειάντομα.

Αἱ ΜΕΛΙΣΣΑΙ. — Ὁ ἄνθρωπος πάσης ἀρχιότητος, πρὸ παντός πολιτισμοῦ, ἐγνώριζε τὰς Μελίσσας, καὶ ἡρύσθη ὠφέλειαν ἐκ τῶν παραγομένων τῶν βιομηχανῶν τούτων ἐντόμων. Ἡδυνήθη ὅπως ἐπωφεληθῇ ἐκ τῆς ἐργασίας αὐτῶν, καταλαμβάνων τὸν κηρὸν τῶν καὶ τὸ μέλι αὐτῶν.

Ἡ ἱερὰ βίβλος ποιεῖται μνείαν τῶν Μελισσῶν. Τὸ ἑβραϊκὸν αὐτῶν ὄνομα ἐστὶ Δεβοράχ. Οἱ Ἕλληνες τὰς ἐσήμαινον ὑπὸ τὸ ὄνομα Μέλισσα ἢ Μέλιττα.

Αἱ ἐνδεικνύμεναι παρὰ τοῖς Μελίσσαις καταπληκτικαὶ δυνάμεις ἀρχιτέκτονος, ἡ οἰκονομικὴ αὐτῶν προορατικότης, ὁ ἐκπληκτικὸς συνδυασμὸς τῶν συλλογισμῶν αὐτῶν, ὅστις σημαίνει ἀληθῆ νοημοσύνην, ὁ θαυμάσιος αὐτῶν κοινωνικὸς διοργανισμὸς, εἰλκύναντο, ἐκ παντός χρόνου τὴν προσοχὴν τῶν φυσιολόγων, ὡς τὴν τῶν ποιητῶν καὶ τῶν κριτῶν. Ὁ Βιργίλιος ἐξύμνησεν αὐτάς. Ἐν τῷ τετάρτῳ ᾠσμاتي τῶν Γεωρ-

γικῶν αὐτοῦ, ὁ λατῖνος ποιητὴς συνοφίστατο ἐντελῶς τὰς γνώσεις, ἃς οἱ ἀρχαῖοι εἶχον περὶ τῶν Μελισσῶν. Ζωγραφεῖ μετὰ πολλῆς ἀληθείας πλεῖστα σημεῖα τῆς ἱστορίας αὐτῶν, σημαίνει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν, καὶ ἐκτίθησιν μετ' εὐθύτητος ἀπάσας τὰς φροντίδας, ἃς πρέπει νὰ ταῖς δίδωμεν.

Εἰς τοὺς ὀρθόκλμοὺς τοῦ ποιητοῦ τῆς Μαντούης, αἱ Μελίσσαι εἰσὶ δῶρον τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ νοημοσύνη αὐτῶν διηγείρε τὸν θαυμασμὸν αὐτοῦ.

Τούτοις οἷς σημείοις καὶ ἃ παραδείγματα ἀκολουθήσαντες,

εἶναι τοῖς ἅπιοι μοῖραν τοῦ θεοῦ νοός, καὶ ὑψηλοῦς

Αἰθερόεις εἶπον ... (1).

(ἐκ τοῦ λατινικοῦ.)

Σπεύσωμεν ὅπως εἰπώμεν ἐν τοσούτῳ ὅτι πᾶν ὅ,τι οἱ ἀρχαῖοι φυσιολόγοι ἤ ποιηταί, Ἕλληνες καὶ λατῖνοι, ἀναφέρουσιν ὅσον ἀφορᾷ τὰς Μελίσσας, ἐστὶ μίγμα ἀληθείας καὶ πλάνης, καὶ δὲν ἀναπαύεται ἐν γένει εἰμὴ ἐπὶ ὑποθέσεων.

Ὁ Ἀριστοτέλης ἐγίνωσκε καλῶς τὰ τρία εἶδη ἐντόμων, συνιστώντων τὰς κοινωνίας τῶν Μελισσῶν, καὶ ἄλλα τινα κυριώτερα γενόμενα τῆς ἱστορίας αὐτῶν· ἀλλὰ τὰ γενόμενα ταῦτα δὲν ὁρίσθησαν ἐν τῇ διηγῇ αὐτοῦ, καὶ εἰσὶ πρὸ πάντων κακῶς διηρμηνευμένα. Ὁ Ἕλλην φιλόσοφος ἐνόησε κακῶς τὰ ἔντομα ἐν γένει. Κατ' αὐτὸν γεννῶνται ἐκ τῶν φύλλων τῶν δένδρων, καὶ προτίθησιν οὕτως ὅσον ἀφορᾷ αὐτάς πληθὺς πλανῶν, ἃς ἡ ἀπλουστάτη παρατήρησις θὰ ἤρκει ὅπως διαλύσει.

Ὁ Πλίνιος διδάσκει ἡμῖν ὅτι ὁ Ἀριστομάχος ἐκ Σόλων καθιέρωσε πεντήκοντα ὀκτὼ ἐνιαυτοῦς εἰς τὸ παρατηρεῖν τὰ ἥθη τῆς Μελίσσης, καὶ ὅτι ὁ Φιλίσκος ἐκ Δρόκης διήνυσσε, πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ἅπαντα τὸν βίον αὐτοῦ ἐν τοῖς δάτεσιν. Ἀλλ' ἡ ἀποσώσις αὕτη δὲν φαίνεται ἐπενεγ-

(1) Παρορμηθέντες ἐκ τῶν σημείων τούτων, τινὲς εἶπον ὅτι ἀκτίς τις τοῦ θεοῦ νοός, εἰδὼς τι ἀπορροίας τοῦ οὐρανοῦ, ἀπενεμήθη τὰς Μελίσσαις.

κοῦσα μεγάλους καρπούς, ἐν προσεγγίτῳ μιν εἰς τὰς πολυχρόνους ἡμῶν ἀνακαλύψεις ἀπάτας τὰς πλάνας, ὥς ὁ Πλίνιος, ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Κολουμέλος ἐνέγραψαν περὶ τῶν μελισσῶν.

Ὁ Πλίνιος εἶπεν ὅτι αἱ μέλισσαι κατέχουσι τὸν πρῶτον βαθμὸν μεταξὺ τῶν ἐντόμων, καὶ ὅτι ἐδημιουργήθησαν διὰ τὸν ἄνθρωπον, ὥστε ἡ ἐργασία αὐτῶν χορηγεῖ τὸ μέλι καὶ τὸν κηρὸν. Προστίθησι δὲ ὅτι αὗται σχηματίζουν πολυτιμὰς κοινωνίας, ὅτι ἔχουσι συμβούλια, ἀρχηγούς καὶ μάλιστα ἠθικὴν καὶ ἠθικὰς ἀρχάς.

Βλέπομεν διὰ τῆς γνώμης ταύτης τοῦ ρωμαίου φυσιολόγου ἐν τίνι ὑψηλῇ ἀξίᾳ οἱ ἀρχαῖοι ἐθεώρουν τὰς μελίσσας. Ἀλλ' οἱ ἀρχαῖοι εἶχον τὰς παραδοξαίους ιδέας περὶ τῆς ἀναπαραγωγῆς τῶν μικρῶν τούτων ὄντων. Ὡς οὐδεὶς ποτε εἶχεν ἰδεῖ τὴν γέννησίν των, ἐπεισέθησαν μῦθοι ἐπὶ μύθων, πρὸς ἐξήγησιν πῶς κατὰ τὴν ἀναπαραγωγὴν αὐτῶν. Οἱ μὲν διίσχυρίζονται ὅτι αἱ μέλισσαι γεννῶνται ἐκ βοῆς, ἀρτίως φονευθέντος καὶ ἐνταφιασθέντος ἐν τῷ κοπρίᾳ. Ἄλλοι ἐπιπροστίθεασιν ὅτι αὗται δὲν λαμβάνουσι γέννησιν εἰμὴ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ σώματος νέου βοῆς, βιαίως φονευθέντος. Αἱ γενναιότεραι μέλισσαι ἐξήρχοντο ἐκ τῆς κοιλίας λέοντος σπέντος. Ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ζώου φθαρέντος, ἐσχηματίζοντο οἱ βασιλεῖς (τούτοις αἱ βασίλισσαι) τῶν μελισσῶν. Τὸ πτώμα ἀγέλαδων ἐπρομήθευε μελίσσας πρᾶεις καὶ χρησίμους μόσχος δὲν ἠδύνατο νὰ προμηθεύῃ εἰμὴ μελίσσας μικράς καὶ ἀσθενεῖς.

Ἄλλοι φυσιολόγοι, ἢ μᾶλλον ἄλλοι μεταωροσκόποι, παρήγον τὰ ἔντομα ταῦτα ἐκ τοῦ κάλυκος τῶν εὐωδῶν ἀνθέων. Συνδιαζόμενα καὶ διασπειρόμενα διὰ τινος τρόπου τὰ ἄνθη ἐγένων τὰς μελίσσας. Ἐλέγετο εἰπέτι ὅτι αἱ μέλισσαι ἐπήγαινον ἵνα ζητῶσιν ἐπὶ τῶν ἀνθέων τῆς ἐλαίας καὶ ἐπὶ τῶν τῆς καλάμου, σπόρου, ὃν αὗται καθίστων ἰδιον εἰς τὸ νὰ σχηματίζῃ τὰ λαμβία των.

Ὅλοι οὗτοι οἱ μῦθοι, ἐξεληθέντες ἐκ τῆς ἐπινοίας τῶν ἀρχαίων, ἀνεπτύχθησαν ὑπὸ τινος συγγραφέως τῆς Ἀναγεννήσεως, ὑπὸ Ἀλεξάνδρου δὲ Μοντφόρ, συγγραφέως τῆς Ἀναξίσεως τῆς

Μελίσσης. Κατ' αὐτὸν ὁ βασιλεὺς τῶν μελισσῶν μορφοῦται δυνάμει τοῦ χυμοῦ, ὃν αἱ ἐργάτιδες ἀπορροφῶσιν ἐκ τῶν φυτῶν. Αἱ τελευταῖαι αὗται δημιουργοῦνται δυνάμεις τοῦ μέλιτος, καὶ οἱ τύραννοί, δηλαδὴ αἱ θήλειαι, αἰτνίαι δὲν κατορθοῦσιν ἵνα γίνωσι κυρίαρχοι μετὰ κυβέλης σχηματίζονται ἐκ τοῦ κήμεως μόνον.

Βλέπομεν ὅτι ὁ Ἀλεξάνδρος δὲ Μοντφόρ εἶχε κάλλιστα ἐπωφεληθῇ ἐκ τῶν ἀνεγνωσίων τοῦ τῶν Ἑλλήνων καὶ Ρωμαίων συγγραφέων.

Ἡ μέλισσα ἦτο λίαν ἀγαπητὴ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Αἰγύπτῳ. Εὐρίσκειται συχνάκις ἀναπεριστοιμένη ἐπὶ τῶν μνημείων των, ὑπεράνω τῶν περιχθέντων κύρια ὀνόματα περιθλαμάτων, μετὰ δύο ἡμικυκλίων καὶ ἐνός εἰδὸς δικτύου. Ὁ Στραμπόλιον-Ριζζάν σκέπτεται ὅτι τὸ σύμπλεγμα τοῦτο, ἐν τῷ συνόλῳ αὐτοῦ, παριστᾷ τίτλον, προτεινόμενον εἰς τὸ κύριον ὄνομα.

Κατὰ τὸν Χάρ-Ἀπόλλωνα, ἄλλον σχολιαστὴν τῶν αἰγυπτίων ἱερογλυφῶν, ἡ μέλισσα, ἐν τῇ χώρα τῶν Φαραῶν, ἦτο τὸ ἑμβλημα λαοῦ πρᾶως ἐπισταταγμένου εἰς τὰ διατάγματα τοῦ βασιλέως αὐτοῦ. Οὐδὲν ἐστὶν ὀρθότερον ἄλλως τε τὰς παρὰ τὴν ἀρχαίαν ἐκείνην ἐκείνην καὶ ὁ Ναπολέων ὁ 1ος ἐσπείρε συμβολικὰς μελίσσας ἐπὶ τοῦ ὑποδαστάζοντος τὰ ὅπλα τῆς ἀναστασίας τοῦ αὐτοκρατορικοῦ μανδύου.

Ὅλοι οἱ μῦθοι, ὅλοι αἱ ὑποθέσεις, διακινεῖται καὶ προσφιλῆς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὅσον ἀφορᾷ τὸν βιομήχανον τοῦτον λαόν, διελύθησαν ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ, ὅτε ἐπιστράφη ἡ παρατήρησις τῶν ἐνεργειῶν καὶ ἡθῶν αὐτῶν. Καὶ ὅτι ἐπιτρέψῃ τὴν ἐν ταῖς παρατηρήσεσι ταύταις ἐρεσίωσιν, ὑπῆρξεν ἡ ἐφεύρεσις τῶν κυβέλων, γενομένη, κατὰ τὴν ἐναρξιν τοῦ τελευταίου αἰῶνος, ὑπὸ Μαρᾶλδι, μαθηματικοῦ ἐκ Νικαίας. Ἐκ τῆς ἐποχῆς ταύτης μόνον σχηματίζονται αἱ ἀκριβεῖς ἡμῶν γνώσεις περὶ τῆς ζωῆς, ἀληθῶς θαυμασιώδους, τῶν ἐντόμων τούτων.

Πρὸ τοῦ Μαρᾶλδι, ὁ Ὁλλανδὸς φυσιολόγος Σβαμμερδάμ εἶχε γράφει ἐκτετατὸν Ἱστορίαν τῶν Μελισσῶν.

(ἀκολουθεῖ).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑ.

—ο—

Ο ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΕΦΕΝΔΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

(Πρωτότυπος Σκιαγραφία).

Χρηστάκη Έφένδης Ζωγράφος! —

Όνομα δημοτικόν διὰ πᾶσαν ἑλληνικὴν καρδίαν,

ὄνομα ἐκπροσωποῦν μεγίστην καὶ ἀνεξάντλητον
περιουσίαν ἀφ' ἑνός, πλὴν καὶ ἐξαιρετικὴν φιλο-
γένειαν, θαυμασίαν γενναιότητα καὶ παραδειγ-
ματικὴν γενναιοφυλίαν ἀφ' ἑτέρου. Ὁ « Γραφ-
κὸς Κόσμος » χαράξας ἐν τοῖς προηγουμένοις
αὐτοῦ τεύχεσι τὸν μέχρι τοῦδε βίον διαφόρων
σπουδαίων τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς ἀνδρῶν, ἀπο-
φασίζει ὅπως τὸ Παγκόσμιον Λεύκωμα τοῦ πα-

ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΕΦΕΝΔΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ.

ρόντος αὐτοῦ τεύχους ἀφιέρωσιν εἰς τὴν Α. Ε.
τὸν ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΕΦΕΝΔΗΝ ΖΩΓΡΑΦΟΝ τὸν
πολύτιμον ἐκεῖνον ὁμογενῆ ὅστις διὰ τῆς ἐνεργη-
τικότητος καὶ ἐκτάκτου αὐτοῦ νοημοσύνης ἐτί-
μησε πράγματι τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα, καταδεί-

ξας ἅπασαν τὴν δύναμιν καὶ ἐπιχειρηματικότητα
αὐτοῦ.

Ἐξαιρετικὴ δραστηριότης, σπανία βαθύνοια
καὶ ἐκτακτὸς ἀπορασιστικότης, εἰσὶ τὰ κύρια συ-
στατικὰ τὰ χαρακτηρίζοντα ἀπάσας τὰς πρά-

ξεις, ἀπάσας τὰς ἐνεργείας, ἀπάσας τὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ μεγατίμου τούτου ὁμογενοῦς. Ὁ βίος αὐτοῦ ἀποτελεῖ παράδειγμα ἄξιον πάσης μιμήσεως· ἐκ δὲ τῆς ἐπισταμένης τῶν διαφορῶν αὐτοῦ λεπτομερειῶν μελέτης δύναται νὰ κατανοήσῃ τις τὰ θαυμάσια ἀποτελέσματα ἃτινα δύνανται νὰ ἐπέλθωσι διὰ τῆς καρτερικῆς καὶ ἀδιακόπου ἐργασίας καὶ τῆς συνετῆς καὶ λελογισμένης ἐπιχειρηματικότητος.

Ο ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΕΦΕΝΔΗΣ εἶναι εἰς τῶν ἐξαιρετικῶν ἐκείνων ἀνδρῶν ὅστις δὲν εὔρε τὰς περιστάσεις, ἀλλ' ἔσχε κατὰ πρῶτον τὴν ἰκανότητα νὰ πρᾶσκει αὐτὸς ταύτας διὰ τέχνης καὶ νοημοσύνης προκαλούσης μέχρι σήμερον ἐπὶ τὸν γενικὸν θαυμασμόν, ἐδῆμιούργησεν ἰδίαις χερσὶ, ἰδίαις μέσεσι καὶ ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας τὴν κολοσσαίαν ταύτην περιουσίαν, ἣτις συνδυαζομένη μετὰ τῆς εὐγενείας τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς ἐκτάκτου αὐτοῦ φιλογενεῖας, κατέστησεν αὐτὸν ἓνα τῶν ζωηροτέρων τῶν καὶ τὴν Τουρκίαν καὶ Εὐρώπην ὁμογενῶν. Αἱ κολοσσιαῖαι περιουσίαι, αἱ δημιουργούμεναι ὑφ' ἐκείνου καὶ μόνου προσώπου, εἰσὶ καὶ ἔσονται πάντες διὰ τὸν κάτοχον αὐτῶν ἡ τρανιότερα ἐνδείξεις τῆς ἀτομικῆς αὐτοῦ ἀξίας, τὸ πασιφανέστερον σύμβολον τῆς φυσικῆς καὶ πολυτίμου αὐτοῦ νοημοσύνης. — Οὐδόλως παραδεχόμεθα ὅτι τὸ πλουτεῖν εἶναι ζήτημα συγκαιρίως εὐνοϊκῶν περιστάσεων, οὐδεμίαν ἔχον μετὰ τῶν φυσικῶν καὶ ἐπικτήτων πλεονεκτημάτων τοῦ ἀτόμου σχέσιν. Ἐννοοῦμεν ἄλλως ὅτι ὁ χῶρος ἥμισυ ἐστὶ πρόσφορος ὅπως προβῶμεν εἰς τοιαύτης φύσεως ἀναπτύξεις καὶ ποιήσωμεν χρῆσιν πειστικῶν ἐπιχειρημάτων ὅπως καταπολεμήσωμεν τὴν ἰδέαν ταύτην, ἣτις δὲν ἐννοοῦμεν ἐπίσης νὰ ἀποκρύψωμεν ὅτι πολλοὺς ἔχει τοὺς λάτραις καὶ ἐγκωμιστάς. Περιορίζομεθα ὅμως ἀπλούστατα νὰ εἰπώμεν καὶ ὑποστηρίξωμεν ὅτι, ἂν ἡ Α. Ε. ὁ Χρηστάκης ἐφένδης ἀπέκτησε τὴν σημαντικὴν ταύτην περιουσίαν, οὐδόλως ὀφείλει τούτο εἰς τὰς περιστάσεις, ὡς διατείνονται βλάβαις τινὲς ζηλότυποι ὅπως ἐλαττώσῃ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἐθνοφιλοῦς μεγαπλούτου. Αἱ περιστάσεις, ὅσοδήποτε εὐνοϊκάς καὶ ἂν ὑποθέσωμεν ταύτας, ὑπῆρχον διὰ

πάντας, ἐν τούτοις δὲν εὗρίθη παρὰ μόνον τὸ ὀξύ καὶ διαπεραστικὸν ἐκεῖνο τοῦ νοήμονος τούτου Ἡπειρώτου ἐπιχειρηματίου ὅμμα ὅπερ ἠδυνήθη νὰ στῇ μίση πάντοτε τὴν βαρύτητα αὐτῶν καὶ κατορθώσῃ νὰ ἀρισθῇ ἐκ τούτων μεγίστας ὠφελείας καὶ τότε ἀκόμη ὅποτε συνεπεῖα ἀπροβλέπτων ὅλως γεγονότων ἐλάμβανον αὐταὶ δυσάρεστον δι' αὐτὸν τροπὴν.

* *

Ο ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΕΦΕΝΔΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ ἀνήκει εἰς μίαν τῶν ἐγκριτοτέρων τῶν τῆς Ἡπείρου ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν· κίττοι δὲ διάφοροι τῆς τύχης περιπέτειαι κατέστρεψαν σχεδὸν τὴν παριουσίαν αὐτῆς. ἐν τούτοις οὐδέποτε ἐπαύσατο αὕτη διατηροῦσα τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς γόητρον. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Βίκτωρ — καὶ κατὰ συγκοπὴν Βιδος — Ζωγράφος. Ὁ Χρηστάκης ἐφένδης ἐγεννήθη ἐν Κεστοράτῃ, μιᾷ τῶν ἀρχαιοτέρων τῆς Ἡπείρου πόλεων, κειμένη εἰς τὴν διοικητικὴν περιοχὴν τοῦ Ἀργυροκάστρου, τὴν 6ην Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1820· κατὰ συνέπειαν διατρέχει σήμερον τὸ 60ον ἀκριβῶς ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ· ἐν τούτοις συνεπεῖα τῆς φύσει ἰσχυρῆς αὐτοῦ κράτους καὶ τοῦ ἐγκρατοῦς καὶ ὁμαλοῦ βίου ὃν δὲν ἐπαυεν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς νεότητος αὐτοῦ διάγων, ὁ Χρηστάκης ἐφένδης ἔχει τὸ σῶμα ὑγιέστατον· τὸ δὲ πνεῦμά του διατηρεῖ πάντοτε τὴν ὀξύτητα καὶ θαυμασίαν ἐκείνην ἀντιληπτικότητα, ἣτις ἀποτελεῖ δι' αὐτὸν ἐν τῶν πολυτιμωτέρων συστατικῶν.

Κατὰ τὸ 40ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἐλθὼν εἰς Κων]πολιν, δὲν ἐβράδυνε νὰ ἀσπαθῇ τὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἔργον — προμηθευτοῦ τοῦ Λύτοκιστρατοῦ. Ἀνέλαβε δὲ κατόπιν δι' ἰδίων αὐτοῦ λογαριασμὸν διαφόρους δεκαταίς τοῦ Κράτους. Διὰ δὲ τῆς ἐξαιρετικῆς αὐτοῦ δραστηριότητος δὲν ἐβράδυνε νὰ καταστῇ ὁ κυριώτερος παράγων, ὁ πολυτιμώτερος συνεργάτης εἰς πᾶσαν σπουδαίαν οἰκονομολογικὴν ἢ καὶ ἄλλαν φύσεως ἐπιχείρησιν τὴν ἀνελάμβανεν ὁ Τραπεζητικὸς τοῦ Γαλιτᾶ ὁμίλος. Ὁ τραπεζητικὸς αὐτοῦ οἶκος ἦτο κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τὸ βαρόμετρον, οὕτως εἰπεῖν, τῆς οἰκονομολογικῆς τοῦ Γαλιτᾶ κινήσεως· εἰσερχόμενος δέ τις εἰς αὐτὸν συνεκθάνετο ὅτι ἐξέπρο-

σώπει τὰς μᾶλλον σπουδαίας ἐπιχειρήσεις αἰτι-
νες συνήπταντο ὑπὸ ποικίλας προσωνομίας πλὴν
πάντοτε ὑπὸ τὴν ἔμφρονα τοῦ Χρηστάκη Ἐφένδη
ἐπίβλεψιν καὶ ἄμεσον αὐτοῦ συμμετοχὴν.

* *

Κατὰ τὴν ἐν Κ]πόλει πολυετῇ αὐτοῦ διαμο-
νὴν ὁ Χρηστάκη Ἐφένδης ἐξήσκει πάντοτε τὴν
μεγαλειτέραν ἐπὶ τῶν κυβερνώντων ἐπιρροήν, ἐ-
πιρροήν ἣν ἐγνώριζε νὰ χρησιμοποιοῖ λίαν θαυ-
μασίως προκειμένου περὶ παντὸς ζητήματος, ὁ-
σονδήποτε λεπτόν καὶ ἀκροσφαλές καὶ ἂν ἦτο
τοῦτο.

Ὁ Χρηστάκη Ἐφένδης κατεῖχεν ἰδίᾳ τὸ σπου-
δαῖον πλεονέκτημα — ὅπερ δυστυχῶς ὀλίγιστοι
ἐκ τῶν σήμερον ἰσχυρόντων ὁμογενῶν κατέχουσι —
τοῦ ὅτι οὐδέποτε ἐξησθῆναι τὸ γόητρον αὐτοῦ ἢ
ἀπέναντι τῶν ἀνωτέρων σφαιρῶν στάσις του ἦτο
πάντοτε ἀνδρική, ἀξιοπρεπής, οὐδέποτε δὲ δου-
λοπρεπής.

Ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις τὴν εἰλικρινε-
στέραν πρὸς τὸ ἄτομον αὐτοῦ ἔτρεφε πάντοτε ἐκ-
τίμησιν, ἀπονείμασα αὐτῷ κατὰ διαφόρους περι-
στάσεις πλείστους τιμητικούς βαθμούς καὶ τὰ
πολυτιμώτερα τοῦ Κράτους παράσημα. Χρηματί-
σας τραπεζίτης τῆς Βασιλομήτορος καὶ τοῦ πρώην
Σουλτάν Μουράτ, ἀπῆλθεν ἀπεριορίστου παρὰ
τοῦ τελευταίου τούτου ἐκτιμήσεως καὶ ἀγάπης.
Κατὰ δὲ τὰς βουλευτικὰς ἐκλογὰς τῆς πρώτης
περιόδου τοῦ Ὁθωμανικοῦ Κοινοβουλίου οἱ ἐκλο-
γεῖς τῆς πρωτευούσης ἐπιθυμοῦντες ὅπως παρά-
σχῃ τῇ Α. Ε. τρανὴν ἔνδειξιν τοῦ ζωηροῦ σε-
βασμοῦ ὃν πᾶσα τάξις τοῦ δημοσίου τῆς ἡμετέ-
ρας πόλεως ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ θρησκευμα-
τος τρέφει πρὸς αὐτὸν ἀνέδειξαν τὴν Α. Ε. βου-
λευτὴν Κ]πόλεως, πλὴν ὁ Χρηστάκη Ἐφένδης ἡ-
ναγκάσθη ὅπως παραιτηθῇ τῆς ἀντιπροσωπείας
ταύτης, ἅτε προτιθέμενος νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς
πρωτευούσης.

* *

Δὲν ἀναλαμβάνομεν νὰ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα ἀ-
πάσας τὰς χρηματικὰς δωρεὰς ἃς ἡ Α. Ε. ὁ Χρη-
στάκη Ἐφένδης δὲν ἔπαυσε παρέχων δι' ἑαυτοῦ
καὶ ἀνεξαντλήτου πράγματι ἐλευθεριότητος εἰς
πάντα τὰ ἀγαθοεργὰ τῆς ἡμετέρας πρωτευούσης
καὶ τῶν ἐπαρχιῶν καταστήματα, καθότι ἐννοοῦ-

μεν ὅτι δέον νὰ πληρώσωμεν οὐχὶ ἓνα ἀλλὰ
πολλοὺς « Γραφικοὺς Κόσμους » ἂν θελήσωμεν
νὰ κατατάξωμεν ἅπαντα τὰ χρηματικὰ ποσὰ ἅ-
τινα ὁ φιλογενὴς οὗτος ἀνὴρ ἐχορήγησε κατὰ
διαφόρους ἐποχὰς εἰς πλεῖστα ἐθνοφελῆ κατα-
στήματα.

Περιορισθῶμεν νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι ἐκτὸς τῶν
χιλιολίων συνδρομῶν ἃς ὁ γενναῖος οὗτος Ἑλ-
λὴν ἐχορήγησε πολλάκις τῷ Ἑλληνικῷ Φιλολο-
γικῷ Συλλόγῳ πρὸς ὅσον ἔνεστιν εἰς ὑπέρτατον τοῦ
σκοποῦ αὐτοῦ ἐκπλήρωσιν, τὸ μεγαλοπρεπὲς ἐ-
κεῖνο ἐν Πέρα τοῦ Συλλόγου οἰκοδόμημα εἰς τὴν
ἐλευθεριότητα τοῦ Χρηστάκη Ἐφένδη καὶ μόνου
ὀφείλει τὴν ὕπαρξιν αὐτοῦ. — Ἡ Α. Ε. χορηγεῖ
ὡσαύτως κατ' ἔτος τῷ Συλλόγῳ τὸ ποσὸν 450
λινῶν, ὅπερ τὸ Προεδρεῖον αὐτοῦ διατίθῃσιν ὑπὲρ
τῶν ζώντων τῆς Ἡπείρου μνημείων ὁ δὲ Σύλλο-
γος τιμῶν τὸν διαθέτην ἀπεκάλεσεν αὐτὸ Ζωγρά-
φειον διαγώνισμα. — Τὸ οἰκοδόμημα τῆς ἐν Φα-
ναρῷ Λέσχης « Μνημοσύνης » διὰ χρημάτων τῆς
Α. Ε. ὡσαύτως ἀνεγέρθη. — Ἐν δὲ τῇ γενεθλίῳ
αὐτοῦ πατρίδι, τῇ Κεστοράτῃ, ἡ Α. Ε. διατηρεῖ
λαμπρὰν ἐλληνικὴν σχολὴν καὶ Παρθενωγωγεῖον
ἐν ᾧ δαπανᾷ ἐτησίως ἄνω τῶν 1500 λινῶν. —
Γενναίαν ἐπίσης ἐπιχορήγησιν παρέχει ἐτησίως
εἰς τὴν ἐν Ἰωαννίνοις Ἱερατικὴν σχολὴν. Αἱ ἀ-
νωτέρω καὶ τόσαι ἄλλαι χρηματικαὶ δωρεαὶ ἃς
ὁ γενναῖος οὗτος τοῦ ἐν Τουρκίᾳ ἐλληνισμοῦ
προστάτης δὲν παύει χορηγῶν εἰς τὴν ζῶσαν ἔνδει-
ξιν τῆς φλογεῆς αὐτοῦ φιλομουσίας, τοῦ εἰλι-
κρινοῦς καὶ ἀνυποκρίτου αὐτοῦ πατριωτισμοῦ.

Ὁ Χρηστάκη Ἐφένδης, καίτοι μακράν, δὲν ἔ-
παυσεν ἐν τούτοις ἐνθυμούμενος τὴν Ἀνατολήν.
Ἐσχάτως ἔτι ἀπεστείλεν αὐθόρμητως πεντηκον-
τάλιρον εἰς τὴν Μεγάλην τοῦ Γένου σχολὴν
συνδρομήν. Ἡ δὲ φωνὴ ἣν ἔρρηξεν ἡ ὑπὲρ τῶν
λιμοκτονούντων πληθυσμῶν τῆς Ἀρμενίας ἐπι-
τροπὴ δὲν εὔρεν αὐτὸν ἀπαθῆ· πλὴν διὰ τῆς
χαρακτηριζούσης αὐτὸν ἐλευθεριότητος ἔσπευτε
νὰ διαβιβάσῃ εἰς τὸ ἐν Κ]πόλει κατάστημα αὐ-
τοῦ τηλεγραφικῶς τὴν διαταγὴν ὅπως θέσῃ εἰς
τὴν διάθεσιν τῆς φιλανθρωποῦ ἐπιτροπῆς τὸ πο-
σὸν 200 λινῶν ὀθωμανικῶν ὡς προσφορὰν τῇ
Αὐτοῦ Ἐξοχότητι.

Υπὸ οἰκογενειακὴν ἐποψίν ἐξετάζομενος ὁ ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΕΦΕΝΔΗΣ ἀποτελεῖ τὸ πρῶτον φιλοστόργου πατὴρ καὶ ζηλωτοῦ οἰκογενειάρχου. Ἡ ἐπιμεμελημένη καὶ ἐντελὴς ἀνατροφή ἦν ἐδωκεν εἰς τὰ τέκνα αὐτοῦ καὶ ἡ ἐξαιρετικὴ προσπάθεια ἦν δὲν παύει καταβάλλων ὅπως τελειοποιήσῃ ὅσον τὸ δυνατόν πλείοτερον τὴν διαμόρφωσιν τοῦ χαρακτῆρος καὶ ἐκπαίδευσιν αὐτῶν, καταδείκνυσι τὴν ἐξοχὸν ὄντως αὐτοῦ φιλομάθειαν.

Εἰς τὰ πέντε αὐτοῦ τέκνα—Μαρίαν, Θεανῶ, Σόλωνα, Γεώργιον καὶ Σοφίαν—παρέσχε τὰ μέσα ὅπως ἀναπτύξωσι τὸ πνεῦμα αὐτῶν καὶ διαπρέψωσιν εἴτα ἐν τῇ κοινωνίᾳ οὐ μόνον διὰ τοῦ βαρυήχου τοῦ πατρὸς αὐτῶν ὀνόματος, πλὴν καὶ διὰ τῆς ἀτομικῆς αὐτῶν ἀξίας. Ὅπως διευκολύνῃ δὲ ἔτι μᾶλλον τὴν ἐκπαίδευσιν αὐτῶν ὁ Χρηστάκης ἐφένδης συνίστησεν ἐν τῷ ἐν Σταυροδρομίῳ οἴκῳ αὐτοῦ λαμπράν βιβλιοθήκην ἀριθμοῦσαν ἐπέκεινα τῶν δισχιλίων τόμων, τραντὴ καὶ τοῦτο μαρτύριον τοῦ φύσει φιλομαθοῦς χαρακτῆρός του.

Ὁ μεγαλύτερος τῶν υἱῶν αὐτοῦ Σόλων, νῆα εἰκοσαετῆς, λίαν ἀδρῶν τρόπων καὶ ἐπαίνων τῶν ἀρχῶν, διατρέχει νῦν ἐν Παρισίοις ἐπιστημονικὸν στάδιον.

Ἡ 30)42 τρέχοντος ἰουλίου ἦτο διὰ τὸν Χρηστάκην Ζωγράφον μία τῶν εὐτυχεστέρων τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ἡμερῶν· κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἡ Α. Ε. ἐώραξε μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς μεγαλοπρεπείας τοὺς γάμους τῆς προσφιλοῦς καὶ τριτοτόκου αὐτοῦ—τῆς δευτεροτόκου αἰῶρος ἀφαρπαγείσης—θυγατρὸς **Θεανοῦς** μεθ' ἑνὸς τῶν ἀξιολογοτέρων τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας νέων, τοῦ κ. **Λεωνίδα Δεληγεώργη** ἀδελφοῦ τοῦ συμπαθοῦς τῆς Ἑλλάδος πολιτικοῦ κ. **Επαμεινώνδα Δεληγεώργη**, καὶ ἑνὸς τῶν ἐμβριθεστέρων τῆς ἐλληνικῆς πρωτευούσης νομικῶν.

Ἡ ἐκπαίδευσις τῆς νεονύμφου δεσποίνης εἶναι εὐρεῖα, εὐρυτάτη· ἡ δὲ φιλομάθεια αὐτῆς πράγματι ἐξαιρετικὴ. Ἐπὶ ὁλοκλήρους κατὰ συνέχειαν ὥρας κατὰ τὸν χρόνον τοῦ ἀγάμου αὐτῆς βίου ἡ δεσποσύνη Θεανῶ ἐκλείετο ἐντὸς τοῦ ὀωματίου αὐτῆς, ὅπερ εἶχε μεταβάλλει εἰς ἀ-

ληθὲς σπουδαστήριον, ἐνδιατρίβουσα εἰς τὴν μελέτην τῶν κλασικῶν τῆς ἀρχαιότητος συγγραμμάτων καὶ διερευνῶσα ἀπλήττως τοὺς θησαυροὺς τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς φιλολογίας.

Οὐδέποτε ἀπησχολημένη ὑπὸ τῶν φροῦδων καὶ κενῶν ἐκείνων σκέψεων αἵτινες ἀπορροῶσιν συνήθως ἀπάσας τὰς ὥρας τῶν ἡμελίκων αὐτῆς νεανίδων, ἡ ἐλληνόφρων δεσποσύνη μίαν καὶ μόνην εἶχε σκέψιν, ἓνα καὶ μόνον διακλιτισμὸν, νὰ πλουτίζῃ καὶ ἀναπτύσσῃ τὴν διάνοιαν αὐτῆς διὰ γνώσεων θετικῶν, διὰ βαθείας τῶν ἐπιστημονικῶν θεωριῶν μελέτης. Ἡ ἰδιαιτέρα βιβλιοθήκη ἦν δι' αὐτὴν καὶ μόνην κατήρτισεν ἡ φιλομαθὴς νεῆνις καταδείκνυσι μέχρι πότου βαθμοῦ ἀνιχνύμετο ὁ πρὸς τὰ γράμματα ζῆλος αὐτῆς.

Ὁ Χρηστάκης ἐφένδης δὲν ἠθέλησε νὰ ἀρίσῃ νὰ παρέλθῃ ἡ χαροποιὰ αὕτη διὰ τὸν οἶκον αὐτοῦ ἡμέρα τῆς τελετῆς τῶν γάμων τῆς πολυαγαπημένης αὐτοῦ θυγατρὸς χωρὶς νὰ παρίσθῃ νῆα ἐνδειξὴν τῆς παροιμιώδους αὐτοῦ ἐλευθεριότητος. ἠθέλησεν εἰς τὸν βωμόν τοῦ Ἱμεναίου τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ νὰ ἀνεγείρῃ ἕτερον βωμόν· ἠθέλησεν ἡ ἡμέρα ἐκείνη νὰ εὐλογεῖται ἐν τῷ μεγαλοπρεπεῖ τοῦ Ἑφίστου οἴκῳ διὸ προώρισε τὸ σημαντικὸν ποσὸν 350,000 φράγκων—17,500 εἰκοσοφράγκων—ὅπως χρησιμεύσῃ εἰς τὴν ἀνάγεισιν ὀρθοδόξου νεοῦ ἐν τῇ περικατεστῆρα τῆς Εὐρώπης πρωτευούσῃ, ἐν τῇ καρδίᾳ ταύτῃ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, ἐν τοῖς Παρισίοις. Οὐδαίς οὐδέποτε ὁμογενῆς—καθ' ὅσον ἡμεῖς ἐνθυμούμεθα τοῦλάχιστον—ἔσχε τὴν γενναιότητα νὰ διαθέσῃ ποσὸν οὕτως σημαντικὸν ὑπὲρ οἰουδήποτε ἐθνικοῦ σκοποῦ.

Ἡ σύζυγος τῆς Α. Ε. Δομνίκῃ Ζωγράφου, ἡ πειρωτικῆς ἐπίσης καταγωγῆς, ἐστὶ γυνὴ ἀγαθῆς φύσεως καὶ φιλανθρώπων αἰσθημάτων. Καθ' ὅλον δὲ τὸ διάστημα τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει διαμονῆς αὐτῆς δὲν ἐπαυσεν ἐπιτελοῦσα τὸ ἀγαθὸν καὶ χορηγοῦσα τὴν συνδρομὴν καὶ ὑποστήρηξιν αὐτῆς εἰς πᾶσαν πάσχουσαν ὑπαρξίν. Ἐχθρὰ πάντοτε τῶν πομποδῶν ἐπιδείξεων, πρέσβει τοῦ καλῶν ὁσάκις τῇ παρέσχεσθαι τὴν πρὸς τοῦτο ἀφορμὴν· πλεῖται δὲ τῶν τῆς ἡμετέρας

μεγαλουπόλεως οίκογενειῶν ἡδυνήθησαν πολλάκις νὰ θαυμάσωσι τὰ φιλελεήμονα αὐτῆς αἰσθήματα.

*"

Κατὰ ἀπρίλιον τοῦ 1877 ὁ Χρηστάκης ἐφένδης ἐγκατέλειπε μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ τὴν πόλιν ἡμῶν μεταβάς καὶ ἐγκατασταθεὶς ὁριστικῶς ἐν Παρίσις, ἐνθα ἀπολαύει εὐλικρινοῦς παρὰ πάντων σεβασμοῦ καὶ ἐκτιμῆσεως.

Τὸ κενὸν ἐν τούτοις ὅπερ ὁ μεγαλεπίβουλος οὗτος ὁμογενὴς ἐγκατέλειπεν ἀποχωρῶν τῆς ἡμετέρας πόλεως ἐστὶ πράγματι δυσαναπλήρωτον. Αἰ ἐθνικαὶ ἡμῶν ἀνάγκαι πολλάκις κατέστησαν ἐπαισθητὴν, λίαν ἐπαισθητὴν μάλιστα, τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ· οἱ δὲ συνάδελφοι αὐτοῦ πολλάκις ἔλαβον ἀνάγκην τῶν πολυτίμων αὐτοῦ συμβουλῶν, τῆς τελεσφόρου καὶ ἀποτελεσματικῆς αὐτοῦ συμπράξεως. Πλὴν. . . οὕτως ἀπεφάσισεν ἡ Εἰμαρμένη.

Γνωρίζομεν ὅτι δὲν θὰ λείψωσι βλάκες τινὲς κακεντρεχεῖς οἵτινες τὰ γραφόμενά μας ταῦτα θὰ θελήσωσι νὰ χαρακτηρίσωσιν ὡς θυμίαμα καὶ λιθανωτὸν ὃν καίομεν πρὸς τὸν βαθύπλουτον τοῦτον ὁμογενῇ ὅπως ἐκλιπαρήσωμεν τὴν εὐνοίαν καὶ προστασίαν αὐτοῦ. Πλὴν οὐ φροντὶς Ἰπποκλείδῃ. Δι' ἡμᾶς, καὶ διὰ πάντα ὀρθῶς σκεπτόμενον ὁμογενῇ ὁ ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ ἐστὶν εἰς τῶν σπουδαιοτέρων τοῦ ἡμετέρου ἑθνικοῦ ἀνδρῶν· ἡμεθα δὲ βέβαιοι ὅτι τὸ ὄνομα αὐτοῦ θὰ καταλάβῃ σπουδαῖον χῶρον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἡπείρου καὶ τοῦ καθόλου Ἑλληνισμοῦ.

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ΤΟΥ

« Tanhäuser ».

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ BIENNΗΣ

ὑπὸ Θ. Μ.

I

Ἐάν ἐκ τοῦ εἶδους καὶ τοῦ ποιοῦ τοῦ τρώγειν καταφαίνεται καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὡς λέγει ὁ ἀσταῖος τῆς περιέργου φυσιολογίας τῆς ὁρέξεως» συγγραφεὺς,

“ Dis moi ce que tu manges, Je te dirai ce que tu es. ”

οὐχὶ καὶ ἐκ τοῦ ποιοῦ ἢ τῆς λαμπρότητος μιᾶς πόλεως ἢ εὐχμερία ἢ ταλαιπωρία τοῦ ἐν αὐτῇ λαοῦ. Ἐάν ἀνατολίτης τις τῶν ἡμετέρων, τὸν αἰώνιον τῆς Ἀνατολῆς βόρβορον φεύγων, θέσῃ τὸ πρῶτιστον τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ εὐρωπαϊκῆς τινος μεγαλουπόλεως, καὶ ἴδῃ τὸ κάλλος καὶ τὴν λαμπρότητα τῶν ὁδῶν, τὸ ὕψος καὶ ἔρρυθμον τῶν οἰκοδομημάτων, ἀναφωνήσῃ, ἐν ζηλοτυπία αὐτῷ! πόσον ὁ εὐρωπαῖος ὀλβίος καὶ εὐμοιρῶν!» Καὶ ὁμῶς, Κύριος οἶδεν, οἷα ταλαιπωρία κρύπτεται ὑπὸ τὰ ὥραϊα ἐκεῖνα μέγαλα, ἀληθεῖς προσωπίδας τῆς δυστυχίας.

Ἡ Βιέννη ἐστὶ μία τῶν πρωτίστων καὶ τὰ μάλα διακεκριμένων μεγαλουπόλεων ἐν Εὐρώπῃ· μόνη δὲ (ἴσως) ἦτις μετὰ τοὺς Παρισίους δύναται φέρειν τὰ πρωτεῖα ἐφ' ὅλων τῶν ἄλλων μεγαλουπόλεων, ἐπὶ κάλλει καὶ σπουδαιότητι, ἂν οὐχὶ ἐπὶ πληθυσμῷ. Λεωφόροι πλατεῖαι καὶ ἔρρυθμοι, ὁδοὶ δενδρόφυτοι, κῆποι περικαλλεῖς, ἀνάκτορα, μέγαλα, γιγάντιοι οἰκοδομαὶ, πειρώρια Μουσῶν ἐνδαιτήματα, Μουσεῖα, συλλογαί, καὶ δὴ θέατρα πρωταγωνιστοῦντα ἐν Γερμανίᾳ καὶ τῇ Εὐρώπῃ αὐτῇ, ἴσως, ἐπὶ δραματικο-μουσικῇ τέχνῃ, κατατάσσουσιν ἐκείνην ἐν ὀντως περικλεεῖ θέσει. Ἐπ' ἐσχάτων δὲ οἱ πολυπληθεῖς σιδηρόδρομοι τοσοῦτον ἐνήργησαν ἐπ' αὐτῆς, ἐν τοιαύτῃ ἔθηκον αὐτὴν ἐπιμιξίᾳ μετὰ τῆς καθόλου Εὐρώπης, τῶν ὑποδοῦλων τῇ Αὐστρίᾳ χωρῶν, καὶ συμπάσῃ τῇ Ἀνατολῇ, ὥστε δυνάμεθα ἀποκαλέσαι τὴν Βιέννην ἀληθὲς κέντρον, καρδίαν ἐμπορικῆς κυκλοφορίας, ἀληθῆ (Κων)πόλιν τῆς ἐποχῆς μας· οὐ ἔνεκεν ἴσως, ἐκ τε τῶν ἱστορικῶν γεγονότων ὧν ἐπ' αἰῶνας ἐγένετο αὐτόπτης μάρτυς ἡ μεγαλούπολις αὕτη, ζυθοπώλης τις ἐν τινι κωμοπόλει ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς ὁδοῦ Τεργέστης, ἔθετο ὡς σύμβολον τοῦ καταστήματος αὐτοῦ τὴν ἀκόλουθον ἐπιγραφὴν ἀγνώστου μοι συγγραφέως, ἣν καὶ ἀνέγνωμεν ὑπομειδιῶντες.

«Μία ἐστὶν ἐν τῷ κόσμῳ Βιέννη, Βιέννη ἡ Καισαροβασιλική».

Οἷαν ἐντύπωσιν ἐνεποίησέ μοι ἡ Βαβυλὼν αὕτη φεύγοντι τὸ πρῶτιστον τὴν Ἀνατολὴν, πρόδηλον. Ἐξάλλος εὐρέθην αἶφνης ἐν τοῖς μεγαλοπρεπέσιν αὐτῆς βουλεβάρτοις, καὶ ὡς πρόβα.

τον ἀπωλόλος ἐπλανώμενη τῇδε κἀκεῖσε ἐν μέσῳ τῶν πελωρίων ἐκείνων οἰκοδομῶν, καὶ τῆς ἀγνώστου ἡμῖν πολυτελείας καὶ τοῦ πλούτου. Καθ' ἕκαστον βῆμα καὶ σκηνογραφία ἠλλάσσετο ἐμπρὸς μου, σὺν τῇ ἀλλαγῇ τοῦ ὀνόματος τοῦ πολυγώνου καὶ δακτυλιοειδοῦς (Ringstrasse) βουλευθάρτου, καθ' ἕκαστον βῆμα, καὶ ποιητοῦ ἢ συγγραφέως ἢ μουσικοῦ, ἢ ἐπιτοπίου ἥρωος ἐνεφανίζετό μοι ἄγαλμα, καὶ νέον Μουσῶν φυτώριον ἤγειρέ μου καὶ ἄκοντος τὴν κεφαλὴν, καὶ πρὸς ἐκπληξιν τοῦ ἀπαθοῦς μου Γερμανοῦ ὁδηγοῦ, μάτην ἐζήτησα νὰ καταπνίξω ἐν ἐμοὶ τὸν στεναγμὸν τῆς ζηλοτυπίας, καὶ ἄκων τέλος κήγῳ σὺν τοῖς ἄλλοις ἐξερώνησα.

«ὦ! πόσον ὁ Εὐρωπαῖος ὀλβιος καὶ εὐμοιρῶν!»

Ἄλλ' ἔχει οὕτως τὸ πρᾶγμα; δὲν συμβαίνει πολλάκις ὑπὸ ψιμμύθιον ἢ κρήδεμνον νὰ κρύπτονται ρυτίδες καὶ σκελετοί;

Τὸ ἐπόμενο ἡμῶν ἀφήγημα γεγονότος οὐ ἐγενόμεθα ἀτυχῶς μάρτυρες κατὰ τὴν ἐν Βιέννῃ ἐπτάμηνον ἡμῶν διατριβὴν, καὶ ὅπερ δυνάμεθα διὰ προφανῶν ν' ἀποδείξωμεν ἀποδείξεων, τῷ τυχόν ἀπιστήσοντι ἀναγνώστῃ, δύναται ἐπ' αὐτῷ καὶ ἀτελῶς, ὡς ἀμυδρὰ σκιαγραφία, παραστήσαι τὴν εὐκλεῆ καὶ προσφιλεῖ ἡμῖν μεγαλοῦ πόλιν ταύτην, ὑπὸ τὸ ἡθικὸν αὐτῆς μέρος, καὶ ζωγραφῆσαι τὴν θέσιν τῆς ἐσχάτης ἐκείνης κοινωνίας ἣτις καλεῖται συλλήβδην λαὸς, ἣτις διάγει ἀείποτε ἀπερριμμένη καὶ περιφρονουμένη ὡς Παρίας, ἀλλ' ἣτις «ἐνεκα τῶν στερήσεων τῆς πενίας, τῆς μονώσεως — κατὰ V. Hugo — ἀληθῶν πεδίων αἱματηρῶν μαχῶν, ἔχει τοὺς ἥρωας αὐτῆς, ἥρωας σκοτεινοὺς μὲν, ἀλλ' ἐνδοξωτέρους ἐνίοτε τῶν μεγάλων ἡρώων . . .»

Κρινάτω δὲ ἐκ τοῦ ἀτελοῦς μὲν ἀλλὰ πιστοῦ τούτου διηγήματός μας, ὁ ἀναγνώστης εἰάν ὀφείλωμεν καθ' ὅλα ἀναδειχθῆναι τῶν Εὐρωπαίων ἐφάμιλλοι, ἢ εἰάν οὐχὶ κατὰ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν ἐν γένει πρόδον, ἀλλὰ κατὰ τὸ ζῆν τοῦλάχιστον καὶ τὰ ἦθη, ὀφείλωμεν εὐχαριστῆσαι τῷ Θεῷ ἐν ᾧ θέσει διατελοῦμεν.

II

Ἦτον ἐσπέρα κρυερά καὶ χιονώδης τοῦ Νοεμ-

βρίου· ἡ χιὼν ἐπιπτε κατὰ πλατυτάτας νιφάδας ἐπὶ τῆς ωραίας δακτυλιοειδοῦς λεωφόρου, εἰς πεῖσμα ἐκατοντάδων ἐργατῶν καὶ ἐργατριῶν οἵτινες οἶοναί παλχίοντες κατὰ τῆς ἀκαταμαχῆτου φύσεως ἐπειρῶντο διὰ μηχανικωτάτων σαρώθρων ματαιῶσαι τὸν σκοπὸν αὐτῆς. Ἡ χιὼν δὲ ἤρατο θρίαμβον, καὶ κατεκάλυπτε τὸ ἔδαφος διὰ παρχεῖας σινδόνης, ἐν ᾧ ὁ βορρᾶς ἐδρυχάτο λυσσώδης. Ἦν ἀκριβῶς ἕκτη ὥρα τῆς ἐσπέρας. Ἀναυδὸς ἐκ τοῦ φύχου περιεπλανώμενη ὑπὸ τὴν ἐξωθίστοαν τοῦ μεγάλου Καισαροδραματικοῦ θεάτρου (K.K. Hof-Opern-Theater) μετὰ τινος ὁμογενοῦς καὶ ἐριτίμου φίλου μου τοῦ Γ. Γκ . . . προσμένων ἀνυπομόνως τὸ ἀνοιγμα τῶν τοσούτων αὐτοῦ πυλώνων. Ἐψάλλετο τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ὁ πολύκροτος «Τανχάυζερ» (Tanhaüser) μουσικοδράμα ἐκ τῶν πρωτίστων τοῦ τρομεροῦ Βάγνερ, διὸ καὶ τὸ Βαγνερμαννὸς Βιενναῖον κοινὸν ἄθροον ἐπολιόρκει τοῦ θεάτρου τὰς πύλας ἐρίζον ἡμῖν καὶ τὴν ἐλαχίστην ἐν αὐτῇ γωνίαν.

Ὅτι τὸ Βιενναῖον θεᾶτρον ἐκ τῶν σπουδαιωτάτων τῆς ἐσπερίας, ὅτι λόγῳ οἰκοδομῆς καὶ πολυτελείας μόνῳ τῷ νεοδμήτῃ Παρισηνῷ κλίνει αὐχένα, τοῦτο πανθομολογούμενον· ὥστε οὐδαμῶς ἐναπόκειται ἡμῖν τοῖς ταπεινοῖς καὶ ἀναξίοις περὶ τὰ τοιαῦτα, πλέξαι ἐκ νέου περιγραφὰς καὶ ἐγκώμια, διότι οὐδὲν θὰ κατωρθώμεν. Ἄλλ' οὐδὲ ἡμῖν τῇ ἀληθείᾳ ἐνδιαφέρει πότερον ἐκείνων τὸ ὑπέρτερον, ἀφ' οὗ ἀμφοτέρω ταῦτα εἰσὶν ἀτυχῶς ξένα. (Κύριος δὲ οἶδε εἰάν καὶ ποτε ἀποκτήσωμεν ἡμεῖς ἐφάμιλλα). Τὸ βέβαιον δὲ μὲν ὅτι καὶ τὸ Βιενναῖον θεᾶτρον εἰκότως ὡς κολοσσὸς καὶ θαῦμα τὸ πρωτίστον προβάλλει ἐνώπιον τοῦ ἀγνοοῦντος, τί ἐστὶ θεᾶτρον, ἀνατολίτου.

Ἐκθαμβὸς ἀνέρχεται τις τὸ πρῶτον τὰς τρεῖς τῆς ἀνόδου αὐτοῦ κλίμακας, καὶ δὴ τὴν μεσαίαν ἀνακτορικὴν ὅλως ἐπ' ἀρθρονία χρυσοῦ, πλούτῳ γλυφῆς, μαρμαρίου στιλπνότητι, ἀπλέτῳ φωτὶ καὶ ἀγάλμασι τεχνικωτάτοις. Ἄλλ' ἡ αἶθουσα; Ἡ σοβαρὰ καὶ ἀφελής — ὡς αὐτόχρομα Γερμανός — σπουδαιωτάτη ἐκείνη αἶθουσα; ἡ σκηνὴ τέλος ἐκείνη, ἐν ᾗ, ὡς ἐν θαύματι, ὁρᾷ τις ἐνώπιον τοῦ δρῶντα πανθ' ὅσα ἐν τῇ ἀρχαιολογίᾳ

καὶ τῇ καθόλου μυθολογίᾳ τῶν Ἑλλήνων καὶ τοῦ Βορρᾶ ἀναγιγνώτκει τις μόνον, καὶ ταῦτα ὡς μύθους καὶ ἀνύπαρκτα;

Ὅτε μὲν ἡ Αἴγυπτος καὶ ὁ Νεῖλος, καὶ αἱ Ἐκατόμυλοι Θῆβαι καὶ Ναοὶ αἰγύπτιοι, καὶ θυσίαι, καὶ πομπῶδεις παρελάσεις στρατιῶν ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ θρόνου ἀνακτος, καὶ μιγᾶδων καὶ αἰθιόπων πλήθη, καὶ ἐρταὶ καὶ χοροὶ ὡς ἐν τῇ τῷ «Aida» ὡραίῳ ἀριστουργήματι τοῦ Ἰταλοῦ μουσικοσυνθέτου Βέρδης. Ὅτε δὲ ὁλόκληροὶ Ἕλληνοὶ ναοὶ καταρρέοντες ἐν γδούπῳ ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ τοῦ ἐν νεφέλαις Κρονίδου ὡς ἐν τῷ «Φιλήμονι» (Philemon et Baucis) τοῦ ὁθανάτου Gounod. Ὅτε δὲ ὠκεανὸς ἐν θυέλλῃ, καὶ νεφέλαι καὶ ἀστραπαὶ καὶ μέλας ὀρίζων, καὶ σκάφος μεθ' ὁλοκλήρου πληρώματος ταλιντευόμενον ἐν ἀπαραμίλλῳ φυσικότητι ἐπὶ τῶν βρυχωμένων κυμάτων ὡς ἐν τῇ «Ἀφρικανῇ» (Africänerin) τοῦ Μαγερβέρ. Ὅτε δὲ τὸ τεράστιον καὶ παράδοξον ἐκεῖνο ὄρος Broken, τὸ φυτώριον ἐκεῖνο τῶν μάγων, καὶ τῶν παραδόξων θαυμάτων τῆς νυκτὸς τοῦ Σαββάτου, τῆς εὐφραντάστου τοῦ Goethe ἐπινοίας καταποντιζόμενον ἐν σεισμῷ ἐπὶ σκηνῆς ὡς ἐν τῷ Φάουστ τοῦ ῥηθέντος Γαλάτου Gounod κτλ. κτλ. κτλ.

Ἄλλ' ὅπερ τὸ ἐξάλλον καὶ πᾶσαν φαντασίαν ὑπερτερῶν, καὶ τὸ θάμβος κινῶν τοῦ τὸ πρῶτον ὀρώντος θεάματα τοιαῦτα, αἱ τρομεραὶ ἐκεῖναι σκηναὶ τῶν Βαγνερίων δραματουργημάτων, καὶ δὴ τῆς τερατώδους ἐκείνης τετραλογίας τῶν «Νιβελούνγων» (Die Ring des Niebelungen) ἐν ᾗ ἐπὶ τέσσαρας κατὰ συνέχειαν νύκτας ὁρᾷ τις ἐπὶ σκηνῆς, θνητοὺς ἀναμίξ καὶ Θεοὺς, καὶ ἡμιθέους καὶ ἥρωας, καὶ πνεύματα τῆς Σκανδιναυικῆς μυθολογίας κατερχόμενα καὶ ἀνερχόμενα τὸν οὐρανὸν ἐπὶ ἀρμάτων αἰθερίων, καὶ δάση καὶ πελάγη καὶ Νηρηίδας καὶ τέρατα παλαίοντα ἐπὶ τῶν κυμάτων, καὶ λέοντας βρυχωμένους, καὶ δράκοντας ἐμέσσοντας ἐρρύθμως σπινθῆρας καὶ φθόγγους, καὶ πῦρ καὶ κατάραι !!

Ὑπὸ τηλικούτους διχνεκεῖς θουμασμοὺς ἐκρούομεν δι' εἰκοστὴν καὶ ἐπέκεινα ἰσως φορὰν τὴν ἐσπέραν ἐκείνην τὸν πυλῶνα τοῦ μεγάλου ἀκαδημιακοῦ θεάτρου, ἀλλὰ διὰ πρῶτην τὸ Repertoire τοῦ μουσικοσυνθέτου Βάγνερ αἰτοῦντες ταπεινῶς εἰσητήρουν, καὶ μόλις κατόπιν μόχθων

καὶ πάλης κατὰ τοῦ πλήθους, κατωρθοῦμεν — δόξα τῷ Θεῷ — νὰ προμηθευθῶμεν δύο θέσεις ἑστω καὶ ἐν τῇ τετάρτῃ στοᾷ ἢ ἀμφιθεάτρῳ (gallerie) καὶ ὡς πεινῶντα πρόβατα πρὸς νομὴν ἀνεβαίνομεν ἐν σπουδῇ τῆς δεξιᾶς κλίμακος ἀνὰ τρεῖς τὰς βαθμίδας καταληφόμενοι τὰ ἐδώλια ἡμῶν, οἷον εἰ φοβούμενοι μὴ ὁ Βάγνερ μᾶζε φύγῃ...

Τίς ἤδη ὁ Ριχάρδος Βάγνερ; ὀλίγιστα — πεποιθήμεν — τῶν προσφιλῶν ἡμῶν ἀναγνωστῶν γνωρίζουσι τὸ τοσοῦτον παταγῶδες καὶ πολυχροτον ὄνομα τῆς παραδόξου καὶ ἀκατονοήτου ἐκείνης μεγαλονοίας, πρὸς ἣν ἀδυνατοῦμεν νὰ δώσωμεν καταλληλότερον ἐπίθετον, τοῦ τρομεροῦ ἐπιθέτου τοῦ Βάγνερ. Ὀλίγιστα — λέγω — γνωρίζουσι τὸν Βάγνερ καὶ μάλιστα ἐν ἀνατολῇ ἔνθα ἡ τε περὶ τὴν μουσικὴν ἄγνοια ἡμῶν καὶ ἡ πρὸς τὴν πατρῴαν μουσικὴν ὄλως ἀνεξήγητος καὶ ἄλογος σταθερότης, ἐμποιεῖ ἡμῖν τοσαύτην ὀλιγωρίαν πρὸς τὴν τοσοῦτῳ ὑψηλὴν καὶ σπουδαίαν τῆς ἐσπερίας μουσουργίαν.

Τὸ ὄνομα τοῦ Ριχάρδου Βάγνερ (Richard Wagner) ἦν πρὸ ἐτῶν γνωστόν μοι ἔκ τε τῶν ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν, ὡς καὶ ἐνῖά τινε τῶν τῆς διηνεκοῦς μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν πολέμιων πάλης· ἀλλ' ἡ μουσικὴ του ἦν πάντῃ μοι ἄγνωστος καὶ μυθώδης, διὸ καὶ ἐναγωνίως προσέμενον τὴν αἰμυνηστὸν μοι ἐκείνην ἐσπέραν ἵνα τὸ πρῶτον ἀκούσω τὴν τεραστίαν ἐκείνην μουσικὴν, ἥτις ταρασσεῖ ἀπὸ τριάκοντα ἤδη ἐτῶν τὰς κεφαλὰς τῶν μελοποιῶν τῆς Ἑσπερίας ἀείποτε διαφιλονεικουμένη καὶ ἐν σχολίοις, οὐδέποτε δὲ περιφρονουμένη, ἥτις δὲ εἰς ἐπίμετρον τῆς ἐκπλήξεως καὶ τοῦ χόλου τῶν ἀπτόνδων αὐτῆς ἀντιπάλων προτάσσει μετὰ πρωτοφανοῦς ἀγερωχίας τὸ . . . μέλλον ὡς τὸν μόνον αὐτῆς αὐτῆς συνήγορον «μουσικὴ τοῦ μέλλοντος»· ἀθρόον ἐπονομασθεῖται. Ἡ Βιέννη ἕνεκα τοῦ μεγάλου αὐτῆς θεάτρου, τῆς ἀπαραμίλλου ἐπὶ τελειότητι — κατὰ τὸ λέγειν εἰδότων — θεατρικῆς ὀρχήστρας, καὶ τῶν πολλῶν Βαγνερομανῶν, θεωρεῖται πανδήμως ὡς ἐστία τῆς Βαγνερίου μουσουργίας, οὗ ἕνεκεν καὶ Γάλλος τις ἐκ τῶν ἀντιπάλων, ἀπεκάλεσεν εἰρωνικῶς τὸ θέατρον αὐτῆς «Παράδεισον τῶν Βαγνεριστῶν» (le paradis des Wagneristes).

Ἐν ἀληθείᾳ σεβασμῷ ἐνητανίζομεν τὸ εὐγενὲς ἐκεῖνο καὶ μουσοτραφεὲς τοῦ θεάτρου πλήθος, μετὰ σιγῆς ἐμπλέου ἀνυπομονητίας καὶ ὑψηλοῦ ἔρωτος προσμένοντος τὴν ἐδωμένην ὥραν, καὶ διὰ τῶν βιβλίων αὐτῶν προετοιμαζομένους εἰς ἐντελεστέραν, ὅσον ἐναστι, καὶ ταχύτεραν ἀντίληψιν τοῦ μεγάλου ἔργου. Ἦτο ναὸς ἢ αἵθουσα ἐκείνη, οὐχὶ θέατρον. Ἐν τῇ σοβαρᾷ καὶ ἀγνώστῳ ἡμῖν θαυμασίᾳ ἐκείνῃ τοῦ πλήθους σιγῇ, ἡ σκηνὴ ὡμοιάζε πρὸς περικαλλῆ ναοῦ βωμὸν πρὸς ὃν ἀτενίζοντα τὰ ὄμματα πάντων προσέμενον—οἶονεῖ—παρ' αὐτῆς θεῖαν ἐμπνευσιν ἢ χάριν. . . .

Εἶχομεν καὶ ἡμεῖς ἐστραμμένον τὸ βλέμμα πρὸς τὴν τηλέκλυτον ἐκείνην σκηνήν, καὶ συνειζητούμεν, ἐν τῇ ἀνυπομονησίᾳ ἡμῶν, ἐπὶ τῇ μυθολογικῇ ὑποθέσει τῆς αὐλαίας, ὅτε γλυκὺ τι καὶ λίαν ἁθρὸν «Μὲ συγχωρεῖτε . . .» ἐν Γερμανίδι γλώσσῃ λιγυρῶς ἀνωθεν ἡμῶν ἤχθησαν, ἠνάγκασεν ἡμᾶς πρὸς στιγμὴν νὰ ἐγερθώμεν καὶ ἐπιτρέψωμεν χάρισση τινὶ δεσποινίδι τὴν διάβασιν. Ἐν τῇ χειρὶ ἐκράτει μικρὸν τελεσκοπίον, ῥιπίδιον, καὶ ὀλόκληρον τὴν ὀγκώδη μουσικὴν βίβλον τοῦ «Τανχάυζερ» ἅμα δὲ καθεστθεῖσα ἐπὶ τοῦ δεξιόθεν μοι κενοῦ τῶς ἐδωλίου, ἠνέωξεν αὐτήν, καὶ καθηλώσασα ἐπ' αὐτῆς μεγάλους γαλανοὺς ὀφθαλμοὺς καθωραϊζομένους ἐτι ὑπὸ χαριέντων χρυσῶν διόπτρων, ἤρξατο μελατωσα τὸ δυσχερὲς ἔργον πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ὀρχήστρας.

Ἦτο χαρίεσσα ἀληθῶς χαρίεσσα ἡ κόρη ἐκείνη. Ἡ ὑπόξανθος καὶ ἀπλετος αὐτῆς κόμη ἀρελῶς πίπτουσα ἐν βοστρύχοις ἐπὶ τῶν ὤμων, ἡ διαύγεια τοῦ ὡραίου αὐτῆς προσώπου, τὰ γαλανὰ καὶ θελξικάρδια αὐτῆς ὄμματα, ἡ κανονικωτάτη ῥίς, τὸ ὡραῖον στόμα, καὶ ἡ καθ' ὅλον τὸ σῶμα ἀπλῆτως διεσπαρμένη χάρις καὶ ἁρμονία παρίστων ἡμῖν ἀληθὲς πρότυπον τῆς ἄλλως τοσοῦτον ἀφθόνου ἐν Βιέννῃ καλλονῆς. Ἐκ τῆς σεμνοπραποῦς, ἀλλὰ χαριέσσης ἐν τῇ σεμνότητι, στολῆς αὐτῆς, καὶ τῆς ἐπτοημένης, οὕτως εἰπεῖν, συμπεριφορᾶς ἐννοήσαμεν ὅτι ἡ περικαλλὲς ἐκείνη κόρη ἀνῆκε τῷ ὄχλῳ ἢ τῷ ἐργατικῷ λαῷ, ἀλλ' εἰ δυνατόν ν' ἀπεκαλέσθαι τις ὄχλον ἢ λαόν

κόρην δεκαεπταετίδα ἀναγιγνώσκουσαν καὶ μελετῶσαν ἐπὶ τροχάδην μουσικὴν, καὶ δὴ μουσικὴν τοῦ Βάγνερ. Διὸ καίπερ τοῦ ὁμογενεῖς φίλου προτείναντός μοι ἐπανηλλειμμένως, ἵνα αὐθωρεὶ συνάψω μετ' ἐκείνης ἀδράς σχέσεις, ὡς εὐχερῶς τοῦτο παρὰ τοῖς Βιενναίοις ἐπιτρέπεται οὐχ ἦττον, καλῶς ἢ κακῶς ποιῶν, ἐδειλίασθαι τῇ ἀληθείᾳ τὸ πρῶτον, καὶ ὥστε φοβούμενος μὴ ἐν τῇ αἰθερίᾳ ἐκείνῃ θέσει ἡ κόρη κινήθῃ καὶ λαίησῃ, καὶ διαλυθῇ παρ' ἐλπίδα τὸ πρὸ ἐμοῦ ἰνδαλμα ἡρκούμεν θεώμενος αὐτὴν ἀτκαρδοαμυκτεῖ διὰ τῶν ῥοδίνων αὐτῆς δακτύλων ἀνελίστουσαν τὰς ὑψηλὰς τοῦ «Τανχάυζερ» σελίδας, καὶ ἐναλλάξ διὰ τοῦ ῥοδίνου αὐτῆς Eventail ἀερίζουσαν τὸ αἰθέριον αὐτῆς πρόσωπον. . . .

(Ἔπεται συνέχεια).

Σημ. «Γρ. Κόσμου». Τὸ ἀνωτέρω διήγημα οὐ ἀρχόμεθα ἀπὸ σήμερον τῆς δημοσιεύσεως, ἐστὶν ἀνάμνησις Ἑλλήνων διατρίψαντος ἀρχιεπὶν κειρὸν ἐν Βιέννῃ, καὶ δὴ αὐτόπτεο μάρτυρος τῆς ἐν αὐτῷ συγκινητικῆς ἱστορίας. Ἐρ' ὅ καὶ συνειστώμεν αὐτὸ πρὸς ἀνάγνωσιν τοῖς φίλοις ἀναγνώσταίς.

ΔΗΛΩΣΙΣ.

Τὸ μνημεῖον τοῦ Βύρωνος περατοῦται μετ' οὗ πολὺ καὶ ἐγκαινιάζεται ἐν τῇ θεῇ του πατρίδι ἐν τῇ ἡγαπημένῃ του πόλει Μεσολογγίου.

Ἡ ἐπιτροπὴ κατέβαλε καὶ καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως συλλέξῃ τὸ ἀναγκαῖον πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ μνημείου· δὲν μένει ἡ ἐλάχιστον ποσὸν συγκριτικῶς πρὸς τὰς ἀπαιτούμενας δαπάνας.

Διὰ τοῦτο μετὰ θάρρους ἀποτείνεται ἐκ νῦν εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ Ἕλληνας ἐξαιτουμένη τὴν συνδρομὴν ὑπὲρ ἔργου ὅπερ θέλει πάντοτε μένει τεκμηρίον ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης. Αἱ συνδρομαὶ κατατίθενται παρὰ τοῖς κ.κ. Σ. Σκουλοῦδῃ ἐπιτίμῳ προέδρῳ τῆς ἐπιτροπῆς, Γ. Μεταξᾷ τακτικῷ προέδρῳ καὶ Θ. Ὀρρανίδῃ ταμίᾳ.

Αἱ ὑπὲρ τοῦ μνημείου τοῦ Λόρδου Βύρωνος συνδρομαί: Ἐκ μεταφορᾶς Δρ. 4458, Δ. Σγουτάς 224, Γ. Σκουζῆς 442, Π. Καλλιγᾶς 56, Μ. Ρενιέρης 56, Ξ. Κυριαζῆς 56, Α. Λούγερινος 56, Α. Σκουζῆς 28, Περ. Ζαρίφης διὰ τοῦ κ. Γ. Παχὺ 442. Τὸ ὅλον δρ. 4858.

(Ἡ ἐπὶ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ μνημείου ἐπιτροπὴ).

Ο ΣΚΟΥΦΟΣ ΤΟΥ ΚΟΖΑΚΟΥ

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ
ΛΕΩΝ. Α. ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ.

Τὸ μέγαρον τῆς Βιθιέρης, ἦν ματαίως θὰ ἀ-
νεζήτηται τὴν σήμερον εἰς τὰς πεδιάδας τῆς

Καμπανίας, κατ'οἶκτον κατὰ τὰς ἀρχὰς εἰσέτι
τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος ὑπὸ πριγκήπων. Ἡ ἐξωτε-
ρική ὄψις τοῦ μεγάρου τούτου ὡς καὶ τὰ πόλυ-
ποίκιλα χρώματα τῶν ὀροφῶν καὶ τῶν λελαξευ-
μένων φατνωμάτων τῶν εὐρειῶν αὐτοῦ αἰθου-
σῶν εἶχον ἀλλοιωθῇ ἐπαισθητῶς ὑπὸ τοῦ χρό-
νου καὶ καλυφθῇ ὑπὸ τινος ὑπολεύκου χρώμα-
τος. Οὐχ ἦττον ὅμως ἀνέλαμπεν εἰσέτι ἐν αὐτῷ

ἡ αἰγλή τοῦ παρελθόντος μεγαλείου καὶ τῆς ἀ-
ποσβεσθείσης αὐτοῦ εὐκλείας. Ὁ μέγας αὐτοῦ
περίβολος, οὗτινος τὸ τεῖχος περιέβαλλε διὰ τῶν
δύο μακρῶν αὐτοῦ πλευρῶν τὴν μικρὰν κομό-
πολιν Σοιμεθέσλην, ἦτο τοσοῦτον ἀπέραντος

ὥστε ἐφ' ὅλην ἡμέραν ἠδύνατό τις νὰ θηρεύῃ
ἐντὸς τῶν δασῶν αὐτοῦ. Παντοειδῇ ἄγρια
φυτὰ καὶ ἀκανθώδεις θάμνοι ἐκάλυπτον τοὺς ἐν
τῷ περιβόλῳ διαδρόμους, οἵτινες ἀμφιπλαγίως
περιστοιχοῦντο ὑπὸ εὐόσμων δένδρων καὶ μυρι-

πνόου χλόης. Τὰ δὲ ἐκ μαρμάρου ἀγάλματα, ἅτινα ἦσαν ἐρριμμένα τῇδε κάχεϊσε ἐντὸς τοῦ θάσους, ἠκρωτηριασμένα καὶ καταπράσινα ὡς ἐκ τοῦ χρόνου καὶ τῆς πληθύος τῶν ἐπ' αὐτῶν φυέντων βρύων, ἐθρήνουν, ἐνόμιζέ τις, τὴν προτέραν αὐτῶν δόξαν ὑπὸ τοὺς σταγόνας τοῦ ὕδατος, οἷτινες ἔρρεον ἐκ τῶν παρειῶν τῶν. Ἀλλὰ τὰ δάκρυα ταῦτα ἐτι μᾶλλον ἐπηύξανον τὰ θέλητρα αὐτῶν. Πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν περιηγητῶν τῶν πρὸ τοῦ περιβόλου διαβαινόντων περιπαθῶς ἐπεθύμουν νὰ ἔζων καὶ ἀπέθνησκον ἐν τῇ ἐρημίᾳ ἐκείνῃ μακρὰν τῆς τύρβης καὶ τῶν ταραχῶν τοῦ κοινωνικοῦ βίου. Ἐν τῷ μεγάρῳ τούτῳ ἔζη τότε γυνή τις μετὰ τοῦ ὀκταετοῦς περίπου αὐτῆς τέκνου, ὑπηρετουμένη ὑπὸ γηραιοῦ ὑπηρέτου.

Ἡ βαρωνίς τοῦ Μοντριέ ἦγε τὸ εἰκοστὸν ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας της. Ἦτο γυνὴ θελκτικὴ καὶ συμπαθὴς. Ἡ ἐξαίρετος ὄλως καὶ ἀπαράμιλλος αὐτῆς καλλονὴ οὐδόλως εἶχεν ἀλλοιωθῆ ὑπὸ τῶν κόπων, τῶν βασάνων καὶ τῶν ἀλγηδόνων τοῦ βίου ὑφ' ὧν ἀδιαλείπτως κατετρώχετο.

Ἡ ὄψις αὐτῆς ἦτο πάντοτε ὡχρά.

Ὅτε δὲ παρατηροῦσα περὶ αὐτῆς δὲν ἔβλεπε τὸ τέκνον της, τὸ αἶμα ἀνέρχετο εἰς τὴν καρτλήν της καὶ αἱ παρειαὶ της ἐγίνοντο πάμπαν ἐρυθραί· ὡς παράφρων δὲ ἀνέκραζεν:

— Ποῦ εἶναι ὁ Ρενέος;

Ἡ κυρία Μοντριέ οὐ μόνον ὑπερμέτρως ἠγάπα τὸ τέκνον της, ἀλλὰ καὶ ἐλάτρευε συνάμα αὐτό.

Αἱ ὑπερβολικαὶ δ' αὐταὶ ἐνδείξεις τῆς πρὸς αὐτὸ γλυκειάς καὶ περιπαθοῦς αὐτῆς ἀγάπης ἦσαν λίαν ἐπιβλαβεῖς καὶ ἐπίφοδοι· συνήθως δὲ ἐν τῇ ἐκδηλώσει αὐτῶν εἶχόν τι τὸ κτηνώδες.

Ὅτε περιεπτύσσετο τὸν Ρενέον διὰ τῶν βραχιόνων της δὲν περιωρίζετο μόνον εἰς ἀπλοῦς ἀσπασμούς καὶ θωπείας ὡς ἅπασαι αἱ μητέρες ποιοῦσιν, ἀλλ' ἐν τῇ ἄκρᾳ αὐτῆς εὐφροσύνῃ ἐγίνετο ὡς μανιώδης. Τοσοῦτον δὲ ἐστενοχῶρει αὐτόν, ὥστε τὸ δυστυχὲς τέκνον ἠναγκάζετο νὰ ἀνακράζῃ:

— Μῆτερ, μ' ἐπνίξεις.

Ἐκτὸς τοῦ υἱοῦ της, οὐδὲν ἕτερον ἠγάπα οὐδ' ἐπεθύμει ἐν τῷ κόσμῳ. Τὸ πᾶν δι' αὐτὴν ἦτο

μηδέν. Ἐλησμόνει καὶ ἀνθρώπους καὶ πάντα τὰ ἐπὶ γῆς ὄντα, ὅτε ἐκράτει ἐπὶ τῶν γονάτων της καὶ μετὰ βλέμματος περιπαθοῦς ἠτένιζε τὴν μακρὰν καὶ ἐλικοειδῆ αὐτοῦ ξανθὴν κόμην. Ὁ κόσμος δὲν ἐξετείνετο κατ' αὐτὴν πέραν τοῦ κύκλου ἐν ᾧ ἔζη. Αἱ στῆλαι τοῦ Ἡρακλείους δι' αὐτὴν ἦτο τάφρος τις, ἣτις διεχώριζε τὴν Βιθιέρην ἀπὸ τῆς πεδιάδος τῆς Σομμεδέσλης.

Ἡ μικρὰ αὕτη γωνία ἦτο τὸ σύμπαν.

Αἱ ὥραι, ἅς διήρχετο μετὰ τοῦ τέκνου της, τῇ ἐφαίνοντο ὡς στιγμαί· αἱ δὲ στιγμαί, ἅς διήρχετο μακρὰν αὐτοῦ, τῇ ἐφαίνοντο ὡς ὁλόκληροι αἰῶνες.

Οὕτω ὁ Ρενέος ἠλικιοῦτο. Πολλάκις δὲ εἰς μεγίστην εὐρίσκετο ἀδύναμιν μὴ δυνάμενος νὰ ἀπομακρυνθῇ ἐπ' ὀλίγον τῆς μητρός αὐτοῦ, ἣτις ἀκαταπαύστως ἐπεθύμει νὰ περιπτύσσεται καὶ θωπεύῃ αὐτόν. Μετὰ πολλὰς δὲ παρακλήσεις καὶ θερμὰς ἱκεσίας ἄφινεν αὐτόν ἐπ' ὀλίγας μόνον στιγμὰς ἐλεύθερον.

Ἐνίοτε ὅμως ἀντὶ τῆς συγκαταθήσεως καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς μητρός του ἀπεμακρύνετο συνδιασκεδάζων καὶ συμπαίζων μετὰ τῶν συνηλικιωτῶν του ἐντὸς τοῦ ἀπεράντου ἐκείνου περιβόλου. Αἱ παρεκτροπαὶ δ' αὗται τοῦ Ρενέου εἰς μεγίστην ἐνέβαλλον τὴν κυρίαν Μοντριέ λύπην, ἣτις ὑπελάμβανεν αὐτὰς ὡς σπουδαίας συμφορὰς τοῦ βίου της.

Ἐντρομος δὲ καὶ περίφοβος ὄλως ἔδραμε πρὸς ἀναζητήσιν του.

Πρωῖαν τινὰ τοῦ Μαΐου, κατ' ἣν γλυκὴς ἔπνεε ζέφυρος τὰ δὲ καλλιῆρα πτηνὰ ἐφάλλον ἱπτάμενα ἐπὶ τῶν κλάδων τῶν δένδρων, ὁ Ρενέος ἐν ἀγνοίᾳ τῆς μητρός του ἐξῆλθε τοῦ μεγάρου μελεωμένην τὴν κόμην καὶ ὄλως ἀπεριποίητος, μὴ γνωρίζων ποῦ ἐχώρει. Μετὰ πολὺ εἶχε φθάσει εἰς τὸ ἄκρον τοῦ περιβόλου πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἐχωρίζετο ἐκ τῆς Σομμεδέσλης διὰ τοῦ μακροῦ τείχους αὐτοῦ. Ἡ πλευρὰ ἐκείνη τοῦ τείχους ἦτο παλαιὰ καὶ εἰς πολλὰ μέρη διεσπληγμένη. Ἐντὸς δὲ τῶν ρηγματίων αὐτῆς ὑπῆρχε πλῆθος σπαύρων.

Ὁ Ρενέος ἤρξατο νὰ κυνηγῇ τὰ ζώδια ταῦτα, ὅτε φωναὶ παιδίων ἐξώθεν τοῦ τείχους διέ-

τάραξαν αὐτὸν καὶ διέκοψαν τὸ κυνήγιόν του. Ἡ καρδία του τότε ἤρξατο πάλλουσα ἐντὸς τῶν στέρνων του. Ἀναθὰς δὲ πάραυτα ἐπὶ τῆς κορυφῆς παρακειμένου δένδρου παρετήρησε παιδία τινὰ τῆς κωμοπόλεως, ἅτινα ὠπλισμένα διὰ ξυλίνων μαχαιρῶν καὶ ἄλλων παραπλησίων ὀπλῶν ἐπαιζόν μιμούμενα τοὺς στρατιώτας ἐν πολέμῳ μετ' ἄκρας ἡσυχίας καὶ σπουδαιότητος.

Τὸ τοιοῦτον κατέθελξε τὸν Ρενέον, ὅστις ἀμέσως ἠρώτησε τὰ παιδία ἐκεῖνα:

— Θέλετε νὰ παίξω καὶ ἐγὼ μαζὺ σας;

— Μάλιστα! μάλιστα! ἀπεκρίθησαν, θέλομεν... ἐλθέ.

Ὁ Ρενέος κατέβη ἐκ τοῦ δένδρου καὶ ἐζήτει διέξοδον. Εἰς ἀπόστασιν εἴκοσι περίπου βημάτων ἐκεῖθεν ὑπῆρχε σκωληκόθρωτος θύρα κλεισμένη διὰ τινος σύρτου ἐκ τῶν ἔνδον. Ὁ Ρενέος ἔσυρε τὸν σύρτην καὶ ἔδραμεν εὐθὺς ὅπως καταλάβῃ θέσιν εἰς τὰς τάξεις τῶν συντρόφων του. Μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς τετάρτου τῆς ὥρας ἀνεκηρύχθη στρατηγός.

Οὐδέποτε καθ' ὅλην τὴν παιδικήν του ἡλικίαν ὁ Ρενέος εἶχε διασκεδάσει τοσοῦτον, ὅσον κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην.

Ἀλλ' ὅμως αἶφνης ἡ θύρα, τὴν ὁποίαν εἰσελθὼν δὲν εἶχε κλείσει καλῶς, ἠνεύχθη. Ἐπαρουσιάσθη δὲ πρὸ αὐτοῦ ἡ μήτηρ του, ἥτις λαβοῦσα γινῶσιν τῆς δραπετεύσεως τοῦ υἱοῦ του παρὰ τοῦ Βενουὰ ἀνεζήτει αὐτὸν πανταχοῦ. Μετὰ πολὺ δὲ ὁδηγηθεῖσα ὑπὸ τῶν φωνῶν τῶν παιδίων ἐκείνων, εἰσῆλθεν ἐν τῇ γωνίᾳ ἐκείνῃ τοῦ περιδόλου, ἣν ἴσως οὐδέποτε εἶχεν ἐπισκεφθῇ.

Ἀμ' ὥς παρετήρησε τὸν υἱὸν τῆς παίζοντα μετὰ τῶν συντρόφων του, ἡ ὀργή της κατεπραῖνθη καὶ ὁ φόβος ὑφ' οὗ κτελήθη ἐπὶ τῇ δραπετεύσει αὐτοῦ ἐξηφανίσθη.

Ἀλλ' ἐν τῶν παιδίων ἐκείνων ἰδὼν τὴν ἄγνωστον αὐτῷ κυρίαν Μοντριέ, ἀνέκραξε πρὸς τοὺς συντρόφους του:

— Εἰς τὰ ὄπλα!

Τότε ὥς ἑξαλλος ὤρμησεν αὐτὴ καὶ ἀφῆρπασε τὸ τέκνον τῆς περιπτυσσομένη δ' αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τὸ μετέφερεν εἰς τὸ μέγαρον.

Μετὰ δακρύων εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἤρξατο μετὰ ταῦτα νὰ λέγῃ εἰς τὸν Ρενέον:

— Σὲ παρακαλῶ, Ρενέε, σὲ ἱκετεύω, τέκνον μου, ὑποσχέθητί μοι ὅτι δὲν θὰ ἐπαναλάβῃς πλέον...

Ὁ Ρενέος συγκιτάνευεν εἰς τοὺς λόγους τούτους τῆς μητρὸς του, χωρὶς ὅμως νὰ ἐννοῇ τί ἐσήμαινον οὗτοι.

Τίς δὲ θὰ ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τί ἐσήμαινεν ἡ παράκλησις αὕτη τῆς βαρωνίδος Μοντριέ μὴ γνωρίζων ὁποίας φρικῶδεις ἀναμνήσεις διήγειρεν ἐν αὐτῇ ἡ παιδιὰ ἐκείνη τοῦ Ρενέου;

Ἀκούσασα τὰς φωνὰς τῶν παιδίων ἐκείνων γυμναζομένων εἰς ἀπομίμησιν τῶν στρατιωτῶν ἐν πολέμῳ, ὅστις πλείστας μὲν ψυχὰς εἰς τὸν Ἄδην ἀποστέλλει, πολλὰς δὲ μητέρας καὶ χήρας εἰς ἀπαραμύθητον καθίστησι θλίψιν καὶ ἀμηχανίαν, ἡ βαρωνὶς τοῦ Μοντριέ ἀνεμνήσθη πάραυτα τῆς μάχης τοῦ Χοχενλίντεν ἐν Γερμανίᾳ, καθ' ἣν ὁ σύζυγός της θανασίμως ἐτραυματίσθη ἡρωϊκῶς μαχόμενος κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος.

Ἀνεπολεῖτο τὰς αἱματηρὰς πληγὰς, ἃς αἱ σφαῖραι τῶν ἐχθρῶν ἐνεποίησαν ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ καὶ αἵτινες εἶχον καταστήσει αὐτὸν παρῶνον.

Καὶ ἐνῷ αἱ φρικαλαὶ καὶ πένθιμοι αὗται ἀναμνήσεις ταχεῖαι καὶ συγκεχυμέναι ἐπήρχοντο ἐν τῷ νῷ αὐτῆς, σκέψις ἐπίσης ταχεῖα ἀλλὰ μᾶλλον καθαρά εἶχεν ἐπέλθῃ συγχρόνως αὐτῇ:

— Ὁ πόλεμος μοὶ ἀφῆρσε τὸν σύζυγόν μου ἐὰν ὁ πόλεμος μοὶ ἀφῆρῃ καὶ τὸ τέκνον μου!

Ἰδοὺ διατὶ ὅλως ἐντρομος ἀφῆρπασε τὸν υἱὸν τῆς· διατὶ ἀπὸ τὸ μικρὸν τοῦτο ὄν, τὸ μὴ ἔχων εἰσέτι συνείδησιν τῶν πράξεών του, ἀπῆτησεν ἐπιστήμῃ τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην:

— Ὁρκίσθητι ὅτι δὲν θὰ ἐπαναλάβῃς...

Μέχρι τοῦδε οὐδέποτε ἐπῆλθεν αὐτῇ ἡ ἰδέα ὅτι ὁ υἱὸς τῆς ἠδύνατό ποτε νὰ γίνῃ στρατιώτης. Καίτοι δὲ πολὺ ἡγάπα τὴν Βιθιέρην, ὅπου εἶδε τὸ πρῶτον αὐτὸν γεννώμενον, ἀμέσως θὰ ἐπῶλε· τὸ μέγαρον τῆς Βιθιέρης καὶ θὰ ἐγκατέλιπε διὰ παντὸς τὴν Γαλλίαν, εἰ καὶ τὴν ἐλαχίστην συνελάμβανεν ὑπόνοιαν ὅτι ἠδύνατό ποτε ὁ Ρενέος νὰ ἀσπασθῇ τὸ στρατιωτικὸν στάδιον.

— Ὁ Ρενέος, ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν, στρατιώτης!... ἄπαγε!

Ὁ Βαρῶνος τοῦ Μοντριέ, ὃν προφυλακτικῶς ἠναγκάσθησαν μεθ' ὅλας τὰς δεήσεις καὶ τὰ δάκρυα τῆς συζύγου του νὰ κλείσωσιν ἐντὸς φρενοκομείου, ἦτο δι' αὐτὴν ἀπλὴ ἀνάμνησις.

Κατὰ τὸν στρατιωτικὸν νόμον ὁ υἱὸς τῆς δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναχωρήσῃ. Ἀλλὰ καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ καταλάβῃ αὐτὸν ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ ἀσπαθῇ τὸ φρικαλέον τοῦτο στάδιον, οὕτως τὸ ὄνομα μόνον ἐτάρασσε τὴν κυρίαν Μοντριέ.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ἐγίνετο λόγος εἰμὴ μόνον περὶ πολέμου καὶ μαχῶν. Οὐδεὶς ἐλογίζετο τι ἐκτὸς τοῦ στρατιώτου. Σέβας, τιμαὶ, δόξα, τὰ πάντα ἀπεδίδοντο εἰς τὴν στρατιωτικὴν στολὴν. Πρὸς δὲ ἐλέγετο ὅτι ταχέως ἠδύνατό τις νὰ ἐπιτύχῃ ταῦτα πάντα· ὁ κατώτερος τῶν ἐργατῶν δηλονότι καταγραφόμενος στρατιώτης ἠδύνατο νὰ ἴδῃ συγκεχυμένως τὴν αἴγλην εὐτυχοῦς μέλλοντος καὶ τὰς ἐπωμίδας ὡς καὶ τὰ χρυσαῖα κεντήματα τῶν στραταρχῶν τῆς Γαλλίας λάμποντα ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτοῦ.

Τοιαύτη φιλοδοξία δὲν ἔπρεπε νὰ καταλάβῃ τὸν Ρενέον.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἡ κυρία Μοντριέ διαλείπτως ἐφρόντιζε καὶ προσεπάθει ὅπως ἀποσκορακίσῃ ἐκ τοῦ νοῦ τοῦ Ρενέου τὴν ἰδίαν τὴν καὶ ἐμπνεύσῃ αὐτῷ τὸ μῖσος καὶ τὴν ἀπεχθειαν κατὰ τοῦ στρατιωτικοῦ σταδίου, ὅπερ, ὑπὲρ τις καὶ ἄλλος, ἐμίσει καὶ ἀπεστρέφετο.

Ἐκκίε καθ' ἐκάστην διὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς χειρῶν πάντα τὰ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ υἱοῦ τῆς ἱστορικὰ συγγράμματα, ἀτινα ἐξυμνοῦντα τὰς πράξεις καὶ τὰς ἀνδραγαθίας τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῶν ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ Ἄρεως ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων ἠδύναντο νὰ διεγείρῳσιν ἐν αὐτῷ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὸν ἔρωτα πρὸς τὸν πόλεμον.

Διὰ δὲ τὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος τῆς ἱστορίας ἐφύλασσαν ἀπλᾶς μόνον χρονολογίας.

Οὐδόλως ἐσκέπτετο ὅτι οὕτω διεκινδύνευε νὰ καταπνίξῃ ἐν τῷ τέκνῳ τῆς πᾶν αἰσθημα φιλοπατρίας.

Ἡ πατρίς δι' αὐτὴν ἦτο μηδὲν! Οὐδὲ τὴν σημασίαν καὶ τῆς λέξεως ταύτης καλῶς ἐγίγνωσκεν. Ἡ πατρίς αὐτῆς κατ' ἀρχὰς μὲν ἦτο ἐκεῖ, ὅπου ἔζη καὶ ἀνέπνευεν ὁ συζυγὸς τῆς. Ἀκολου-

θως δὲ ἐκεῖ, ὅπου ἔζη καὶ ἀνέπνευε τὸ τέκνον τῆς!

Ἀλλ' αἱ προφυλάξεις αὗται τῆς κυρίας Μοντριέ δὲν περιωρίσθησαν εἰς ταῦτα μόνον.

Οὐδεὶς ἐπετρέπετο νὰ εἰσέρχεται ἐντὸς τοῦ μεγάρου, ὅστις ὡς ἀγαθὸς πατριώτης διηγούμενος τὰς ἀνδραγαθίας καὶ τὰς τιμὰς τῶν ὑπὲρ πατρίδος ἀγωνιζομένων ἠδύνατο νὰ διεγείρῃ τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν φιλοδοξίαν τοῦ Ρενέου. Οὐδεμίαν ἐφημερίδα ἐλάμβανεν. Αὐστηρῶς δ' ἀπηγορεύθη αὐτῷ νὰ ἐξέρχεται εἰς περίπατον μὴ συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Βενουά, ὅστις οὐδέποτε τῷ ἐπέτρεπε νὰ συνδιαλέγεται καθ' ὁδὸν μετὰ τῶν φίλων του.

Ἡ βαρυνὶς τοῦ Μοντριέ ἐκυριεύθη ὑπὸ δεινῆς καὶ ὀλεθρίου μανίας, ἥς τὰς συνεπείας δὲν ἠδύνατο νὰ προῖδῃ. Καὶ πρῶτον διὰ τῆς διαγωγῆς καὶ τοῦ μονήρους αὐτῆς βίου ἐπέσυρεν ἐπ' αὐτῆς καὶ τοῦ υἱοῦ τῆς οὐ μόνον τὴν ἀποτροφὴν τῆς ὑψηλῆς κοινωνίας τῆς Σομμεδίσκης ἀλλ' ἐτι καὶ τὸ μῖσος τῶν κατωτέρων τάξεων αὐτῆς. αἰτιναι πανταχοῦ οὐχὶ εὐαρέστως διάκεινται πρὸς τοὺς μεγάλους, μετὰ δυσαριστείας δὲ ὁρῶσι τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰ πλούτη αὐτῶν.

Ἀλλ' ὅμως πάντα ταῦτα οὐδεμίαν αἰσθησιν ἐποιοῦν αὐτῇ.

Ὁ Ρενέος ἠλικιώθη οὕτω μακρὰν τῆς κοινωνίας. Παρῆλθον δέκα ὀλόκληρα σχεδὸν ἔτη, ἀπὸ τοῦ 1802—1813, χωρὶς νὰ γνωρίσῃ ἑτέραν γῆν ἀπὸ ἐκείνης ἐν ᾗ ἔζη μετὰ τῆς μητρὸς του καὶ ἣν συχνάκις ἐπισκέπτετο πρὸς διασκέδασιν.

Ἀτσάχου φύσει χαρακτῆρος, ἀφιερωμένος πάντοτε εἰς τὸ ἔργον του, οὐδὲν ἕτερον ἐπιθύμει οὐδὲν ἕτερον ἠρεῦνα, οὐδὲν ἕτερον ἐπόθει, εἰμὴ νὰ σπουδάζῃ πᾶν ὅ,τι ἡ μήτηρ του τῷ ἐδίδασκε νὰ ἀγαπᾷ πᾶν ὅ,τι ἐκείνη ἠγάπα, νὰ σέβηται πᾶν ὅ,τι ἐκείνη ἐτίθετο.

Τὰ δέκα ταῦτα ἔτη ὑπῆρξαν διὰ τὴν βαρυνίδα τοῦ Μοντριέ μεγαλοπρεπῆς καὶ ἐπίσημος ἔορτῇ. Παρηκολούθη μετὰ χαρᾶς τὰς προόδους τοῦ υἱοῦ τῆς εἰς τὰ γράμματα καὶ μετ' ἀπληστίας ἠτένιζε τὴν ξανθὴν αὐτοῦ κόμην ὅλον ἐπιγρυσμένην, προχωροῦσας τῆς ἡλικίας του.

(ἀκολουθεῖ).

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ

—ο—

ΤΟ ΚΑΚΑΟΝ ΚΑΙ Η ΣΟΚΟΛΑΤΑ.

Οἱ ἀναγνῶσται τοῦ « Γραφικοῦ Κόσμου » θὰ θεωρήσωσιν, ἐλπίζομεν, οὐχὶ ὡς σμικρὸν παρέχουσαν τὸ ἐνδιαφέρον τὴν ἐπομένην περὶ τῆς σοκολάτας, τοῦ τρόπου τῆς κατασκευῆς καὶ τῆς

τεραστίας αὐτῆς καταναλώσεως, πραγματείαν, ἣν μεταφράζομεν χάριν αὐτῶν ἐξ ἰδιαιτέρου φυλλαδίου φέροντος τὸν τίτλον «Κακάον καὶ Σοκολάτα» καὶ ἐκδοθέντος ἐσχάτως ἐν Παρίσις.

Ἡ Σοκολάτα εἶναι ἐν εἶδος θρεπτικῆς τροφῆς λαμβάνων ὁσημέραι πλειοτέραν ἐκτίμησιν· αἱ τελευταῖαι μάλιστα διεθνεῖς ἐκθέσεις ἤγειρον μεγάλως ὑγιεινὰ καὶ πολύτιμα αὐτῆς συστατικά.

Η ΚΑΚΑΕΑ.

Ἡ κατανάλωσις τοῦ εἶδους τούτου ἀποβαίνει ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ σπουδαιότερα, καθότι ἡ βιομηχανία καὶ ὁ ἐμπορικὸς συναγωνισμὸς κατέστησαν αὐτὴν προσιτὴν καὶ εἰς τὰς ἥττον εὐπόρους τάξεις. Δὲν ὑπολείπεται δὲ εἰμὴ ἡ ἄρσις τοῦ τελωνιακοῦ δασμοῦ τοῦ ἐπιβαρύνοντος τὴν ζάχχαριν καὶ τὸ κακάον, ὅπως ἡ σοκολάτα, ἥτις ἀπο-

τελεῖται ὑπὸ τῶν δύο τούτων καὶ μόνων στοιχείων, ἀποβῇ διὰ τῆς εὐθυνίας αὐτῆς κατάλληλος ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς πρόγευμα καὶ δι' αὐτὸν τὸν ἐνδεῆ ἐργάτην.

Ἡ Κακαέα — ἥς τὴν εἰκόνα παραθέτομεν ἐνταῦθα — εἶναι θαυμάσιον δένδρον, οὗτινος ἡ καρπὰ μέσον ὅρον διάρκεια τῆς ζωῆς εἶναι τριάκον-

τα ἔτη· οἱ σπόροι αὐτῆς ἐντὸς τῶν ὁποίων εὐρίσκεται τὸ κακάον ὑπὸ ἀμυγδαλοειδῆ μορφήν, ἔχουσι χρῶμα ὑποκίτρινον.

Ἡ Κακαέα ἀπαιτεῖ συνεχῇ καὶ ἐπιμεμελημένην καλλιέργειαν ἥτοι: ἥλιον φλογερὸν, ἔδαφος ὑγρὸν, σκιὰν δένδρων μεγαλειτέραν αὐτῆς, θερμοκρασίαν οὐδέποτε· ἔλασσαν τῶν 20 βαθμῶν. Οἱ ὄροι δὲ οὗτοι ἀπαντῶνται ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀμερικῇ, καὶ ἰδίᾳ ἐν τῇ ζώνῃ ἣτις ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Τουαντεπέκ μέχρι τῆς Κολομβίας. Ἐν τῇ γῶρᾳ δὲ ταύτῃ παράγεται τὸ ἐκλεκτότερον τοῦ κακάου εἶδος.

Τὰ εἶδη τῶν Κακαέων ποικίλλουσιν. Αἱ μὲν ἐκ τούτων εἰσὶ χαμηλαὶ τὸ δὲ ὕψος αὐτῶν δὲν ὑπερβαίνει τὰ δύο μέτρα· ἄλλαι δὲ εἰσὶν ὑψηλαί, ἀνερχόμεναι μέχρι 40 καὶ 42 μέτρων. Τὸ ὕψος τοῦ συνηθεστέρου τούτων εἶδους· ἐστὶ 5—6 μέτρων, μετὰ στελέχους 30 ἑκατοστομέτρων περίπου διαμέτρου. Ἐν τοῖς εὐκράτοις κλίμασι καὶ καρποφορία τοῦ δένδρου τούτου ἐστὶ συνεχὴς. Εἰς ἑκάστην δὲ ὥραν τοῦ ἔτους βλέπει τις ἐπ' αὐτοῦ φύλλα, ἄνθη καὶ καρπούς, ἁρμονικὸν σύμπλεγμα ἀποτελοῦν τὸν λαμπρότερον στολισμὸν τῶν δασῶν τοῦ Νέου Κόσμου.

Ἡ Κακαέα εἶναι λίαν εὐσίθητος εἰς τὰς ἐπιπτώσεις τοῦ κλίματος, τοῦ ἐδάφους καὶ τῶν αἰσθητικῶν παραλαγῶν. Ἐντεῦθεν δὲ προέρχεται ἡ ἀπειρία αὕτη τῶν εἰδῶν καὶ τῶν προσελεύσεων, ἅς μόνον οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα εἰδικοί δύνανται νὰ ταξιθετήσωσιν.

Ἡ συγκομιδὴ τοῦ κακάου διενεργεῖται ἐν γένει ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν ἐν τοῖς δάσεσι, ἐνθα φέεται αὐτομάτως. Οἱ εὐρωπαῖοι ὅμως εἰσὶν ἐκείνοι οἵτινες κατέστησαν τὴν καλλιέργειαν αὐτοῦ κανονικὴν, παραγωγικὴν καὶ ὄντως γεωργικὴν καὶ βιομηχανικὴν. Μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων τὴν μᾶλλον ὑπέροχον θέσιν κατέχει ὁ κ. Μεννιέ, εἰς τῶν πλουσιωτέρων ἐμπορίων τῶν Παρισίων. Τεράστιαι ἐκτάσεις γαιῶν ἡγοράσθησαν παρ' αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Νιαγαράγα· αἱ δὲ ἐν αὐτοῖς ἀπειραι Κακαεὶ καλλιεργήθησαν συμφώνως τῶν διατάξεων τῆς ἐπιστήμης καὶ πείρας. Ὁ φιλόπρονος οὗτος γάλλος βιομήχανος ἠδυνήθη οὕτω ἀντὶ μεγίστων θυσιῶν νὰ ἐξασφα-

λίσῃ τακτικὴν καὶ ἄρθρον κηκίου παραγωγὴν. Ὁ κ. Μεννιέ εἶναι οὐ μόνον βιομήχανος, πλὴν καὶ φυτευτής. Ἡ δὲ σοκολάτα κατασκευαζομένη πρὸ τῶν ὁμμάτων αὐτοῦ καὶ διὰ κακάου προερχομένου ἐκ τῶν ἐν τῇ Νέα Γῇ γαιῶν αὐτοῦ ἱκανοποιεῖ ἀπάσας τὰς ὁρέξεις καὶ εἶναι ἀπηλλαγμένη πάσης νόθου ἀναμίξεως.

Ἡ φυτεία τῶν Κακαέων ἦν τοσοῦτον ἀνέπτυξεν ἐν Νιαγαράγα ὁ κ. Μεννιέ, παρέσχε τοῖς ἰθαγενέσι πληθυσμοῖς στοιχεῖα ἐργασίας, τάξεως καὶ εὐτυχίας, ἅτινα καθ' ἑκάστην αὐξάνουσι· δυνάμεθα δὲ νὰ εἰπώμεν ὅτι ἡ γῶρᾳ αὕτη δὲν εἶχεν ἀνάγκην εἰμὴ τῆς θαυμασίας πρωτοβουλίας ἀνδρός οὕτως δραστηρίου καὶ ἐνεργητικοῦ οἷος ὁ κ. Μεννιέ ὅπως δυνήθῃ νὰ ἐπωφεληθῇ τῶν πολυτίμων, πολυτιμοτάτων αὐτῆς τούτων φυσικῶν θησαυρῶν. Οὕτως ἡ κυβέρνησις τοῦ Νιαγαράγα ἐπιθυμοῦσα ὅπως παράσχῃ τῇ ἀκαμάτῃ τούτῳ βιομηχανῷ τρανὴν τῆς πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνης καὶ σεβασμοῦ αὐτῆς ἐνδείξιν ἀπένευεν αὐτῷ τὸ ἀξίωμα πρεσβευτοῦ παρὰ τῇ Γαλλικῇ Δημοκρατίᾳ, πλὴν ὁ κ. Μεννιέ ἠναγκάσθη νὰ μὴ ἀποδεχθῇ τὴν θέσιν ταύτην ὅπως μὴ ἀπωλείῃ τὸν τίτλον αὐτοῦ ὡς ἐμποροῦ, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ διπλωματικὴ ἐθιμοταξία.

• •

Τὸ ἔργοστάσιον τῆς σοκολάτας, ὅπερ ὁ κ. Μεννιέ κατέχει ἐν Νοίτζιέλ, ἐπὶ τοῦ τμήματος τοῦ Σηκουάνα καὶ εἰς 24 χιλιομέτρων ἀπὸ τῶν Παρισίων ἀπόστασιν, εἶναι εἰς τὸ εἶδος αὐτοῦ τὸ σημαντικότερον ἐργοστάσιον τῆς ὕψηλίου.

Ἡ ὑδραυλικὴ δύναμις καὶ ὁ αἰτμός παράγουσιν ἀμρότερα τὴν λειτουργίαν ἀπασῶν τῶν περιπλόκων ἐκείνων μηχανισμῶν, οἵτινες καθιστῶσι τὸ ἐργοστάσιον τοῦτο ὄντως ἀξιοθαύμαστον. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ἐν αὐτῷ ἐργαζομένων ἐργατῶν, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ὑπερβαίνει τοὺς ὀκτακοσίους.

Ἐκρά ἀρήγησις καὶ περιγραφή τῶν διαφόρων μηχανισμῶν τῶν ἀποτελουσῶν τὸ κολοσσαῖον τοῦτο ἐργοστάσιον τοῦ Νοίτζιέλ δὲν δύναται νὰ παράσχῃ τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν ἀκριβῆ τινα περὶ αὐτοῦ ἰδέαν δέον νὰ περιγράψῃ τις τὴν θαυμασίαν ἐκείνην τάξιν καὶ κανονικότητα ἣτις

ἐπικρατεῖ ἐπὶ τῆς ἐν γένει λειτουργίας αὐτοῦ, ἐπιτελουμένην οἰωνεῖ αὐτομάτως καὶ διὰ τῶν μᾶλλον παραδόξων καὶ περιπλόκων μηχανῶν. Ὁ ὀφθαλμὸς παρακολουθεῖ μετὰ ἀληθοῦς ἐκπλήξεως τὰς κινήσεις τῆς ὑγρᾶς ἐκείνης μάζης, τῆς μετασχηματισθησομένης εἰς σοκολάταν, ἣτις ἀνέρχεται, κατέρχεται διατρέχει πατώματα, μίγνυται, κατατέμενεται, ἐκτείνεται, ἀποτυπύεται καὶ ἐπὶ τέλος ἐξαφανίζεται ἵνα ἐπανευρεθῇ μόνη ἄνεμ τῆς ἀναμίξεως ἀνθρωπίνης χειρός.

Κατὰ τὴν νύκτα τὸ ἐργοστάσιον φωτίζεται διὰ λαμπροῦ ἡλεκτρικοῦ φωτός παριστῶν γοητευτικώτατον θέαμα.

Οἱ ἐν αὐτῷ ἐργαζόμενοι διέρχονται ἐντὸς αὐτοῦ τὰ πλείοτερα τῆς ζωῆς αὐτῶν ἔτη· πολλοὶ δὲ καὶ ὁλόκληρον αὐτῶν τὴν ὑπαρξιν. Περὶ τὸ ἐργοστάσιον ὑπάρχουσιν 80—100 οἰκίαι μετὰ κήπων, ἐν αἷς διαμένουσιν αἱ τῶν ἐργατῶν οἰογένηται ἀντὶ ἐτήσιου ἐνοικίου 150—180 φράγκ.

Ὁ κ. Μεννιὲ ἔσχε τὴν ἀξιέπαινον ἰδέαν νὰ συστήσῃ σχολεῖα ἐν οἷς ἐκπαιδεύονται δωρεάν τὰ τέκνα τῶν ἐργατῶν· ὑπάρχει δὲ καὶ ἰδιαίτερον τρεφοκομεῖον ἐν ᾧ περιθάλπονται κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας τὰ μικρὰ παιδιά, ὧν αἱ μητέρες ἐργάζονται ἐν τῷ ἐργοστασίῳ. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω καταστημάτων ὁ κ. Μεννιὲ ἔσχε τὴν πρόνοιαν νὰ συστήσῃ καὶ ταμεῖον διὰ τοὺς πτωχοὺς, γεροκομεῖον, ἀναγνωστήριον φωτιζόμενον δι' αἰρίου, βιβλιοθήκην, λουτρὰ, φαρμακεῖον· εὐμαθὲς δὲ ἐπιστήμων διατελεῖ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ ἐργοστασίου.

Δέον δὲ νὰ εἰπώμεν πρὸς τιμὴν τῶν γάλλων βιομηχάνων ὅτι εἰς οὐδεμίαν ἄλλην χώραν αἱ μεταξὺ τῶν ἐργατῶν καὶ κυρίων σχέσεις φέρουσι χαρακτῆρα οὕτως πατρικόν ὅσον ἐν Γαλλίᾳ. Τοῦτο δὲ προέρχεται τόσον ἐκ τῆς εὐγενείας τῶν ἡθῶν καὶ τοῦ γαλλικοῦ χαρακτῆρος ὅσον καὶ ἐκ τῶν ἀρχῶν τῆς ἰσότητος αἵτινες ἐπικρατοῦσιν ἐν τοῖς πολιτικοῖς καὶ κοινωνικοῖς τῆς Γαλλίας καθιδρύμασι.

Τὸ ἐργοστάσιον Μαννιὲ ἀνύψωσεν ἀναντιρρήτως τὴν κατασκευὴν τῆς Σοκολάτας εἰς σπουδαῖον κλάδον τῆς γαλλικῆς βιομηχανίας.

Κατὰ τὸ 1825 μόλις κατεσκευάζον καθ' ἑπα-

σαν τὴν Γαλλίαν 300,000 χιλιογράμμων σοκολάτης. Ἡ δὲ τιμὴ ἐκάστου χιλιογράμμου ἦτο ἀπὸ 6 μέχρι 10 φράγκων, ἀναλόγως τῆς ποιότητος. Πλὴν ὁ κ. Μεννιὲ κατώρθωσε διὰ τῶν θαυμασίων τελειοποιήσεων ἃς ἐπέφερον ἐν τῇ σκηνῇ αὐτῆς νὰ καταστήσῃ αὐτὴν λίαν εὖωνον καὶ οὕτω παύσει οὕσα μονοπωλεῖον μόνον τῶν ἀνωτέρων κοινωνικῶν στρωμάτων. Αἱ τιμαὶ δὲ τῶν διαφόρων τοῦ εἶδους τούτου ποιότητων, ἤθελον ὑποστῇ μεγίστην ἐλάττωσιν ἂν μὴ ὑπῆρχον οἱ ἐπαχθεῖς τελωνειακοὶ φόροι οἱ πλήττοντες τὸ κακάον καὶ τὴν ζάκχαριν (1).

Κατὰ τὸ 1850 τὸ ἐργοστάσιον τοῦ κ. Μεννιὲ παρήγαγε 396,029 χιλιόγραμμα σοκολάταν· κατὰ δὲ τὸ παρελθὸν ἔτος παρήγαγεν 8,098,715 χιλιόγραμμα· ὁ δὲ ἀριθμὸς τῆς παραγωγῆς βαίνει αὐξάνων.

Ἐν τούτοις τὸ ἐπιχειρηματικὸν πνεῦμα τοῦ κ. Μεννιὲ δὲν περιορίσθη μέχρι τοῦ σημείου τούτου· ὁ ἀκάματος οὗτος βιομήχανος συνέστησε κατὰ τὸ 1870 ἐν Λονδίνῳ ἕτερον ἐργοστάσιον ὅπερ παράγει 400,000 χιλιόγραμμα σοκολάτης κατ' ἔτος. Ἡ σοκολάτα Μεννιὲ ἔλαβεν εἴκοσι καὶ ἑνὶ βραβεῖα παρὰ διαφόρων εὐρωπαϊκῶν ἐταιρειῶν· καὶ αὐταὶ δὲ αἱ κυθαρνήσεις ἐξετίμησαν τὰς ἀκαμάτους τοῦ κ. Μεννιὲ προσπάθειάς πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ εἶδους τούτου τῆς εὐρωπαϊκῆς βιομηχανίας ἀπονεύμασαι αὐτῷ πλεῖστα παράσημα.

Σημείωσις Συντάξεως «Γραφικοῦ Κόσμου».

Φανταζόμεθα καὶ δικαιολογοῦμεν τὴν ἐκπλήξιν ἣν αἰσθάνονται οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῶν θαυμασίων τούτων ἀποτελεσμάτων τῆς εὐρωπαϊκῆς βιομηχανίας. Βιομηχανία κατὰ τὴν ἀκριβῆ τῆς λέξεως ταύτης σημασίαν, εἶναι καὶ κατὰ τὰ φαινόμενα καὶ διὰ πολλοὺς εἰσέτι χρόνους ἔσται ἄγνωστος δι' ἡμᾶς τοὺς ἐν

(1) Ὁ οἶκος Μεννιὲ πληρώνει κατ' ἔτος — τίς θὰ τὸ πιστεύσῃ; — ἑπέκεινα τῶν ἑπτὰ ἑκατομμυρίων φράγκων φόρον ζακχάρεως καὶ κακάου.

Τουρκία· οὐδέποτε περὶ τοῦ στοιχείου τούτου, τοῦ οὕτως πολυτίμου διὰ τὴν εὐημερίαν τῶν λαῶν, ἐλήφθη ἐνταῦθα ἡ ἐλαχίστη φροντίς· οὐ μόνον δὲ οὐδεμία ἐχορηγήθη πρὸς τοὺς εὐρωπαϊούς ἢ ἐπιτοπίους κεφαλαιούχους ὑποστήριξις προκειμένου περὶ συστάσεως βιομηχανικῶν καταστημάτων ἀλλὰ καὶ πλείστα παρενεβλήθησαν πάντοτε αὐτοῖς προσκόμματα, ἅτινα ἀπεθάρρυναν καὶ τοὺς ἀποφασιστικότερους τούτων. Ἡδυνάμεθα νὰ πληρώσωμεν οὐχὶ μίαν ἀλλὰ πολλὰς στήλας τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» ἂν ἡ θέλαμεν ἀπαριθμήσαι τὰς διαφόρους βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις, ἐξ ὧν μεγίστην θὰ ἐκαρπούτο ἡ χώρα ἡμῶν ὠφέλειαν, καὶ αἵτινες ὁμῶς ἐναυάγησαν συνεπείᾳ συστηματικῆς ἀντιπολιτευσεως ἣν ἀπάντησαν ἐκεῖ ἀκριβῶς ἐνθὲν ἀνέμενον τὴν εὐχρινεστέραν ἐνθάρρυνσιν καὶ συνδρομήν. Αὐτίχοι μάρτυρες ἐγενόμεθα κατὰ τὴν β' περίδον τῆς Ὀθωμανικῆς Βουλῆς πλείστων παρανομιῶν ἅτινα διὰ τινῶν βουλευτῶν πλείστοι ἐπαλλάβοι διεδίδασαν αὐτῇ περὶ τῆς ἀσυγγνώστου βραδύτητος ἣτις παρεμβάλλεται αὐτοῖς ὑπὸ τῶν οἰκείων κυβερνητικῶν τμημάτων προκειμένου περὶ ἐξετάσεως τῶν προτάσεων αὐτῶν καὶ ἐκδόσεως τοῦ φερμανίου τῆς παραχωρήσεως. Ἡδυνάμεθα δὲ κάλλιστα ὅτι ἐκ τῶν σχετικῶν ἐν τῇ ὀθωμανικῇ Κοινοβουλίᾳ συζητήσεων ἐξηκριώθη ὅτι ὀθωμανός τις ἐπέδωκεν ἐπὶ 42! ἔτη τὴν ἐπίτευξιν τοῦ προνομίου τῆς ἐκμεταλλεύσεως μεταλλείας τινος ἐν τῇ περιοχῇ τῆς νομαρχίας Σμύρνης, χωρὶς ἐπὶ τέλους νὰ ἐπιτύχῃ τοῦτο! Γνωρίζομεν Χίον ἐργολάβον, ὀνόματι Ι. Α. Καλδοκορέσσας, ὅστις ἐπιδιώκει ἀπὸ ἐξ ἤδη ἐτῶν νηχθήμερόν τὴν παραχώρησιν τοῦ προνομίου τῆς κατασκευῆς τοῦ λιμένος τῆς Χίου, καὶ ὅστις ἐδαπάνησε μάλιστα μέχρι τοῦδε σημαντικὸν πρὸς τοῦτο χρηματικὸν ποσόν· ἡ δὲ ἐκδοσις τοῦ σχετικοῦ αὐτοκρατορικοῦ φερμανίου εὕρεσκειται εἰς τὰς παραμονάς· πλὴν πάντοτε εἰς τὰς παραμονάς. Γνωρίζομεν ἕτερον — Χριστόδουλον Χριστοδουλίδην — ὅστις ἀπὸ ἐξουσίας καταβάλλει πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ προνομίου ἑτέρου ἀναγκαίου ἐπίσης λιμένος, τοῦ τῆς Πανόρμου, καὶ ὅστις ὁμῶς ἐπαρύνθη πλέον νὰ παρακολουθῇ τὰ

σχετικὰ τῆς ἐργολοβίας αὐτοῦ ἔγγραφα ἀπὸ ὑπουργείου εἰς ὑπουργεῖον, τμήματος εἰς τμήμα καὶ γραφείου εἰς γραφεῖον. Πόσα ἔτη δὲν ἐμόχθησαν οἱ Κυδωνιοὶ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ φερμανίου τῆς κατασκευῆς τοῦ λιμένος τῶν καὶ Κύριος οἶδε ὅποσα θὰ ἐμόχθηον εἰσέτι ἄνευ τῆς ἐνεργοῦ καὶ δραστηρίου ἐπεμβάσεως τοῦ κ. Γ. Ζαρίφ, τοῦ μόνου κατέχοντος τὸ μονοπώλειον τῆς ἐπιλύσεως τῶν τοιαύτης φύσεως ζητημάτων, ἄνευ τῆς ὀδυνηρᾶς μεσολαβήσεως τῶν φρικωδῶν ἐκείνων διατυπώσεων. Δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ παραθέσωμεν καὶ ἕτερα παραδείγματα· ἡδυνάμεθα νὰ ἀπαριθμήσωμεν ἀπειρίαν τοιούτων, ἐξ ὧν θὰ καταδεικνύετο ἡλίον φαινώτερον ὅτι τὰ στοιχεῖα τῆς ἀτμοσφαιρᾶς τῆς ἡμετέρας πρωτεύουσος δὲν εἶναι — ἡ τοῦλάχιστον μέχρι τοῦδε δὲν ἦταν — τοσοῦτον εὐμενῆ πρὸς τὰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις. Νομίζομεν ὁμῶς ὅτι ἐπίστι πλέον ὁ καιρὸς ὅπως τὸ ζήτημα τοῦτο ἀπασχέσῃ πλείοτερον καὶ πᾶς παρ' ὅσον μέχρι τοῦδε τὰς ὥρας καὶ τὰς στιγμὰς τῶν ὀθωμανῶν ὑπουργῶν, ἐσυνδύηται πολὺ τιμὰ καὶ ἂν ὑποτιθῶσιν αὐταὶ νομίζομεν ὅτι εἶναι καιρὸς ὅπως κατανοηθῇ πλέον ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὅτι ἄνευ προόδου τῆς βιομηχανίας ἡ χώρα αὕτη θὰ διατελῇ πάντοτε ἐν τῇ φρικῶδι ταύτῃ οἰκονομικῇ κρίσει ἣς οὐδεὶς δύναται νὰ προῖδῃ τὰς συνεπείας. Γνωρίζομεν ὅτι ὁ Καδρὴ πασσάς, ὁ νῦν πρωθυπουργὸς εἶναι εἰς τῶν νομινατέρων ὀθωμανῶν πολιτικῶν. Ὁ δὲ Χατὰν Φαγμῆ ἐρέωνος, ὁ ἐπὶ τῶν Δημοσίων ἔργων ὑπουργός, εἶναι εἰς τῶν πρακτικωτέρων τοῦ Κράτους λειτουργῶν· κατὰ συνέπειαν δὲν διστάζομεν νὰ ἐλπίσωμεν ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῶν δύο τούτων ὑπουργῶν θέλει τεθῇ ἐν τέρμα εἰς τὴν ὀδυνηρὰν ταύτην κατάστασιν, καὶ ὅτι οἱ ἡμέτεροι ἐργολάβοι θέλουσιν ἀπαντᾶ ὀλιγωτέρας τοῦλάχιστον δυσχερείας ἐν τῇ πραγματοποιήσει τῶν πρὸς ὧθυσιν τῆς ἐπιτοπίου βιομηχανίας σωτηρίων διὰ τὴν χώραν ἡμῶν σχεδίων τῶν.

KEN-BON-MENTZH.

KEN-BON-MENTZH

Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τοῦ Βασιλέως
τῆς Βιρμανίας καὶ πρεσβευτὴς ἐν Πα-
ρίσις.

Ἡ Βιρμανία κεῖται ἐν τῇ πέραν τοῦ Γά-
γου Ἰνδία, τῇ ἄλλως λεγομένῃ Ἰνδοκίνα, κατὰ
τὸ ΒΔ αὐτῆς, μεταξὺ τῶν ἀγγλικῶν κτήσεις,
τοῦ Θιβετικοῦ βασιλείου, τῆς Κίνας καὶ τοῦ βα-
σιλείου τοῦ Σιάμ, καὶ κατοικεῖται μόλις ὑπὸ ἑξ

ἑκατομμυρίων ψυχῶν, καίτοι ἡ ἑκτασις αὐτῆς
εἶναι σχεδὸν ἴση πρὸς τὴν τῆς Γαλλίας, ἧς ὁ
πληθυσμὸς εἶναι ἑξαπλάσιος. Κατὰ τὸν παρελ-
θόντα ὁμῶς αἰῶνα εἶχε πλειοτέραν ἑκτασιν, ἀλ-
λ' οἱ ἄγγλοι διὰ τῶν συχνῶν ἐπιδρομῶν των
(τῷ 1826, 1852 καὶ 1853) κατέλαβον ὅλα
σχεδὸν τὰ παράλια τῆς.

Τὸ κλίμα τῆς τροπικῆς ταύτης χώρας εἶναι
θερμότατον καὶ ὑγιεινόν. Ἔχει δὲ γῆν εὐφορ-
τάτην, δάση ἀξιόλογα, μεταλλεῖα, καὶ ἐπὶ τῶν

όρέων της εύρίσκονται λίθοι πολύτιμοι. Σημαντικόν δ' ἐμπόριον ἰδίως ἀποτελοῦσιν αἱ ἄφθονοι πηγαὶ τοῦ πετρελαίου. Τρέφει δὲ καὶ μεγίστους ἐλέφαντας, καὶ παράγει τέϊον, ὀρύζιον, ἰνδικόν, ζαχαροκάλαμον κτλ.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Βιρμανίας εἶναι μονάρχης ἀπόλυτος· ὁ δὲ λαὸς εἶναι, ὡς λέγουσιν, εὐφυὲς καὶ φιλήσυχος. Ἐπικρατοῦσα δὲ θρησκεία εἶναι ὁ βουδδισμός.

Τῷ 1872 ὁ βασιλεὺς τῆς Βιρμανίας ἀπέστειλεν εἰς Παρίσιους ἑκτακτον ἀπεσταλμένον τὸν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργόν του Κεν-βον-μεντζήν, ζητῶν νὰ συνάψῃ μετὰ τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως φιλίαν καὶ ἐμπορικὴν συνθήκην. Ἡ πρότασις τοῦ αὐτοῦ ἐγένετο δεκτὴ, προσδρεύοντος τότε τοῦ Θιέρς, καὶ διατάχθη ὁ ἐν Πανίνω γραμματεὺς τῆς Γαλλικῆς πρεσβείας νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πρωτεύουσάν τῆς Βιρμανίας Μανδάλέ, φέρων δῶρα πρὸς τὸν βασιλέα. Ὁ δὲ βασιλεὺς θέλων νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν πρόεδρον τῆς Γαλλίας καὶ ν' ἀποδώσῃ ἀνάλογα δῶρα, ἀπέστειλε τὸν αὐτὸν Κεν-βον-μεντζήν, μετὰ δέκα ἄλλων, ὅστις καὶ ἐλθὼν πρὸς τὸν Μάκ Μαῶνα, ἐπέδωκεν αὐτῷ χρυσοῦν ποτήριον καὶ ἄλλα διάφορα σκεύη ἐκ τοῦ χρυσοῦ. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἔτυχεν ὑποδύναμις φιλικωτάτης καὶ δημοτελεστατής.

Χάριν δὲ περιεργείας προσφέρομεν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας τὴν εἰκόνα τοῦ πρεσβευτοῦ, ὅστις ἐσπούδασε τὰ στρατιωτικὰ ἐν Γαλλίᾳ πρὸ δεκαετίας. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐφόρει τζουμπὶ ἐκ πολυτίμου ὑφάσματος καὶ πικιλόχρουν.

ΤΟ ΛΕΥΚΟΝ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΝ.

(Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε σελ. 288).

Νομίζων, ὅτι ἡ βασίλισσα ἦτο μόνη, προσῆλθε ταχέως καὶ τῇ προσέφερε λευκὸν τριαντάφυλλον.

— Μεγαλειοτάτη—ἤρχισεν ἄλλ' αἰφνης παρετήρησε τὴν κυρίαν δὲ Καμπάν, ἥτις ἴστατο εὐμακρὰν τῆς βασίλισσης — τότε ἔστρεψε καὶ ἔφυγε.

— Γνωρίζετε τὸν ἄνθρωπον αὐτόν; ἠρώτησεν ἡ Μαρία Ἀντωνία.

— Ὁχι, μεγαλειοτάτη, ἀπήντησεν ἡ κυρία δὲ Καμπάν.

— Εἶχε τὴν ἀναίδειαν νὰ μοὶ προσφέρῃ τὸ τριαντάφυλλον τοῦτο· ἴδετε, πῶς ἐπιστρέφει καὶ μᾶς παρατηρεῖ. Ὅποια ἀναισχυντία! ἐξηκολούθησεν ἡ βασίλισσα ρίπτουσα πλήρες ἀγανακτήσεως τὸ τριαντάφυλλον εἰς τὸ ὕδωρ.

— Διάβολε! ἐψιθύριζε φεύγων ὁ Μιραμπώ.

— Τίς νὰ ἦτο αὐτός; ἠρώτησεν ἐκπεπληγμένη ἡ κυρία τῆς τιμῆς.

— Παράφρων τις, ὠριμος διὰ τὸ φρενοκομεῖον, ἀγαπητὴ μου Καμπάν· ἀπήντησεν ἡ βασίλισσα.

Ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐγκατέλειπε τὸ Τριανόν, ὁ Μιραμπώ ἔγεινε θανάσιμος ἐχθρὸς τῆς αὐλῆς. Δὲν ἠδυνήθη νὰ λησμονήσῃ, μὲ ποῖον ψυχρὸν καὶ ὑπερήφανον βλέμμα ἔριψε τὸ τριαντάφυλλον ἡ βασίλισσα· ἐνόμιζε προσβεβλημένην τὴν τιμὴν τοῦ καὶ ὠρκίσθη ἐκδίκησιν. Ὁ ἐμπαθὴς τοῦ ἔρωος πρὸς τὴν Μαρίαν Ἀντωνίαν μετεβλήθη εἰς πικρότατον μῖσος, καὶ ἔκτοτε ἔκπνεν ὅ,τι ἠδυνήθη, διὰ νὰ ἐμπνεύσῃ ὅμοιον μῖσος εἰς τοὺς ὁπαδοὺς του.

Τῇ 23 Ἰουλίου 1789 εἰσῆλθε Λουδοβίκος ὁ σ'. ὅλως ἀπροσδοκῆτως εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ἐθνοσυνελεύσεως. Ἀντὶ παραστήμου ἔφερεν ἐπὶ τοῦ στήθους λευκὸν τριαντάφυλλον, τὸ ὁποῖον τῷ προστήρυσεν αὐτὴ ἡ βασίλισσα· διότι ὠνειρεύθη, ὅτι τὸ ἄνθος ἤθελε χρησιμεύσει τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὡς βασκάνιον ἐναντίον τῶν περικυκλούντων τὸν θρόνον κινδύνων.

Ὁ βασιλεὺς προσεφώνησε λόγον πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους καὶ τοὺς προσεκάλεσε νὰ μὴ καταχρῶνται τῆς ἰσχύος των, νὰ μὴ παραδῶσι τὸν ὄρκιον των, νὰ φυλάξωσιν ἀκηλίδωτα τὰ Γαλλικὰ κρίνα, καὶ νὰ μὴ προδῶσιν εἰς διαβήματα δυνάμενα νὰ προξενήσωσι βλάβην καὶ κινδύνους εἰς τὸ κράτος.

Ἄλλ' οἱ λόγοι ἦσαν αἰφνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ Μιραμπώ ἔκπνεν ἡ ὀργὴ πλησιάζουσαν εἰς παραπροσύνην, ὅτε εἶδεν ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ βασιλέως τὸ λευκὸν τριαντάφυλλον· διότι δὲν ἀμφέβαλε πλέον, ὅτι ἡ Μαρία Ἀντωνία ἐπρόδωκε τὸ πᾶν εἰς τὸν βασιλέα. Καὶ ὅτε ἐγκατέλειπε ὁ Βασιλεὺς τὴν αἴ-

θουσαν, ανέβη ὁ Μιραμπώ τὸ βῆμα καὶ ἐξεφώ-
νησε λόγον, ὅστις ὡς βροντὴ ἐπληξε τὰ ὦτα τῶν
ὁπαδῶν τῆς αὐλῆς. Μόλις ἐτελείωσεν, εἰσῆλθεν
εἰς τὴν αἴθουσαν ὁ Μαρκήσιος δὲ Βρεζέ καὶ ἀ-
νήγγειλεν ὅτι κατὰ διαταγὴν τοῦ βασιλέως δια-
λύεται ἡ συνέλευσις. Ἡ ἀπροσδόκητος αὕτη ἀπό-
φασις ὡς κεραυνὸς κατέβαλε τὴν συνέλευσιν καὶ
ἤδη οἱ πλεῖστοι τῶν ἀντιπροσώπων ἠτοιμάζοντο
νὰ ἐκτελέσωσι τὴν διαταγὴν. Τότε ἠκούσθη ἐκ
τοῦ βάθους τῆς αἰθούσης φωνὴ εὐκρινὴς καὶ σο-
βαρὰ, ἐπενεργοῦσα ὡς μαγικὴ λέξις ἐφ' ἐκάστης
καρδίας. Ἀ'Υπάγετε νὰ εἰπῆτε εἰς τὸν κύριόν
σας, ὅτι δὲν θὰ ἐγκαταλείψωμεν τὰς ἑδρας ἡμῶν,
εἰμὴ ὑποτασσόμενοι εἰς τὴν δύναμιν τῶν λογ-
χῶν.» Ἦτο ὁ Μιραμπώ, ὅστις ἐβρόντησε τὴν ἀ-
πάντησιν ταύτην ἐναντίον τοῦ διαγγέλματος
τοῦ βασιλέως.

Εἰς τὸν μαρκήσιον δὲ Βρεζέ δὲν ἔμεινε, παρὰ
νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ ἀνάκτορα μετὰ τὴν ἀγγελίαν,
ὅτι οἱ ἀντιπρόσωποι — μετὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ
κόμητος Μιραμπώ — ἠρνήθησαν νὰ ἐγκαταλεί-
ψουν τὰς ἑδρας των, ἐὰν δὲν διελύοντο διὰ τῆς
λόγχης. Ἡ βασίλισσα ἐλειποθύμησεν, ὁ δὲ ἀσθε-
νὴς Λουδοβίκος ἐγεινεν ὡχρὸς ὡς νεκρός.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ἡ ἐπανάστασις ὑπὸ
τὴν ὁδηγίαν τοῦ Μιραμπώ, προέβη γιγαντιαίαις
βήμασιν. Ἡ αὐλὴ, ὁδηγουμένη ὑπὸ τῆς ἀνάγκης,
δὲν ἄφησε μέσον ἀδοκίμαστον, ὅπως κερδίσῃ ὑπὲρ
ἐαυτῆς τὸν Μιραμπώ. Ὁ βασιλεὺς ἐδώρῃσατο
εἰς τὸν περιφανῆ ρήτορα 250 χιλ. φράγκων,
ἵνα δυνηθῇ νὰ πληρώσῃ τὰ χρέη του, ἐκτὸς δὲ
τούτου τῷ προσδιώρισε μηνιαῖον μισθὸν 6,000
φράγκων.

— Ὅτε κατὰ πρῶτον παρουσιάσθη ὁ Μιραμ-
πώ εἰς τὴν αὐλὴν, ἔλεγεν ἡ βασίλισσα πρὸς τὴν
κυρίαν δὲ Καμπάν, ἐὰν ἴδεχόμην τὸ τριαντάφυλ-
λόν του, εἰς πόσον διαφορετικὴν κατάστασιν θὰ
εὕρισκόμεθα· ἡ πρώτη του ἐμφάνησις μὲ ἐτρόμα-
ξεν· ἀλλὰ τώρα ἀναγινώσκω εἰς τὸ βλέμμα του,
ὅτι οὐδὲν ἔχω νὰ φοβηθῶ, ἐνόσφ' ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος
οὗτος.

Ἀλλὰ πᾶσαι αὗται αἱ προσπάθειαι κατεβλή-
θησαν πλέον ἀργὰ, ἡ ἐπανάστασις εἶχε γίνει
ἤδη ὀρμητικὸς ποταμὸς, ὅστις διέσπκε πάντα τὰ
προγώματα.

Τῇ 2 Ἀπριλίου 1794 διεδόθη ὡς καταστρε-
πτικὴ πυρκαϊὰ ἐν Παρισίοις ἡ φήμη, ὅτι ὁ κόμης
Μιραμπώ, ὁ ἀπόστολος τῆς ἐλευθερίας, ἀπέθανεν
αἰφνίδιον θάνατον, καὶ διηγοῦντο διαφόρους φή-
μας περὶ τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου του. Βέβαιον ὅ-
μως εἶναι, ὅτι ἐπὶ τοῦ στήθους του εὗρέθη τριαν-
τάφυλλον ξηρόν.

Ὅτε μετεδόθη αὕτη ἡ εἰδήσις εἰς τὴν βασίλισ-
σαν, ἐστράφη πρὸς τὴν κυρίαν δὲ Καμπάν καὶ
εἶπε:—τώρα εἶναι καὶ ὁ θάνατος ἐμοῦ ἐγγύς.

Ἡ προφητεία αὕτη ἐξεπληρώθη τῇ 16 Ὀκτω-
βρίου, ἡμέρᾳ τετάρτῃ, 1793. Με λευκὸν τριαν-
τάφυλλον ἐπὶ τοῦ στήθους ἀπέθανεν ἡ Μαρία
Ἀντωνία ὑπὸ τὴν μάχαιραν τῆς λαιμητόμου.
(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΚΛΕΑΝΘΟΥΣ ΠΑΠΗΑΖΟΓΛΗ.

ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΟΣ.

Εἰς μίαν ἄκραν τοῦ Παρθενῶνος,
μνημείου θείου λαμπροῦ αἰῶνος,
λαμπρῶν πατέρων,
ὑψίστου ἔργον τῆς εὐφυΐας
ἦν ἀπαστράπτουσαν ὁ Φειδίας
ἤντησεν ἔνθους ἐκ τῶν ἀστέρων.

Μίαν ἡμέραν—ἤμην παιδίον—
ἔγραψα μέσφ' γραφῶν μυρίων
τὸ ὄνομά μου,
κ' εὐθὺς ἤσθάνθην πυρὰν ἐντός μου,
κ' ἐκτοσ' ὑπῆρξαν ὠραίου κόσμου
οἱ λογισμοί μου τὰ ὄνειρά μου.

—
ὦ! ἐνθυμοῦμαι τὸ μέρος ἔτι,
εἰ καὶ παρῆλθον τοσαῦτα ἔτη,
ἡ πρώτη ἤδη,
εἰ καὶ στεφάνους δὲν πλέκω πλέον,
εἰ καὶ πᾶν ὅ,τι χαρὰν ἦν πνέον
τώρα μὲ πλήττει, τώρα μὲ θλίβει.

Ἄν αὖραι πάλιν ἐκεῖ μὲ φέρουν
ὅπου τὰ θεῖα κάλλη μαρμαίρουν
τοῦ Ἥρηνωνος,
μετὰ τοσαύτας καιρῶν θυέλλας,
μάχας τῆς γῆς μας πρὸς τὰς νεφέλας,
στροφὰς βαρείας συχνοῦ χειμῶνος.

Θὰ ἴδουν ἄρα τὰ ὄμματά μου
ἐκεῖ ἀκόμη τὸ ὄνομά μου
κεχαραγμένον;
ἂν οὕτω, — χαῖρε, φιλόττη Μοῖρα!
τὸ ἄσμα ὅπερ θὰ ψάλλ' ἡ λύρα
θὰ ζήσῃ χρόνους ἡγαπημένον.

—ο—

Η ΕΡΩΤΟΤΡΟΠΟΣ.

Τὸ νὰ ζητῆς τὴν ἀρετὴν εἰς τόπους ἀνίτρος,
καὶ ὧτ' τῶρα εἰς Σόδομα κηλίδος καθάρων·
Τὸ νὰ ζητῆς παράδεισον εἰς σκοτεινοὺς νερτέρους
κ' ἐν μέσῳ τῆς κολάσεως εὐθυμίων χορόν.

Τὸ νὰ ζητῆς ὁ οὐρανὸς, ὁ μειδιῶν ἢ στένων,
ἀνέφελος αἰετοῦ νὰ λάμπῃ φωταυγής·
Τὸ νὰ ζητῆς εἰς θάλασσαν κυμάτων μαινομένων
φραγμὸν νὰ θέσῃς εὐσταθῇ καὶ παύσιν τῆς ὀργῆς.

Τὸ νὰ ζητῆς εἰς τοὺς βυθοὺς τῆς γῆς τοὺς μαρ-
[γαρίτας,
καὶ εἰς βυθοὺς ὠκεανῶν ἀνάκτορα λαμπρά,
καὶ ἄσματα μελίθρογγα εἰς νεοσσοὺς πυργίτας,
καὶ εὐωδίας γλυκερὰς εἰς νάρκισσα σαπρά.

Τὸ νὰ ζητῆς ὁ Δούναβις τὸν δρόμον του ν' ἀλλάξῃ
κ' ἐνῷ ταχὺς κατέρρει πρὸς τ' ἄνω νὰ στραφῇ.
Τὸ νὰ ζητῆς Νέρων σκληρὸς ἀνθρώπινα νὰ πράξῃ
καὶ μὲ εὐσπλάγχχνου ἀνακτος τὸ στέμμα νὰ στεφῇ.

Εἶναι ταῦτόν ὡς νὰ ζητῆς καρδίαν ἀγαπῶσαν,
ἐν ἔχθρῳ εὐσπλαγχνίας καὶ, ἐν δάκρῳ καὶ φιλίας.
Εἰς τὴν τοὺς πάντας θέλγουσιν καὶ πάντας ἀπα-
[τῶσαν,
εἰς νέαν ἐρωτότροπον συντρίψαν καρδίας.

—ο—

ΔΥΟ ΟΝΕΙΡΑ.

Ὀνειρεύθην χθὲς, φιλόττη,
ὅτι ἦσο ἀνωτάτη
δέσποινα καὶ βασιλίσ,
ὅτι δὲν μ' ἡγάπας πλέον,
ὅτι ἄλλος ἐκ τῶν νέων
σ' εἶναι τῶρα προσφιλής.

Ἄχ! καὶ σὺ εἰς τ' ὄνειρόν σου
ποθῶ, φίλη, τὸν πιστόν σου
ἄλλον Κροῖσον νὰ ἰδῇς,
ὅτι βασιλεὺς πρὸς ἄλλην
τείνω ἔρωτος ἀγκάλην
μ' ἄλλην εἶμαι εὐτυχής.

Ἐάν τότε δὲν δακρύσῃς,
τὸν Θεὸν δὲν βλασφημήσῃς,
τὸ πᾶν δὲν καταρασθῇς,
ἡ ἀγάπη σου, φιλόττη,
εἶναι ψεῦδος, εἰν' ἀπάτη
κι' ἄρες μ' ἤτυχον εὐθὺς!

—ο—

ΑΝ ΔΕΝ Σ' ΗΓΑΠΩΝ.

Ἄν δὲν σ' ἡγάπων, διατί
παντοῦ ὁ νοῦς μου σὲ ζητεῖ,
παντοῦ τὸ βλέμμα μου σὲ θέλει;
δὲν βλέπεις ὅτι σοῦ ἐγγὺς
ἔρως θερμὸς πυριφλεγής,
ἀπαύστως θυμὰ σου μὲ στέλλει;

Ἄν δὲν σ' ἡγάπων, διατί
τὸ βλέμμα σου μὲ θανατοῖ
φυγρὸν ἂν ἐπ' ἐμὲ πλανᾷται.
κ' εἶμαι θνητὸς πανευτυχής
ἐν φῶς πογούσης με ψυχῆς
εἰς τῶμά σου ἀντανακλᾷται;

Ἄν δὲν σ' ἡγάπων, διατί
ἐνδὸν τοῦ στήθεος μου κροτεῖ
θερμῇ, εὐαίσθητος καρδίᾳ,
ζητοῦσα ν' ἀπονεκρωθῇ
ἀπαξ ἀφοῦ ἀνιπαυθῇ
ἐπὶ τὰ στήθη σου τὰ θεῖα;

Ἄν δὲν σ' ἡγάπων, διατί
μαύρη, βαρεῖα, μισητὴ
μακρὰν σου εἶναι ἡ ζωὴ μου;
δὲν βλέπεις ὅτι διὰ σοῦ
ἡγέρθ' ἐξ ὕπνου περισσοῦ
καὶ ψάλλει ἐνθους ἡ ψυχὴ μου;

Ἄν δὲν σ' ἡγάπων, διατί,
γόνυ φιλόττη, ποθητὴ,
ἀνὴρ διελὼς σὲ πλησιάζω;
δὲν βλέπεις ὅτι, λητμονῶν
κόσμον καὶ γῆν καὶ οὐρανόν,
Σὲ θεῖον κόσμον μου θαυμάζω;

Ἄν δὲν σ' ἡγάπων, διατί
παντοῦ ὁ νοῦς μου σὲ ζητεῖ,
παντοῦ ἡ λύρα μου σὲ ψάλλει;
φεῦ! σ' ἀγαπῶ παραφρονῶν . . .
σοῦ ὅμως, δύσπιστον πτηνόν,
τὸ στήθος, μάρμαρον, δὲν πάλλει!

—ο—

ΤΗ: ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΙ Ε . . . Π . . .

Ἄν ἦναι κόρη τούρανου ἡ μουσική, ὦ νία,
τὴν γλῶσσαν χθὲς ἠκούσαμεν τῶν τούρανου
[ἀγγέλων.

Ἐνφ' ἡ χεὶρ σου ἔτρεχε γοργή, ἄθρᾶ, ὦραία.
ἐπὶ τῶν πλήκτρων τῶν λευκῶν, —ὡς Φοῖβος ἀ-
[νατέλλων.

Ὅστις σκεδάζει σύννεφα βρώσης τριχυμίας, —
ἡ ἁρμονία ἔπαυε τοὺς σάλους τῆς καρδίας.

* *

ὦ κόρη ξανθοπλόκαμε καὶ Μοῦσα γλυκυτάτη,
ἐσπέραν συγκινήσεων σοὶ χρεωστῶ σπανίαν.
Τὸν πόνον ἀνεκούφισας ὅστις δεινὸς μ' ἐκράτει
καὶ οὐρανίαν πρὸς στιγμὴν διεῖδον εὐτυχίαν.
Λεπτοί, ἀριστοδαίδαλοι οἱ νέοι δάκτυλοί σου
ἐδώρουν τῇ καρδίᾳ μου μολπὰς τοῦ παραδείσου.

* *

Ἰπάρχουν κ' εὐτυχεῖς στιγμαὶ ἐπὶ αὐτῆς τῆς
[σφαίρας,
ὡς μεταξὺ τῶν ἀκανθῶν ὑάκινθος προβάλλει.

Ἐξακολούθει, νεανίς, τὴν τέχνην ἡδυτέρας
θὰ μεταδώσης χαρμονάς· ὁ ποιητὴς θὰ ψάλλῃ
Ἐνθουσιῶν καὶ ὀλβίος, θὰ ψάλλῃ μετ' ἐπαίνων
τὴν ἐμπνευσμένην μουσικὴν τὴν μουσικὴν παρ-
[θένον.

—ο—

ΛΙ ΑΠΟΚΡΕΩ.

Παρήλθον τέλος πάντων αὐταὶ αἱ ἀποκρέω,
δι' ἃς ἀκόμη κλαίω,
ἀφοῦ μίαν ἐσπέραν τῆς τυρινῆς τετάρτην
μ' ὠνόμασεν ἡ φίλη τοῦ ἔρωτος ἀντάρτην.

—

Τοῦ ἔρωτος ἀντάρτην! ὅποια εἰρωνεῖα!
ὅποια βλασφημία!
πῶς ἔστρεψας, φιλότατη, πυρὸς πεπληρωμένον
τὸ μαγικόν σου βλέμμα πρὸς ἄλλον ἐρωμένον;

—

ὦ ἄστατός μου φίλη, μικρά μου ἀνεμώνη,
μία στιγμή καὶ μόνη
σοὶ ἤρκεσε ν' ἀλλάξῃς, νὰ ἀλλαξοπιστήσῃς
κ' εἰς τόσῃν ἀγωνίαν νὰ με καταδυθῇς;

ὦ! καὶ νὰ ἦτο τοῦτο ἐκ τρόπων γυναικείων
παιγνιδίων ἀστεῖον
καὶ νὰ διήρκει μόνον τὸν βίον ἀποκρέω
ὁ φλογερὸς θυμὸς σου, δι' ὃν ἀκόμη κλαίω!

—

Γυναῖκες, ἀποκρέω φιλαρεσκείας εἴσθε
καὶ πρέπει νὰ καλῆσθε,
ἀφοῦ ἀκαταπαύστως φορεῖτε προσωπίδα
καὶ δίδετε καὶ πόνον, καὶ δίδετε κ' ἐλπίδα.

—

Γυναῖκες, νέαι Σφίγκες, αἰνίγματα μεγάλα,
πτηνὰ λαμπρὰ καὶ λάλα,
τίς πότε θὰ γνωρίσῃ, ὀρθῶς μεγαλουργήσας,
τὰ βάθη τοῦ νοός σας, τὰ βάθη τῆς ψυχῆς σας;

—

Ὁ καταδύτης, βλέπων εἰς βάθη τῆς θαλάσσης,
ἀναμετρεῖ ἐκτάσεις,
καὶ δυνκτὸν ἐπάνω εἰς τούρανου τὰ ὕψη
τὸ ὄμμα νέα ἄστρα λαμπρὰ ν' ἀνακαλύψῃ.

—

Ἀδύνατον πλὴν ὅμως εἰς στήθη γυναικεῖα
νὰ ἴδῃ τις ὅποια
καρδία ἐμφωλεύει, ἂν ἐν αὐτῇ πτυχὴ τις
καλεῖται δολιότης, καλεῖται μαργαρίτης.

—ο—

ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΣ

ΤΗ: ΚΥΡΙΑ: ΕΥΡΥΔΙΚΗ: ΣΙΜΩΝΙΔΟΥ.

Ἐν αὐχμηρᾷ ἐρήμῳ ὁ τάλας ὁδοιπόρος,
ῥῶρ ἐνώπιόν του ἐξαίφνης ἂν προκύψῃ,
ῤίπτει τὸ πᾶν καὶ πίνει ἀπαύστως, παραφόρως,
ῥφῶν εὐγνώμον βλέμμα πρὸς τούρανου τὰ
[ὕψη.—
Δυσδαίμων κ' ἐγὼ ψάλτης ἐντὸς τῆς κοινωνίας,
Ἰδέας κόσμων ἄλλων ζητῶν ἐντὸς σκοτίας, —
Κρᾶμα φωτὸς καὶ ὁρόσου εὐρίσκω, δέσποινα
[μου,
Ἦ Μοῦσα ὅταν φέρῃ ἐδῶ τὰ βήματά μου.

Σημ. Ἐγράφη αὐτοσχεδίως ἐν τῷ οἴκῳ τῆς
ἀνωτέρω φιλομούσου δεσποίνης.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ ΠΑΠΠΑΖΟΓΛΗΣ.

—

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΝΥΚΤΕΣ ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ.

I.

Δὲν γράφομεν περὶ ἀσήμευ γεγονότος, ὅπερ ἐν ἀναδειχθῇ καὶ γείνη περίεργον ἔχει ἀνάγκην τῶν εὐφυῶν τοῦ ἱστορικοῦ στολισμῶν καὶ τῶν μυθικῶν διηγήσεων τοῦ χρονογράφου. Γράφομεν περὶ τοῦ Ἀντωνίου καὶ τῆς Κλεοπάτρας.

II.

Ἡ Ρώμη εἶχεν ἀπαγορεύσει πλέον τὰ βασιλικὰ τοῦ Ἀντωνίου φιλήματα, ἅτινα ἐκίνησαν τὸν θαυμάσιον τοῦ κόσμου διὰ τὴν ἑκτακτον τιμὴν των. Ἐκαστον τούτων ἰσοστάθμει πρὸς ἓν βασιλεῖον. Ἡ Αἴγυπτος, ἡ Κύπρος ἡ Κοίλη Συρία, ἡ Ἀραβία, ἡ Ἰουδαία ἐπώληθησαν εἰς τὴν Κλεοπάτραν ἀντὶ φιλημάτων ἐν νυξὶν ὀργίων καὶ μέθης. Ὅτε δὲ νύκτα τινὰ ἄγγελος ἐκ Ρώμης διέκοψε τοῦ Ἀντωνίου τὸ φίλημα, οὗτος ἐδώκεν εἰς τὴν Κλεοπάτραν τὸ ἥμισυ τῆς Κιλικίας διότι καὶ ὁ Ἀντώνιος τὴν ἡμίσειαν ἡδονὴν ἤθελον θάνῃ. Ἀντὶ πόσων ἑκατομμυρίων θὰ ἐξηγοράζοντο τὰ βασίλεια ταῦτα παρ' ἄλλου, καὶ πόσα αἵματα θὰ ἔχυνε παράφορος κατακτητὴς ὅπως στήσῃ ἐκεῖ τὸν θρόνον του, θρόνον στηριζόμενον ἐπὶ τῆς φρίκης καὶ τῆς δουλείας! Εὐδαίμονες οἱ λαοὶ οἵτινες ἐξηγοράσθησαν διὰ φιλημάτων. Ποῦ λύτιμα τῇ χεὶρὶ ἅτινα ἐγνώριζον νὰ κατακτῶσιν οὕτω τοὺς λαοὺς. Ἀλλ' ἤδη ἡ Ρώμη ἐπέζεε τὸν ἄσιτον ὕπατον. Ὁ νικητὴς ἐν τοῖς Φιλίπποις, ὁ ἐκδικήσας τὸν ἀπαίσιον θάνατον τοῦ Καίσαρος ἐσύρετο πλέον πρὸ τῆς ἐσθῆτος τῆς Κλεοπάτρας ὥσπερ κυνάριον, ἡ δὲ Ρώμη ὡς ζηλότυπος γυνὴ μετὰ ψυχικοῦ ἄλγους ἐβλεπε τὸ περιτμηθὲν τοῦ Ἀντωνίου βασίλειον, οὗτινος τὰ ῥάκη κατήσχυον τὴν ρωμαϊκὴν παντοδυναμίαν. Ὁ ρωμαϊκὸς λαὸς ἐξηγέρθη κατὰ τοῦ ἀπώτου αὐτοῦ ὕπατου, ὅστις τὴν ρωμαϊκὴν γῆν κατακτηθεῖσαν διὰ ποταμίων αἱμάτων ἀφειδῶς κατεσπατάλησε χύνων τὴν ρωμαϊκὴν πίστιν ὡς ἔχυνε τὰ φιλήματα εἰς τὰς ἀγορὰς τῆς Αἰγύπτου. Ἀγγελοὶ ἐκ Ρώμης προσήρχοντο πρὸς αὐτὸν κομίζοντες τὰς συμβουλὰς τῶν συναρχόντων του, ἀλλ' ὁ Ἀντώνιος δὲν ἦτο Ρωμαῖος πλέον.

Ὁ Ἀντώνιος ἡγάπα.

Ὁ Ἀντώνιος ἦτο δούλος.

Ἡμέραν τινὰ λαμπρὸς ἀπῆστραπτεν ὁ ἥλιος ἐπὶ τῶν στεγῶν τῶν ἀλεξανδρινῶν ἀνακτόρων. Ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν παραθύρων τῆς ἡ Κλεοπάτρα σιγῇ ὡς ἡ ἔρημος τῆς Ἀραβίας ἐκυνήγει τὰ

βλέμματά της εἰς τὰ βάθη τοῦ βασιλείου της. Ἐδῶ, ἐκεῖ, ἀλλαχοῦ παντοῦ διέβλεπε γαίας ἰδικὰς της, καὶ ἐνερπύρα ἀναλογιζομένη τὸ βαρύτιμον τοῦ φιλήματός της.

Εἶχε δίκαιον.

Ἡ Κλεοπάτρα δὲν ἦτο κοινὴ γυνή.

Ὡς βασιλεὺς μετὰ τὴν νίκην παρατηρεῖ μετὰ στοργῆς τὰ λάφυρα τοῦ πολέμου, οὕτως ἡ Κλεοπάτρα ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἠθέλησε νὰ ἴδῃ τὰ κράτη αὐτῆς. Ἐπρεπε μὲ ἐρωτικώτερον βλέμμα νὰ τὰ βλέπῃ, διότι ἦσαν τοῦ ἔρωτος θρίαμβοι καὶ τρόπαια τῆς ἡδονῆς, ὅχι τοῦ θανάτου καὶ τῶν μαχῶν πυραμίδες.

« Ἀλλοι, ἔλεγε, κατακτῶσι τοὺς λαοὺς διὰ στεναγμῶν καὶ θανάτου, ἐγὼ κατέκτητα τὸν κόσμον διὰ τῆς ἡδονῆς. Ἀλλεπαλλήλως ἔφερε τὰ βλέμματά της ἀπὸ τῆς πόλεως εἰς πολύτιμον κάτοπτον, καὶ ἐμειδία ὥστε ἐσκέπτετο ποῖα τάχα νὰ ἦτο πλέον βαρύτιμος, ἡ νικητρία ἢ ἡ πόλις. Τρυφῶσα εἰς τὰς γλυκείας ταύτας σκίψεις ἡ Κλεοπάτρα νωθρὰ κατέπεσεν ἐπὶ τῆς ἐδρας της, ἐνῷ ἀπὸ τὰ χεῖλη της ἐπέταξεν ἡ λέξις «ἀρχαῖ». Τὴν στιγμὴν ταύτην ἐνεφανίσθη ἐπὶ τῆς θύρας ὁ Ἀντώνιος. Εἶχε τὸ βλέμμα τεθλὺ μένον, διότι ἡ Ρώμη τὸν ἐδίαζεν. Ἐπενέβαινε μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἔρωτος, ἤθελε νὰ τὸν χωρίσῃ ἀπὸ τῆς βασιλείας σταδίους ὀλοκλήρους.

Ἀλλ' ἡ Κλεοπάτρα ἦτο ἐν γνώσει ὅλων τῶν ἀπὸ τῆς Ρώμης μηνυμάτων. Δι' αὐτὸ εἶπεν «ἀρχαῖ». Συνηθίσασα εἰς τὴν ἡδονὴν ἐπόθει πλέον αὐτὴν καὶ ἄνευ τιμῆς. Ἰδοῦσα λοιπὸν τὸν Ἀντώνιον οὕτως ὠχρὸν ὡς νὰ ἐπρόκειτο νὰ συνάψῃ μάχην, τὸν ἐκάλεσε πλησίον της. Ὁ ὕπατος ἐβάδιζε σύννους, αἰδούμενος, καὶ περιδλέπων ἑαυτὸν ὡς νὰ ἦτο ρακένδυτος, ἀλλὰ δὲν ἐμελλε νὰ φοβηθῇ. Ἡ Κλεοπάτρα τὸν ἡγάπα πλέον. « Ἐλθέ, τῷ εἶπε, περιπτύσσουσα αὐτὸν εἰς τὴν φλέγουσαν ἐκ τῆς ἡδονῆς ἀγκάλην, ἐλθέ ἐδῶ, εἰς τὰ στήθη μου, εἰς τὴν καρδίαν μου, εἰς τὰ χεῖλη μου, εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου, εἰς τὰς χεῖράς μου. Ἀπὸ σοῦ οὐδὲν πλέον ζητῶ, ἢ σέ, σὲ μόνον, ὅλον Ἀντώνιον. Ἐκ τῆς ἀγκάλης σου ταύτης ἐξ ἧς ἐξῆλθεν ἡ δόξα μου καὶ ἡ ἰσχὺς μου, ἡ βασιλεία μου καὶ ἡ δύναμις, δύναμις ἀκατανίκητος, ἐκ τῆς ἀγκάλης σου ταύτης δὲν θ' ἀποχωρισθῶ πλέον. Δός με ἀφειδῶς φιλήματα χωρὶς νὰ σκεφθῇς περὶ τῆς Ρώμης. Ταύτην δὲν θὰ ἐνοχλήσωμεν πλέον. Περίπτυσέ με θερμῶς ὡς περιπτύσσει τὴν ζωὴν ὁ ἐπιθάνωντος χωρὶς νὰ σκεφθῇς περὶ τῆς ὑπατείας σου, δός με ὀλόκληρον τὴν καρδίαν σου χωρὶς οὔτε ἐν μικρὸν μέρος ν' ἀφήσῃς διὰ τὸν ὕπατον. Ὁ ὕπατος δὲν φοβεῖται πλέον, ὁ Ἀντώνιος δὲν εἶναι ὕπατος πλη-

σίαν μου, ὁ Ὑπατος δὲν εἶνε τοιοῦτος ἐν τῷ Ἀντωνίῳ. Ἡ Κλεοπάτρα δὲν πωλεῖ πλέον τὰ φιλήματα.

Ὁ Ἀντώνιος ἔπεσεν εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς Βασιλίσσης πρῶτην φοράν αἰσθανθεὶς τοσαύτην ἡδονήν.

Οὐδεὶς ἄγγελος ἐκ Ρώμης διέκοψε ἦτο ἑναγ κάλισμα.

Τὸ φίλημα τοῦτο δὲν ἐπληρώθη· τὸ ἀνεκτίμητον.

α' Ἦθελα νὰ σὲ χαρίσω τὸν κόσμον ὅλον ἐὰν ἦτο ἰδικός μου, εἶπεν ὁ Ὑπατος πρὸς τὴν βασίλισσαν. Οὐδὲν ὠραιότερον εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἢ νὰ φιλῇ τις Κλεοπάτρας καὶ νὰ δωρῇ βασίλεια ἐν τῇ μέθῃ του. Ἀλλ' ἡ Ρώμη εἶνε φθονερά. Εἶπέ με, ὦ βασίλισσα, δύναται ἡ Ρώμη νὰ με ἀπαγορεύσῃ νὰ ἀγαπῶ; Δύναται ἡ Ρώμη νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὴν καρδίαν ὡς ἐπιβάλλεται εἰς τὰ σώματα; Θὰ προτιμήτω νὰ ἀποθάνω ἐνταῦθα μετὰ τοῦ ἔρωτος, ἢ νὰ ὑποκύψω εἰς τὴν ζηλότυπον αὐτὴν τοῦ κόσμου βασίλισσαν. Ἄφες με, ἐξηκολούθησεν ὁ Ὑπατος μετὰ θερμότητος περιπτύσσων τὰ ἀλαβάστρινα ἐκεῖνα στήθη τῆς βασίλισσης ἅτινα θὰ ἐφθόνει καὶ ὁ Ζεὺς, ἄφες με νὰ σ' ἀγαπῶ διότι τοῦτο μόνον μοὶ ἀπέμεινεν ἐκ τοῦ γηίνου βασιλείου· ἄφες με νὰ σὲ θαυμάζω, διότι σὺ μόνον ἐπιζῆς μετὰ τὰς τόσας νίκας μου, ἄφες με νὰ σὲ ἐναγκαλίζωμαι τόσον περιπαθῶς, ὅσον τὸ πτώμα τοῦ δαιμονίου Καίσαρος, ἄφες με νὰ καταφιλῶ τὰ χεῖλη σου, διότι με φαίνεται ὅτι με δίδουσιν αἰώνων ζωὴν. Ὁλον μου τὸ βασίλειον εἶναι ἰδικόν σου. Κυριάρχει ἐπ' αὐτοῦ ὡς ἐπὶ τῆς καρδίας μου καὶ διάττατε ἐλευθέρως τὸν δούλόν σου. Ἡ Ρώμη εἶνε μακράν, ἐνῷ σὺ εἶσαι ἐδῶ εἰς τὴν ἀγκάλην μου. Καὶ ἂν καὶ τὸ βασίλειόν μου δὲν σὲ ἀρκῇ, ἐὰν τὰ φιλήματά σου εἶνε πλέον βαρυτίμητα ἢ τὸ βασίλειον, ἰδοὺ ἐγώ, λάβε με ἐνδυσέ με δούλου ἐνδύματα καὶ περίελθε τὴν Ἰταλίαν μετ' ἐμοῦ. Εἴσελθε εἰς τῆς Ρώμης τὴν ἀγορὰν καὶ ἐπίδειξε εἰς τοὺς βαρεῖς ρωμαίους τὸν νέον δούλόν σου. Τί ἄλλο ζητεῖς ἀπὸ ἐμέ;»

α' Ὁχι ἀπήντησε περιπαθῶς ἡ Κλεοπάτρα. Ἀρκεῖ. Ἔσο βασιλεὺς μετ' ἐμοῦ. Ἐκόρεσες τὴν φιλοδοξίαν μου διὰ τοῦ ἔρωτος. Ἐνίκησες. Ἀλλ' ἐγὼ ἐκόρεσα τοὺς πόθους σου διὰ τῶν φιλημάτων; Ὁχι. Καὶ τοῦτο διαβλέπω εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου τοὺς πλήρεις ἀκόμη πυρός. Μ' ἐνίκησες, διὰ τοῦτο καὶ δὲν ζητῶ ἄλλο ἀπὸ σοῦ. Ἐν μόνον θέλω, νὰ νικήσω κ' ἐγὼ τὴν ἡδονὴν σου διὰ τοῦ ἔρωτος. Νὰ κορέσω τὰς ἐπιθυμίας σου. Ἐὰν κατορθώσω τοῦτο, ἀπόθανε ὑπὸ τοὺς πόδας μου ὡς ἱκέτης, ὡς δούλος.»

Καὶ τὸν ἐναγκαλίσθη μετ' ἀποφάσεως.

Πυρώδεις οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Ἀντωνίου ἀπῆστραπτον, ἐνῷ οἱ τῆς Κλεοπάτρας ἐξηντλημένοι εἶχον σβεσθῇ, καὶ εἶχον ἀφανισθῇ εἰς τοῦ ρωμαίου τὸ βλέμμα.

Ὁ Ἀντώνιος ἐὰν εἶχε τὸν νοῦν του ἐκεῖνην τὴν στιγμήν θὰ ἤρχετο τοῖς θεοῖς νὰ παραταθῇ ἐπὶ αἰῶνα ὁλόκληρον ἡ ὥρα ἐκεῖνη.

Ἡ Κλεοπάτρα ἐὰν ἤτθάνετο ἑαυτὴν, θὰ ἔδιδε δι' ἕνα ἄλλον τοιοῦτον ἐναγκαλισμὸν τὰ βασίλεια τῆς ὅλα προτιμῶσα νὰ ζήσῃ ἀκολούθως ἐπαῖτις.

Τὸ ὄνειρον ὁμῶς παρῆλθεν.

Ἡ δὲ Κλεοπάτρα λαβοῦσα τὴν χεῖρα τοῦ Ἀντωνίου τὴν ἔφερε εἰς τὴν καρδίαν τῆς καὶ προσέταξεν αὐτὸν νὰ ὀρκισθῇ ὅρκον αἰώνιον, ὅρκον ἔρωτος, ὅτι οὐδέποτε ἤθελεν ἀποχωρισθῇ αὐτῆς.

Ὁ Ἀντώνιος ὠρκίσθη.

Ἡ Ρώμη ὑπεχώρησεν εἰς τὴν Κλεοπάτραν.

Αἱ νύκτες τῶν ὀργίων ἐξέπλησσαν τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

III.

Νύκτα τινὰ χειμερινὴν δύο δοῦλοι κεκμηχότες κοιμῶντο ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀγορᾶς τῆς Ἀλεξανδρείας. Ὁ οὐρανὸς ἦτο μέλας ὡς τὰ ὄργια, βορρᾶς δὲ ψυχρὸς ἀνεκίνει τὴν κόμην τῶν κοιμωμένων, ἐξ ἧς ἀνέσφροντο ἀδάμαντες καὶ μαργαρίται. Σιγὴ ἱερὰ ἐπεκράτει εἰς πᾶσαν τὴν πόλιν, οὐδεμία φωνὴ ἤκούετο ἐκτὸς τοῦ ἐπιθανάτου ρόγχου τῶν κοιμωμένων.

Ὁ εἰς τούτων ἦτο ἀνὴρ, ἡ δ' ἑτέρα γυνή. Ἡ μορφή των ἂν καὶ ἡλλοιωμένη ἐκ τῶν ὀργίων μακροῦ συμποσίου ἐμαρτύρει εὐγενῆ τὴν καταγωγὴν. Ὁ ἀνὴρ ἐὰν ἐξῆ θὰ ἔλεγέ τις ὅτι δὲν ἦτο ἀνὴρ. Ἡ γυνὴ ἦτο μεγαλοπρεπῶς ὠραία καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἀκόμα. Λέγουσι δὲ, ὅτι γυναῖκες τινες ἔχουσι τὸ ἰδίωμα τοῦτο, νὰ ἦναι ὠραῖαι κατὰ τὰς νύκτας μόνον. Οἱ κεκοιλωμένοι ὀφθαλμοὶ τῆς διετῆρουν γλυκύτητα ἀξιοθαύμαστον, ἣν δὲν θὰ εἶχεν ἡ τρυφερωτέρα νεανίς. Ἐὰν ἦσαν ἀνοιχτοὶ οἱ δύο ἐκεῖνοι ὀφθαλμοί, θὰ ἐξέπληττον καὶ τὸν μᾶλλον ρωμαῖον. Εἰς ἀμφοτέρων τῶν κοιμωμένων τούτων εὐγενῶν δούλων τὰ χεῖλη ὑπεφαίνετο ἡδονὴ κεκμηχυῖα, τοῦτο δ' ἐξηγεῖτο ἐκ τῶν ἀνειμένων χειρῶν αὐτῶν, αἵτινες ἐφαίνοντο ὡς πρὸ στιγμῆς ἀποχωρισθεῖσαι τῆς περιπτύξεως ἕνεκα κόρου. Ἀλλὰ τὴν ἀπαισίως ἡδονικὴν ταύτην σκηνὴν καθίστων φοδερωτέραν δύο ἐγχειρίδια αἱματόφυρτα κείμενα ἐκεῖ πλησίον καὶ πτώμα δούλου μόλις ἐκπνεύσαντος ἐν τῇ αἵματι τῆς.

Ὅλα ταῦτα θὰ ἤρουν ὅπως ἀφύπνισθῇ ἡ φύσις, καὶ ὅμως οἱ δύο ἐκεῖνοι δοῦλοι ἐκοιμῶντο ἀποτροπαίως, ὥς νὰ τοὺς ἐδαυκάλιζε τὸ ἐγκλημα. Τί συνέβαιναν; Ἐξ αἰδούς πρὸς τοὺς εὐγενεῖς γόνους τοῦ κόσμου δὲν θὰ ἐξηγήσωμεν τὴν εἰκόνα ταύτην. Ἄς μείνῃ μυστήριον, διότι ἂν ἐξηγηθῇ, οὐδεὶς θὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἐξήγησιν, καὶ ἂν τὴν ἀναγνώσῃ δὲν θὰ τὴν ἐννοήσῃ.

Ἦδη ἐπλησίαζεν ἡ αὐγή. Φῶναί θορύβου εἶχον ἐξεγείρει τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἣτις οὐδέποτε ἐκοιμήθη γλυκύτερον. Τὰ πλήθη συνωστίζοντο εἰς τὰς ὁδοὺς, καὶ μία παρὰ πάντων ἤκούετο φωνή. **Πόλεμος.**

(ἀκολουθεῖ).

Ἄραφ' τις, ἀποπλανηθεὶς εἰς τὴν ἔρημον, ἐκινδύνευε ν' ἀποθάνῃ ὑπὸ ἀσιτίας, μὴ εὐρίσκων που τροφήν ἐπὶ δύο σχεδὸν ἡμέρας· πορευόμενος δὲ ἐνῷ διελογίζετο ὅτι θ' ἀποθάνῃ μακρὰν τῶν συγγενῶν του, ἔφθασε παρὰ τινα κιστέραν ἐν ᾗ ποτίζουσιν οἱ ὁδοιπόροι τὰς καμήλους αὐτῶν, καὶ εἶδεν εἰς τὸ χεῖλος αὐτῆς μικρὸν σάκκον, παρὰ τινος ὁδοιπόρου βεβηλωμένον λησμονηθέντα. Εὐλογητὸς ὁ Θεός! εἶπε λαμπρῶν καὶ ψηλαφῶν αὐτόν· περιέχει νομίζω νικας ἢ κάρυα, δι' ὧν θὰ κάμω ἐν λαμπρῶν γένμα εἰς ὑγείαν τῆς παραδαρμένης μου. Μετὰ τὴν γλυκεῖαν ταύτην ἐλπίδα ἀνοίγει τὸν σάκκον, ἀλλ' ἅμα ἰδὼν τὸ περιεχόμενον, ἀναφωνεῖ θλιβερῶς — Ἄ! τί δυστυχία! δὲν περιέχει ἄλλο εἰμὴ ἀδάμαντας!

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ.

Συνεπληρώθη ὀριστικῶς τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον καὶ Χῶραι τῶν Μηλωτῶν καὶ αἱ Περιπέται τριῶν Ρώσων καὶ τριῶν Ἀγγλων ὑπὸ τῶν φιλοπόνων ἀδελφῶν Νικολάου καὶ Περικλέους Ρομποτῶν ἀνά ἐβδομαδιαίαν τεύχη ἐκδιδόμενον μυθιστόρημα. Τὸ μυθιστόρημα τοῦτο, προῖον τοῦ θαυμασίου καὶ πλήρους ἐπιστημονικῆς δεινότητος καλάμου τοῦ Ἰουλίου Βέρν, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐν τῶν λαμπροτέρων τοῦ εἶδους τούτου μυθιστορημάτων. Τὸ ὅλον τοῦ βιβλίου ἀποτελοῦσι 44 τυπογραφικὰ φύλλα· κασμεῖται δὲ ὑπὸ 44 ἐπίσης εἰκόνων ἐπιεργασμένων μετὰ πολλῆς τῆς τέχνης ὑπὸ τῆς γλυφίδος τοῦ ἐκ τῶν ἐκδοτῶν τοῦ μυθιστορήματος κ. Νικολάου Ρομποτῆ. Τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ τούτου μυθιστορήματος συνιστῶμεν παντὶ φιλαναγνώστῃ ὡς συναινεύοντος θαυμασίως τὸ τερπνὸν μετὰ τοῦ ὠφελίμου, τὸ ἰδανικὸν μετὰ τοῦ πνευματικοῦ, τὸν μῦθον τέλος μετὰ τῆς ἐπιστήμης.

ΑΝΑΓΝΩΣΑΤΕ!

Παρακαλοῦνται θερμῶς οἱ καθυστεροῦντες τὰς συνδρομὰς των ἐν τῷ ἐξωτερικῷ κκ. συνδρομηταὶ τοῦ Γραφικοῦ Κόσμου ὅπως ἀποστείλωσι αὐτὰς πρὸ τῆς λήξεως τῆς πρώτης ἐξαμηνίας, ἵνα μὴ διακοπῇ ἡ πρὸς αὐτοὺς τακτικὴ ἀποστολὴ τοῦ περιοδικοῦ· ἄλλως τε καλλίστα γνωρίζουσιν ὅτι αἱ συνδρομαὶ εἰσὶ προπληρωτέαι. Πρὸς τοῦτο· τοῦ λοιποῦ αἱ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ γινόμεναι αἰτήσεις, περὶ ἐγγραφῆς συνδρομητῶν, δεόν νὰ συνοδεύωνται μετὰ τοῦ ἀντιτίμου τῆς ὅλης συνδρομῆς, ἥτοι φρ. 30, ἄλλως εἰσὶν ἀπαράδεκται.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐπιστήμη καὶ Ὑλισμός, περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀνθρώπου. — Ζωολογικά, Περὶ Ὑμενοπτέρων. — Παγκόσμιον Λεύκωμα, Ὁ Χρηστάκης Ἐφένδης Ζωγράφος. — Ἀναμνήταις Βιέννης (ὑπὸ Θ. Μοσχόπουλου). — Ὁ Σκούφος τοῦ Κοζάκου (ὑπὸ Λ. Λαζαρίδου). — Βιομηχανικά, Τὸ Κακόν καὶ ἡ Σοκολάτα. — Περὶ Βερμανίας. — Τὸ Λευκὸν Τριαντάφυλλον (συνέχεια καὶ τέλος). — Ποιήσεις. — Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ Ἀντωνίου. — Βιβλιοκρισίαι. — Ἀναγνώστατε

ΕΙΚΟΝΕΣ.

Ὁ Χρηστάκης Ἐφένδης Ζωγράφος. — Κοζάκος στρατιώτης. — Ἡ Κακκία. — Κεν-Βον-Μεντζή (πρεσβευτὴς τῆς Βερμανίας ἐν Παρισίοις).